

MEGJEGYZÉSEK A FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉSHEZ

1. ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

Általános cél: „Az éghajlatváltozással kapcsolatos lehetőségek és kockázatok kezelése.”

EREDMÉNYEK:

- ▶ Az energiahatékonyság projektek eredményeként, főleg a Downstream területen, jelentős mértékben csökkent a CO₂-kibocsátás. 49 ezer tonna CO₂ megtakarítást értünk el 2014-hez képest.
- ▶ További 212 ezer tonna CO₂-kibocsátás megtakarítást értünk el az INA-nál megvalósított EOR projekt nyomán.
- ▶ A MOL-csoport csatlakozott a Világbank „Zero Routine Flaring Initiative” kezdeményezéséhez, valamint csekély mértékű csökkenést regisztráltunk a kutatás-termelés területen elfáklázott volumen tekintetében.
- ▶ A Jászberényi geotermikus kutatási projekt hosszú távú tesztfázisának előkészítése befejeződött, a projekt ütemterv szerint halad.
- ▶ A nem-élelmiszer jellegű megújuló üzemanyag-termelés lehetőségeinek vizsgálata keretében feltérképeztük a cellulóz-alapú alapanyagokkal és a nem élelmiszer jellegű anyagokkal kapcsolatos konverziós technológiákban rejlő potenciált.

KIHÍVÁSOK:

- ▶ Az alacsony szén-dioxid kibocsátású energiahordozók MOL-csoporton belüli szélesebb körű alkalmazásához szükséges megoldások kidolgozása.
- ▶ Az alacsony szén-dioxid kibocsátással járó energiahordozók arányának növelése a hagyományos fosszilis termékek mellett.

Az éghajlatváltozás a MOL-csoport üzleti környezetét jelentős mértékben befolyásoló folyamat. Hosszabb távon ez megfelelő felkészülést és körültekintő kezelést igénylő kockázatokat, de új lehetőségeket is hordoz magában.

KOCKÁZATOK

Az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok kezelése a MOL-csoport általános kockázatkezelési folyamatának szerves része. A kockázatokat egységes módszertan alapján mérjük fel, súlyosság és valószínűség szerint kategorizáljuk az ún. hőtésképeken (angolul heat map) a különböző szervezeti szintek mentén. Az Igazgatóság rendszeresen áttekinti a kockázatkezelési- és kontroll intézkedéseket, valamint meghatározza a kockázatok mérséklésére irányuló intézkedéseket. Az Igazgatóság Pénzügyi és Kockázatkezelési Bizottsága (FRC) egyezteteti a kockázatokat, a MOL általános kockázati kitettséggel, többek között az éghajlatváltozási kockázatok kezelésével kapcsolatos intézkedéseket.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok sokszor jóval kiszámíthatatlanabbak, mint az egyéb pénzügyi-, szabályozási- vagy működési kockázatok. Az alábbiakat tekintjük a MOL-csoport tekintetében legjelentősebb éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatot hordozó területnek a 2030-ig tartó időszakban: bioüzemanyagok, alternatív infrastruktúrák, gépjármű-hatékonyság és e-mobilitás. Az egyes területek pénzügyi hatása becslés szerint éves szinten 5-150 millió USD között mozog. Az Európai Unió kibocsátás-kereskedelmi rendszerének lehetséges megújítása ennél valószínűleg jóval jelentősebb pénzügyi kockázatot jelent.

LEHETŐSÉGEK

A vonatkozó EU rendeleteket tartalmazó éghajlat-változási csomag jelentős hatással lehet a fosszilis tüzelőanyagok és energia iránti kereslet alakulására hosszabb távon. A kötelezettségek megfogalmazása mellett ez egyben új üzleti lehetőségeket kínál a „tisztá fűtőanyagok és energia” terén. Hosszabb távon a fogyasztói kereslet várhatóan a környezetbarátabb termékek felé mozdul el.

A következő fejezet tárgyalja a hosszú távú termékportfólió és az energiahatékony működés kialakításához szükséges intézkedéseket.

1.1 HOSSZÚ TÁVÚ TERMÉKPORTFÓLIÓ

Kapcsolódó célkitűzések:

- „Az alacsony szén-dioxid kibocsátással járó termékek és szolgáltatások arányának maximalizálása.”
- „Az Upstream első geotermikus projektjének elindítása.”

2015-ben a MOL-csoport folytatta az ÜHG lábnyom csökkentésére alkalmas technológiák fejlesztésére és hasznosítására irányuló erőfeszítéseit.

Fejlesztések a finomítás területén

2015-ben a MOL-csoport folytatta azt az előző évben megkezdett munkát, melynek keretében az vizsgáljuk, hogy milyen lehetőségeink vannak a hagyományos fosszilis termékek alacsony szén-dioxid kibocsátással járó energiahordozókkal való kiváltására. Az év során várakozásainkkal összhangban módosultak a bioüzemanyagok felhasználására vonatkozó EU szabályok, különösen a nem-élelmiszer- és hulladék alapú anyagáramok tekintetében, melyek a jövőben egyre fontosabb szerepet játszanak ezen a területen. Ezen alapanyagokból fejlesztés alatt lévő technológiák segítségével állíthatunk elő korszerű bioüzemanyagokat. Az elkövetkező évek egyik legkomolyabb kihívása lesz, hogy miként tudjuk sikeresen integrálni ezeket a technológiákat és termékeket a MOL-csoport meglévő ellátási láncába.

Nem-élelmiszer jellegű megújuló üzemanyagok

A 2020-ig és az ezt követően megvalósítandó megújuló energiákra vonatkozó célkitűzéseknek, valamint a földhasználat közvetett megváltozásával (ILUC) kapcsolatos követelményeknek való megfelelés jegyében vizsgáltuk az ÜHG-hatékony hulladék zsirok és olajok feldolgozásának lehetőségeit. A fókuszterület a megújuló dízel termelése hidrogénező eljárásokkal és a keletkező termék bekeverése. A legígéretesebb lehetőségekből beruházási projektterv készül. A megvalósítási döntés meghozatalára várhatóan 2016-ban kerül sor a részletes műszaki- és gazdasági felmérést követően.

A hosszú távú tervezés jegyében, megkezdtük a cellulóz alapanyagokban és a kapcsolódó konverziós technológiák feltérképezését. 2016-ban fejeződik be az elérhető alapanyag mennyiségének felmérése a MOL-csoport számára elérhető régióban. A bioüzemanyag-előállítás területén jelenleg vizsgáljuk a lehetséges konverziós technológiai megoldásokat, többek között a cellulóz pirolízist és a cellulóz gázosítást, valamint a különböző biotechnológiai eljárásokat. Számos elismert hazai és nemzetközi szakértő és technológia fejlesztő segítségével végeztük el a technológiai értékelést. A megoldási javaslatokra és döntésekre várhatóan következő években kerül sor.

A korszerű bioüzemanyagok mellett megkülönböztetett figyelmet fordítottunk a fenntartható energiahasznosítási trendek, többek között a hatékony széndioxid hasznosítási-, megújuló energiatermelési- és tárolási megoldások figyelemmel kísérésére.

CO₂-konverzió és hasznosítás

A probléma kezelésére szolgáló kialakulóban lévő megoldások mindezüdig a mezőgazdasági felhasználásra, valamint a széndioxid-leválasztásra és tárolásra (CCS) korlátozódtak. A MOL-csoport előrelátó módon megkezdte a vállalat szénlábnyomának csökkentésére alkalmas CO₂-konverziós technológiák feltérképezését. Az utóbbi időben történt néhány fejlesztés ezen a területen, amelyek segítségével a széndioxid kémiai módon megköthető és értékes anyagokká alakítható. Ilyen például a metanol, a hangyasav, vagy különböző típusú műanyagok. A kapcsolódó kutatások célja, hogy ezeket a fejlődő technológiákat gazdaságossá tegyék.

Üzemanyag gazdaságosság

2015-ben a kiváló minőség mellett egyben gazdaságosabb üzemanyagok előállítása volt a MOL-csoport egyik fókuszpontja. Ezek az újszerű üzemanyagok egyrészt gazdasági megtakarítást jelentenek vevőink számára, másrészt jobb égési tulajdonságaiknak köszönhetően jelentős mértékben csökkentik a széndioxid-kibocsátást is.

Kémiai stabilizált gumibitumen gyártása

2015-ben folytattuk a MOL környezetbarát bitumen termékének piaci bevezetését, melyből az elmúlt évben több mint 400 tonnát értékesítettünk. Egy közelmúltban készült tanulmány szerint az ennek felhasználásával épített utak élettartama másfélszer hosszabb, karbantartási igényük alacsonyabb, és a hagyományos bitumentermékekhez képest a teljes életciklusra vetítve 25-30 százalékkal alacsonyabb széndioxid-kibocsátást jelentenek. A tanulmány egyben hangsúlyozza, hogy minőségét tekintve a gumibitumen nem csak a hagyományos termékeket múlja felül, de az autópálya-építésben használt prémium termékekkel is felveszi a versenyt.

Geotermikus fejlesztések

A MOL-csoport elkötelezett a geotermikus energia, mint megújuló energiaforrás hasznosítására irányuló beruházások iránt. Ez nyilvánvaló lehetőséget teremt a MOL-csoporton belül felhalmozott tudás és műszaki szakértelem, valamint e közép-kelet-európai régióban jellemzően előforduló energiaforrásban rejlő kedvező geológiai adottságok kiaknázására.

2014. első félévében, a jászberényi geotermikus kutatásra kiírt koncessziós tender megnyerését és a koncessziós szerződés aláírását követően, a CEGE Kft. megkezdte a kutatási program végrehajtását. A hivatalos kétéves kutatási időszak 2015. márciusában vette kezdetét.

A MOL Nyrt. 2015 decemberében ausztrál partnerétől, a Black Rock Energy (korábban: Green Rock Energy néven ismert) vállalatától megvásárolta annak CEGE részesedését és ezzel a CEGE Kft. egyetlen tulajdonosává vált.

A CEGE Kft. 2015-ben a vállalt munkaprogram alábbi elemeit valósította meg:

- a terület már korábban elkészült háromdimenziós szeizmikus adatainak megvásárlása és ezek újraértékelése,
- magnetotellurikus szelvényezés végrehajtása és az eredmények értelmezése,
- a termelőkut sikeres lefűrése és a rezervoár rétegserkentés megkezdése (2016 januárjában sikeresen befejezve),
- megkezdődött a felszíni létesítmények kialakítása.
- a hosszú távú rétegvizsgálati ütemterv szerint 2016. második félévében esedékes.

Bioüzemanyag beszerzés

A MOL-csoport nem foglalkozik bioüzemanyagok előállításával, de két vállalata, a MOL Nyrt. és a Slovnaft is rendelkezik kisebbségi részesedéssel biodízel gyártásban érdekelt vegyesvállalatokban. Ezek a vállalatok a MOL-csoporttól függetlenül működnek és pénzügyi befektetésnek tekintendők.

A MOL Nyrt. és a Slovnaft a.s. 2015-ben 450 millió liter biokomponenst vásárolt, és a korábbi évek gyakorlatának megfelelően ezeket benzin- és gázolajtermékeinek előállítása során hasznosította.

A MOL-csoport egyaránt használ első- és második generációs bioüzemanyagokat. Ezek minősített biológiai forrásokból és hulladékból, többek között a MOL-csoport töltőállomás hálózatán keresztül begyűjtött használt sütőolajból készült alapanyagokból készülnek.

A 2015-ben vásárolt bioüzemanyag komponensek megfelelnek az EU megújulóenergia-irányelvében (RED) foglalt követelményeknek. A MOL-csoport vállalatok (MOL Nyrt., Slovnaft a.s. és INA d.d.) forgalmazóként teljesítik az európai ISSC tanúsítási rendszer-alapú követelményeket. Az ISSC tanúsítvány lefedi a bioalapú alapanyagok és megújuló energiaforrások teljes ellátási láncát, ezzel biztosítva a szigorú ökológiai és társadalmi fenntarthatósági előírások alkalmazását, az üvegházhatású gázkibocsátás csökkenését és az ellátási lánc mentén történő nyomon követhetőség megvalósulását.

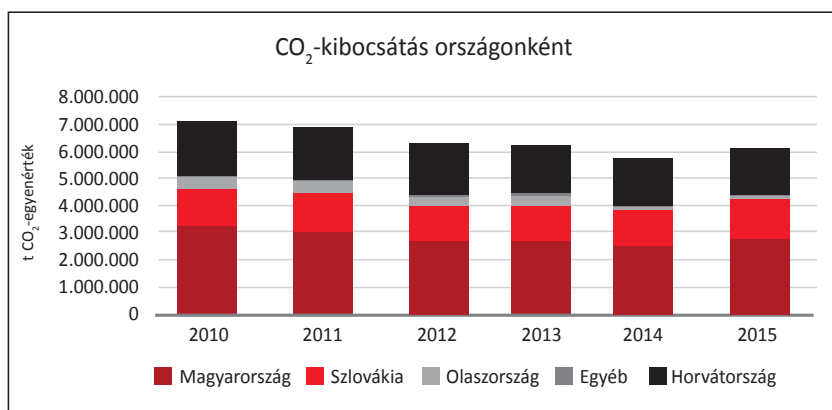
1.2. ENERGIAHATÉKONYSÁG ÉS ÜHG-KIBOCSÁTÁS

GHG emissions

Kapcsolódó célkitűzés:

- „Minden telephely javítsa egy decissel a jelenlegi ágazati CO₂-mutatóját a Downstreamben”.
- „Az Upstream működés során 2017 végéig 30%-kal csökkenjen a CO₂-intenzitás (t CO₂/toe).”

A MOL-csoport teljes közvetlen CO₂-kibocsátása 2015-ben 6,1 millió tonnát tett ki szén-dioxid egyenértéken számolva. Ez 2014-hez képest (5,79 millió tonna volt a szén-dioxid egyenértéken számolva) 5 százalékkal magasabb, de a 2010-es kiindulási évben mért értéknél (7,14 millió tonna) 15 százalékkal kevesebb. Az ÜHG-kibocsátás legjelentősebb összetevője a széndioxid (CO₂), a kapcsolódó kibocsátási értéket az alábbi táblázat mutatja be országokénti bontásban.

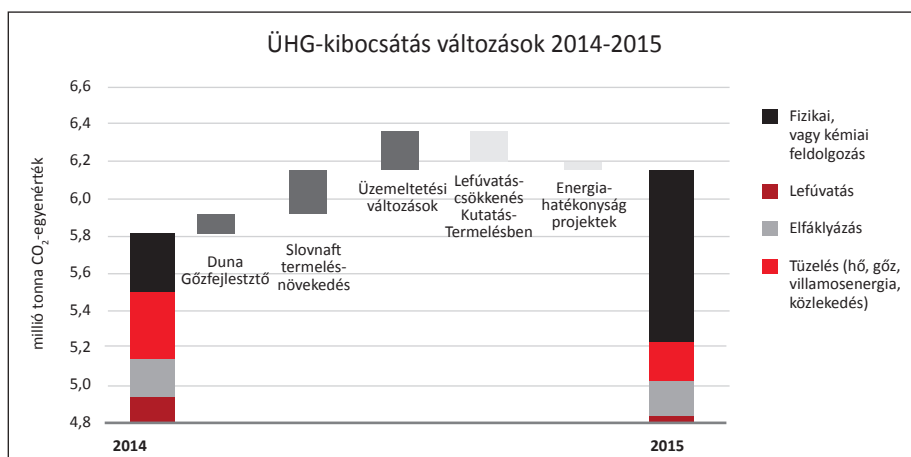

Ez az általános növekedés számos tényező hatására vezethető vissza:

- Az emelkedő tendenciát elsősorban az okozza, hogy 2015-ben a Dunai Finomító gőzfejlesztő üzeme is bekerült a MOL-csoport alá tartozó működtetett és egyben konszolidált egységek közé, így a továbbiakban ennek hatása megjelenik a közvetlen kibocsátásban.
- Ugyanakkor a Slovnaft finomító- és petrokémiai üzemeinek működése és így kibocsátása is visszatért a korábbi alacsonyabb szintekre a 2014. évi nagyleállások miatt.

A növekedést több projekt részben ellensúlyozta:

- Az energiahatékonysági program, mely 2015-ben 49 ezer tonna CO₂-kibocsátás csökkenést eredményezett.
- Az EOR (fokozott olajkinyerési eljárás) projekt nyomán (212 ezer tonnával) csökkent a horvátországi kutatás-termelésben alkalmazott CO₂-lefúvatás mennyisége. A 2014 októberében üzembe helyett beruházás 2015 eleje óta élesben működik. A beruházás célja a fokozott olajkinyerés ún. „harmadlagos módszerének” alkalmazása (CO₂-visszasajtolás), mellyel növelhető a kinyerhető olaj mennyisége, ugyanakkor a kitermelt CO₂ egy része ártalmatlanítható.

A MOL-csoport ÜHG-kibocsátásának legnagyobb része a petrokémiai és finomítói tevékenységből származik. 2010-től kezdődően folyamatosan figyelemmel kísérjük a finomítás üzletág ÜHG teljesítményét a CONCAWE-Solomon CO₂-intenzitás mutató (CWT – Complexity Weighted Tons) segítségével. Hasonló módon, a petrokémiai üzletágnál a HVC (magas értékű vegyipari termékek) mutatót alkalmazzuk. Ezek a mutatók termelési vonatkozásúak, ugyanakkor figyelembe veszik a létesítmények komplexitását is.

A kutatás-termelési üzletágnál az egységes IOGP mutató (kg CO₂/toe) segítségével kísérjük figyelemmel a teljesítmények alakulását.

Az alábbiakban bemutatott eredmények a szén-dioxid intenzitás kismértékű növekedését jelzik 2011-hez képest (3,55%) a finomítási, és 3 százalékos növekedést jeleznek a petrokémiai ágazatnál (ezek az eltérések elsősorban a nagyleállásokra és a 2014-től hatályos kalkulációs/módszertani változásokra vezethetők vissza a horvátországi működés tekintetében).

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

A finomítók és petrokémiai üzemek CO₂-kibocsátás intenzitása (termeléssel súlyozott átlag alapján) [GRI EN16]

ÉV	2011	2012	2013	2014	2015	VÁLTOZÁS 2011-2015 (%)
Finomítás (t CO ₂ /kt of CWT)	36,64	36,43	35,59	35,54	37,94	3,55
Petrokémia (t CO ₂ /t HVC)	1,032	1,031	1,020	1,020	1,040	3,0

CO₂-kibocsátás intenzitás változása finomítónként (t CO₂/kt of CWT) és petrokémiai üzemenként (t CO₂/t HVC) [GRI EN16]

TELEPHELY	FINOMÍTÁS					PETROKÉMIA	
	DUNAI FINOMÍTÓ (MOL)	SLOVNAFT (SLOVNAFT)	MANTOVA (IES)	SISAK (INA)	RIJEKA (INA)	MOL PETROKÉMIA	SPC
Változás (%) 2010-2015	5,87	0,87	-100	2,61	10,11	-4	33

Egyéb közvetett (Scope 3) ÜHG kibocsátások

A MOL-csoport értéklánc mentén megjelenő, de a vállalat tevékenységeitől független ÜHG-kibocsátásokat a Scope 3 kibocsátások alatt tárgyaljuk. Az ilyen jellegű kibocsátások jellemzően a finomítói termékek vagy földgáz fogyasztói, vagy a MOL-csoport számára szolgáltatásokat nyújtó beszállítók általi felhasználásából erednek. A MOL-csoport beszámol a Scope 3 kibocsátásokról is, hogy kontextusba helyezze a saját közvetlen kibocsátást és átlátható módon mutassa be a vállalatcsoport lábnyomát.

Scope 3 ÜHG-kibocsátások forrásai (t CO₂) [GRI EN17]

KIBOCSÁTÓ	FORRÁS	2012	2013	2014	2015
Vevők	Értékesített finomított termékek használatából (t CO ₂)	50.305.352	51.060.438	48.486.612	50.571.763
Vevők	MOL-csoport által termelt és eladott földgáz használatából (t CO ₂)	7.528.676	6.566.103	6.025.497	6.247.138
MOL-csoport	Üzleti utakhoz kapcsolódóan (t CO ₂)	3.943	4.414	2.984	2.508
Beszállítók	Nyersolaj termeléséből (MOL-csoport által külső forrásból vásárolt) (t CO ₂)	1.722.810	1.399.445	1.179.981	1.203.727
Összesen		59.560.780	59.030.400	55.695.074	58.025.136

A Scope 3 kibocsátás jelentős mértékben megnövekedett 2015-ben az előző évhez viszonyítva, ez alapvetően a nagyobb értékesített termék volumenből fakad. A beszállítói oldali ÜHG-kibocsátás növekedés a nagyobb volumenű kőolaj feldolgozás eredménye.

Ugyan a teljes MOL-csoport kibocsátásának csak csekély részét teszi ki, az üzleti célú utazásokkal kapcsolatos CO₂-kibocsátás figyelemmel kísérése és jelentése is biztosított. Az üzleti célú utazással kapcsolatos kibocsátás 2014-hez képest csökkent, és 2015-ben összesen 2.508 tonna volt szén-dioxid egyenértéken számolva.

Gáz szivárgás/veszteség (fáklyázás és lefúvatás)

Jelen fejezet tárgyalja a működés során alkalmazott szénhidrogén fáklyázásból és lefúvatásból származó veszteségeket. Fáklyázásnak nevezzük a fel nem használt szénhidrogének technológiai vagy biztonsági okból szükséges, ellenőrzött körülmények között történő elégetését. Az Upstream területen lefáklyázott gáz ún. „kísérőgáz” (APG), míg a Downstream szegmensben a finomítás során keletkező gázhalmazállapotú szénhidrogének egy részét fáklyázzák le biztonsági okokból. Az olaj- és gázszivárgást anyagveszteségnek tekintjük, ami a tevékenység alacsony hatékonyságáról árulkodik.

A lefáklyázás mind környezetvédelmi, mind működéshatékonysági szempontból rendkívül fontos. Ennek fontosságát nyomatékosítandó, a MOL-csoport 2015-ben csatlakozott a Világbank által indított „Zero Routine Flaring Initiative” (az átlátlános, nem biztonsági, munkafolyamatként végzett fáklyázás teljes kiküszöbölése) kezdeményezéshez.

A MOL-csoport működése során elfáklyázott gáz mennyiségét az alábbi táblázatokban mutatjuk be:

Fáklyázás az Upstreamben 2015-ben (ahol a MOL-csoport operátor) [GRI OG6]

FÁKLYÁZÁS AZ UPSTREAMBEN 2015-BEN	MOL KT	INA KT	MOL PAKISTAN	OROSZORSZÁG (BAITEX, MATYUSKINSZKAJA VERTICAL)	KURDISTAN	ÖSSZESEN
Elfáklyázott szénhidrogén mennyisége (t)	5.080	8.065	7.308	424	1.964	22.842
CO ₂ (t)	10.850	22.072	21.230	1.373	8.690	64.215

A kutatás-termelési üzletágban elfáklyázott össz mennyiség a korábbi évekhez képest kismértékű csökkenést, de országoként jelentős eltéréseket mutat. A legjelentősebb csökkenés Horvátországban következett be, ahol a lefáklyázott mennyiség egyharmadával csökkent az előző évhez képest. Ennek oka, hogy 2014-ben a nagyleállási- és csőgörényezési munkálatok miatt jóval több szénhidrogént égettek el. Hasonló rendkívüli eseményre 2015-ben nem került sor. A csökkent oroszországi mennyiséget a Matyuskinkaja Vertical mező csökkentett termelése indokolja. Míg ezekkel párhuzamosan növekedés figyelhető meg Irak Kurdistan Régiójában az intenzívebb tevékenységek miatt és Pakisztánban, ahol egy új gázfeldolgozó üzem (GPF) helyeztünk üzembe, ennek kapcsán és több folyamatbiztonsági esemény történt ami megnövelte a veszteseti fáklyázás mennyiségét.

Fáklyázás a Downstreamben 2015-ben [GRI OG6]

FÁKLYÁZÁS AZ DOWNSTREAMBEN 2015-BEN	MOL	SLOVNAFT (FINOMÍTÁS + PETROLKÉMIA)	IES*	INA (RIJEKA+SISAK FINOMÍTÓK)	MOL PETROLKÉMIA	ÖSSZESEN
Elfáklyázott szénhidrogén mennyisége (t)	9.411	5.495	0	25.240	6.661	46.808
CO ₂ (t)	19.926	15.835	0	80.756	20.807	137.324

* 2015-ben nem végeztek kőolaj-feldolgozási tevékenységet

Minden downstream termék előállítás tevékenységet az EU-n belül végzünk, ahol a fáklyázást kizárólag leállási- és indítási tevékenységek, valamint a jogszabályi előírásoknak megfelelően veszélyhelyzetben végzünk.

A Downstream üzletágban a lefáklyázott mennyiség csekély mértékben emelkedett (2014: 44.265 tonna, 2015: 46.808 tonna). Az IES (Olaszország) vállalatnál a termék előállítás tevékenység megszűnése miatt felhagytunk a fáklyázási tevékenységgel is, valamint a kevesebb karbantartási tevékenység miatt ez a Slovnaftnál is 34 százalékkal csökkent. A fáklyázási volumen minden más működési területen növekedett, ennek oka elsősorban az előző évekhez képest intenzívebb termelés.

Energiahatékonyság

Kapcsolódó célkitűzés: „A Downstream termelés energiafelhasználásának 5%-kal történő csökkentése 2014 végéig.”

A MOL-csoport alaptervekenysége, az olaj- és gázfeldolgozás rendkívül energiaigényes tevékenység. Az alacsony olaj- és gázárakkal jellemezhető piacon az olajtermelő vállalatokra nehezedő nyomás miatt 2015-ben is kulcsfontosságú feladatot jelentett az energiahatékonyság növelése a pénzügyi eredmények és a rugalmasság javítása érdekében. Ez viszont mérsékelte az ÜHG-kibocsátást, melynek figyelemmel kísérése és jelentése továbbra is biztosított.

A MOL-csoport túlteljesítette célkitűzését mivel 19%-kal csökkentette a Downstream termelés energiafelhasználását (106 millió GJ-ról 2010-ben, 86 millió GJ-ra 2014-ben).

2015-ben az egyszeri energiahatékonysági projektek becslés szerint mintegy 49.000 tonna CO₂-csökkenést, valamint éves szinten 1,5 milliárd Ft pénzügyi megtakarítást eredményeztek.

2011 óta éves szinten mintegy 420.000 tonna CO₂-kibocsátás- és 14 milliárd Ft költségcsökkentést értünk el az Upstream és Downstream energiafelhasználás mérséklésére irányuló csoportszintű kezdeményezés eredményeként.

2015-ben az INA d.d, a MOL Nyrt. és a MOL Petrolkémia Zrt. megszerezte az ISO 50001-alapú energiairányítási rendszertanúsítványt, ezzel is nyomatékosítva az energiahatékonysági intézkedések és irányítás iránti elkötelezettséget.

A 2015-ben megvalósult projektek többsége a Downstream divízió csoportszintű stratégiai keretrendszerén, a „Next Downstream” Program (NxDSP) keretein belül végzett fejlesztésekhez kapcsolódott, mely egyértelműen jelzi, hogy milyen prioritást élvez az ilyen jellegű intézkedések iránti csoportszintű elkötelezettség. A gőzhálózat karbantartás, az INA-nál tapasztalt hőveszteség csökkentés és a MOL Nyrt.-él végzett hőcserélő karbantartás is mutatja, hogy kiemelt figyelemben részesült a gőztermelés: ezek nyomán 15.000 tonnával csökkent a keletkezett CO₂-mennyiség. A MOL Magyarország éves szinten további 18.000 tonna CO₂ csökkenést ért el a Dunai Finomítóban létesített hangolható diódalézeres (TDL) mérési technológia és kapcsolódó fejlesztések segítségével, mellyel elvégezhető a tüzeléses hőfejlesztő berendezésekben keletkező füstgázok elemzése, és így jóval hatékonyabb, biztonságosabb és szinte folyamatos működés biztosítható.

A petrokémia területen az energiahatékonyság fejlesztése a közvetlen vállalati szénlábnyom és az energiaköltségek csökkentésének egyik leghatékonyabb módja, mivel a poliolefin gyártás szintén rendkívül energiaigényes folyamat. A MOL Petrokémia Zrt. legjelentősebb 2015. évi működési megtakarításai a külső forrásból beszerzett gőz- és villamosenergia-felhasználás csökkentésére irányuló projektekből erednek, így ezek hatása a fenti szám adatokban nem jelenik meg. A MOL Petrokémia Zrt. 2015-ben átadta az új butadién kinyerő üzemet. Az üzem 2016-ban kezdi meg a gumibroncsgyártás alapanyagául szolgáló szintetikus gumi előállítását. Az új üzem átadását követően 2016-tól éves szinten 46.000 tonnával csökken a MOL Petrokémia régi üzemének CO₂-kibocsátása. A széndioxid csökkenés a fűtésre használt földgáz 61 százalékának kiváltásával valósul meg, amelyet az új egység által kibocsátott 5.900 tonna hidrogén fog helyettesíteni. Ez nem érinti a MOL Petrokémia összkibocsátását és nem jelenik meg a 2015. évi energia/CO₂-megtakarítások között.

A kutatás-termelési tevékenységek kevesebb, mint 10 százalékot tesznek ki a teljes csoportszintű energiafelhasználásból. Ezzel szemben a Downstream - ezen belül elsősorban a finomítói és petrokémia tevékenységek -, a csoportszintű energiafelhasználásnak több mint 90 százalékát teszik ki (beleértve a közvetlen és közvetett energiaforrásokat is).

A meglévő és megvalósított projektek mellett az energiahatékonyság rendkívül fontos szerepet játszik a kutatás-fejlesztési tevékenységek terén is. Erre kiváló példa az a 2014-ben indított projekt, melynek feladata a hagyományos antisztatikus adalék kiváltása egy magasabb olvadáspontú változattal. 2015-ben kezdődött el és 2016-ban is folytatódik a projekt laboratóriumi fázisa. A projekt sikeres megvalósítása esetén éves szinten 10.000 GJ (gőz-) energia-megtakarítás várható.

A legfontosabb üzleti tevékenységek mellett számos kisebb fejlesztést végzünk más területeken is, pl. töltőállomás hálózatunknál, irodaépületeinkben és raktárainkban.

Minden szakmai területnek vannak a kitűzött célok megvalósítását elősegítő projektjei, többek között az alábbiak:

- A magyarországi tevékenységek során használt vasúti mozdonyok egy részének felújításával 8 százalékos üzemanyag- és 60 százalékos kenőanyag megtakarítást értünk el.
- A számos magyarországi irodaépületen megvalósított energiahatékonysági kezdeményezések nyomán 2015-ben 31,4 tonnával csökkentettük éves CO₂-kibocsátásunkat.
- Az utóbbi években 4.000 LED égőt szereltünk be a töltőállomás hálózat egységeinél.

2. KÖRNYEZET

EREDMÉNYEK:

- ▶ Jelentős mértékben csökkent a vízfelhasználás, bár ez alapvetően az energiatermelő létesítmények csökkentett hűtővíz igényéből fakad.
- ▶ Csoportszinten 6 százalékkal, azaz 66 százalékra javult a hulladékhasznosítási ráta.
- ▶ Az 1 m³-nél nagyobb mennyiségű szénhidrogént tartalmazó elfolyások volumene 16,9 m³-re csökkent.

CHALLENGES:

- ▶ A földgáz helyett megjelenő megnövekedett tüzelőanyag-felhasználás miatt növekedett a SO₂ és NO_x-kibocsátás mértéke.
- ▶ A lehatárolási és kármentesítési kötelezettségek további csökkenése a MOL-csoport vállalatainál.
- ▶ A vízfelhasználás csökkenése nem követi az energiahatékonysági- és működési változásokat.

2.1 LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM

Kapcsolódó célkitűzés: „Az LDAR módszertan alkalmazása segítségével a VOC (illékony szerves vegyületek) emisszió csökkentése.”

A MOL-csoport számos olaj- és gáztechnológiát és berendezést működtet, de az egész iparágat az illékony szerves vegyületek (VOC) egyik jelentős forrásának tekintik. Ezt figyelembe véve 2010-ben a MOL-csoport konkrét célkitűzéseket fogalmazott meg a VOC (illékony szerves vegyület) kibocsátások mérésével és csökkentésével kapcsolatban, valamint folytatja a csoportszintű LDAR (szivárgás-felderítés és javítás) program megvalósítását az ilyen jellegű kibocsátások hatékonyabb figyelemmel kísérésére és jelentésére szolgáló programmal párhuzamosan.

A program eredményeként az elmúlt évek során VOC kibocsátásunk jelentős mértékben csökkent (az egyes telephelyek szintjén), 2015-ben is folytattuk az e terület továbbfejlesztésére irányuló erőfeszítéseket. Például a magyarországi logisztikai területre átfogó VOC-kibocsátási leltárt készítettünk. A tanulmány készítése során figyelembe vettük a tartályok kibocsátásait és a szivárgási pontokból származó diffúz kibocsátásokat is, majd ennek folyományaként állandó programot hoztunk létre a termékkezeléssel kapcsolatos VOC-kibocsátások mérséklésére.

A szlovákiai finomítónál az 1998 óta működő LDAR program segítségével már 60 százalékkal csökkentettük VOC-kibocsátásunkat. 2015-ben 8 termelési egység felmérését végeztük el. Emellett 2015-ben 1.000 tonna szénhidrogént sikerült kinyerni és újrahasznosítani a gőzviszanyerő egység segítségével.

Az olaszországi telephelyen is jelentős eredményeket értünk el a 2010-ben indított LDAR programmal. Például 2015-ben 69 százalékkal csökkent a VOC-kibocsátás 2014-hez képest (2014: 3,12 t/é, 2015: 0,96 t/é), bár ez részben a telephely átalakítási program eredménye.

Jóllehet az LDAR programba bevont egységek esetén a VOC-kibocsátás jelentősen csökkent, az összesített (MOL-csoport szintű) kibocsátás azonban 2015-ben 89 százalékkal nőtt a 2010. évi eredményhez képest, mivel folytatjuk a VOC-mérések körének kiterjesztését a fentiekben leírtak szerint.

Az iparág egyúttal SO₂-, NO_x-, CO- és PM- (szilárd részecskék) -kibocsátások forrása is, így megelőző lépéseket tettünk ezek mennyiségének csökkentésére is. A termelési egységeknél végrehajtott beruházások nyomán a 2010-es bázisévhez képest, 2015-ben 53 százalékkal sikerült csökkenteni az SO₂, és 34 százalékkal NO_x-kibocsátásainkat. Ennek ellenére éves szinten mindkét indikátor jóval magasabb értéket mutat. Ennek elsődlegesen az az oka, hogy néhány üzemegység a földgázzal áttért a tüzelőolaj használatára az alacsony olajárak miatt.

2015-ben a PM (részecske) kibocsátás volumene 2010. évi szinthez hasonlóan alakult (csekély mértékben, 2 százalékkal csökkent), de jelentős mértékben csökkent a 2013-hoz képest (36%). A CO-kibocsátás 44 százalékkal növekedett a 2010 bázisévhez képest, de csökkent 2013-hoz képest. Az eltérések oka, hogy 2011-től a MOL-csoport beszámolóiban már megjelennek az oroszországi működésből származó kibocsátási adatok, valamint az ezzel kapcsolatban 2012-2013. közötti időszakban megvalósult levegőtisztaságvédelmi intézkedések hatása is. A CO-kibocsátás megközelítőleg hasonló szinten maradt 2014-ben és 2015-ben.

Teljes légszennyezőanyag-kibocsátás (kivéve ÜHG) komponensek szerint (t) [GRI EN21]

ÉV	2010	2011	2012	2013	2014	2015	VÁLTOZÁS 2010-2015 (%)*
SO ₂ (Kén-dioxid)	13.142	10.625	7.878	5.776	5.368	6.146	-53
NO _x (Nitrogén-oxidok)	7.874	7.531	6.839	6.057	4.715	5.175	-34
VOC (Illékony szerves vegyületek)	4.211	4.901	4.501	5.643	5.251	7.950	89
CO (Szén-monoxid)	1.599	3.295	2.889	4.248	2.275	2.309	44
PM (Szilárd részecskék)	361	492	460	552	367	353	-2
Összes	27.187	26.844	22.567	22.276	17.976	21.933	-21

* A 2015. évi adatokat 2010-hez viszonyítjuk, mivel 2010 a stratégiánk kiinduló éve.

A korábbi évekhez hasonlóan folytattuk a légköri emisszió-monitoring rendszer kiterjesztését minden Európán kívüli kutatási és termelési létesítményünkre annak érdekében, hogy mérsékeljük a környezetre gyakorolt hatásunkat és óvjuk a helyi közösségeket.

2.2 VÍZGAZDÁLKODÁS

Általános cél:

- „A Downstream termelés teljes vízfelhasználásának csökkentése 5%-kal (2010-2015).”
- „A vízgazdálkodási módszerek javítása a vízbiányos területeken.”

Vízfelhasználás

Működéséhez a MOL-csoport sokféle forrásból származó vizet használ fel: felszíni vagy felszín alatti vizek, vezetékes vízhálózat, tengervíz, felfogott esővíz, valamint termelésből vagy más szervezetektől származó használt víz.

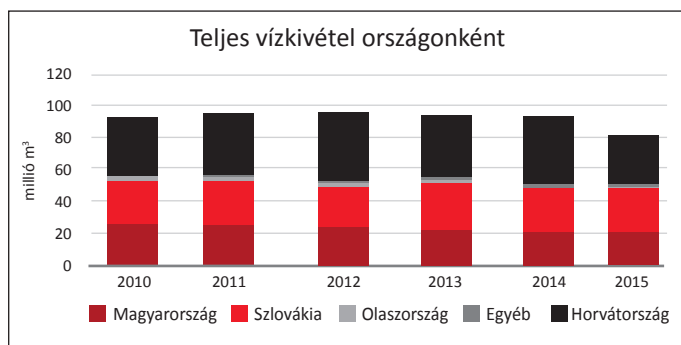
A MOL-csoport megvalósította a vízfelhasználással kapcsolatos céljait. 2015-ben a MOL-csoport teljes vízfelhasználása 84,65 millió m³ volt, mely 8 százalékos csökkenést jelent 2010-hez képest (91,96 millió m³). Ez az aktuális piaci keresletnek megfelelően módosított termelőkapacitásokra, az olaszországi finomítási tevékenység felhagyására, valamint az elmúlt 6 év során megvalósított számos víztakarékossági kezdeményezésre vezethető vissza.

A teljes vízfelhasználás mértéke forrásonként (ezer m³) [GRI G4-EN8]

ÉV	2010	2011	2012	2013	2014	2015	VÁLTOZÁS 2010-2015 (%)*
Közüemi szolgáltatótól, vízműtől átvett víz	3.523	3.478	2.839	2.682	2.177	12.295	249
Felszíni vízkivétel	43.812	42.095	44.155	50.218	46.929	39.231	-10
Felszín alatti vízkivétel	12.571	12.785	13.887	11.869	10.755	10.971	-13
Gyűjtött, tárolt és felhasznált esővíz	565	487	16	-	188	158	-72
Más szervezetektől átvett szennyvíz	6.794	6.383	2.274	-	91	209	-97
Teljes édesvíz-kivétel	67.267	65.230	63.173	64.769	60.140	62.866	-7
Non-fresh water withdrawal	24.700	30.700	33.589	29.749	33.990	21.790	-12
Teljes vízkivétel	91.967	95.930	96.762	94.518	94.130	84.655	-8

*A 2015. évi adatokat 2010-hez viszonyítjuk, mivel 2010 a stratégiánk kiinduló éve.

Az előző évekhez képest ez jelentős eltérést jelent a 2015-ben regisztrált vezetékes vízhálózatból kivett vízmennyiség, az egyéb vízgazdálkodási- és felszíni vízkivételi mutatók tekintetében, melynek oka a horvátországi finomító felszíni vízellátó rendszerének 2 hónapos leállásában keresendő, mely helyett a vezetékes vízhálózatot használtuk. Ugyanakkor ez a telephely összességében is kevesebb sósvizet használt, mivel a villamosenergiát külső féltől szerezte be és így kevesebb, az villamosáram-termelés során használt, hűtővizre volt szükség.

2015-ben folytattuk a MOL-csoport vízfelhasználással kapcsolatos céljait támogató kezdeményezések megvalósítását:

- A horvátországi Ivanic Grad-i létesítménynél projekt keretében elvégeztük a régi vezetékek cseréjét és egy korszerű szeleprendszer kialakítását. Ennek azonnali hatásaként több mint 50 százalékkal csökkent a telephely vízfelhasználása (a cserét megelőző időszakban nagyságrendileg havi 2.000 m³ vizet fogyasztott, ez a projekt megvalósítása után mintegy 900 m³-re csökkent).
- A hajdúszoboszlói telephelyen üzembe helyezett új zárt hűtőrendszernek köszönhetően jelentős mértékben (2014-ben 66 százalékkal) csökkent a vízfelhasználás. A víztakarékosság mellett 2015-ben a telephely Keleti-főcsatornából származó felszíni vízkivétele nullára csökkent.

- Az átalakítási projekt nyomán a mantovai telephelyen jelentős mértékben, 2014-hez képest 26,2 százalékkal csökkent a vízfelhasználás (2014: 1.207.521 m³, 2015: 891.169 m³).

Víz kibocsátás

Az előző évekhez képest a vízbe történő kibocsátás teljes mennyisége továbbra is csökkenő tendenciát mutat.

Kibocsátott szennyezőanyagok mennyisége (t) [GRI G4-EN22]

ÉV	2010	2011	2012	2013	2014	2015	VÁLTOZÁS 2010-2015 (%)*
Összes alifás szénhidrogén (TPH)	75	57	73	63	95	38	-49
Kémiai oxigén igény (KOI)	2.376	2.094	1.743	1.712	1.647	1.514	-36
Biológiai oxigén igény (BOI)	582	568	419	417	471	307	-47
Lebegő anyagtartalom (SS)	1.055	1.038	688	609	873	765	-27

* A 2015. évi adatokat 2010-hez viszonyítjuk, mivel 2010 a stratégiánk kiinduló éve.

Ezt a vízforrások hatékonyabb felhasználása és néhány műszaki fejlesztési projekt tette lehetővé. Például a szlovákiai finomítóban az elmúlt évek során folyamatosan javult a kibocsátott víz minősége, így csökkent a befizetendő környezetvédelmi díj összege (2014-hez képest 60.000 EUR csökkenés) és az olaszországi telephelyeken a kibocsátott vizet újra felhasználják (például: tűzoltórendszerknél).

A jóval alacsonyabb TPH (összes alifás szénhidrogén) értékek az olasz finomító logisztikai központtá alakításának, a pakisztáni gázfeldolgozó üzemből elkészült új szennyvízkezelő telep, és a horvátországi tevékenységek során alkalmazott mintavételi módszer (új jogszabályi előírásokkal összhangban végrehajtott) módosításának eredményei.

Folytatjuk a kibocsátott víz minőségének javítására irányuló erőfeszítéseket, 2015-ben számos projektet indítottunk ezzel a céllal, többek között a magyarországi finomítónál megvalósuló víz újrahasznosítási projektet, a pécsi, szajoli, valamint a Rijekai Finomítónál megvalósuló korszerű szennyvízkezelési rendszer projekteket.

Rétegvíz termelés

Kutatás-termelési létesítményeink jelentős mennyiségű termelt vizet kezelnek. 2015-ben több mint 11 millió m³ vizet termeltünk ki (9,8 millió m³ az EU-országokban, 1,0 millió m³ az EU-n kívüli országokban). A hatások minimalizálása érdekében a MOL-csoport lehetőség szerint törekszik a kitermelt víz visszasajtolására.

2014-hez képest az EU-országokban termelt víz mennyisége alig változott (elenyésző mértékben növekedett), míg az EU-n kívüli országok esetében csökkent az alacsonyabb termelési volumenek miatt.

Az EU-országokat érintő tevékenységeink keretében termelt vizet visszasajtoljuk, a kapcsolódó fejlesztési projektek megvalósítása folyamatos. Például Horvátországban, a stružec-i rétegvíz szivattyúüzemnél folyamatban van egy hatékonyságnövelő felújítási projekt megvalósítása.

Pakisztánban, a Makori-West mezőn 2015-ben folytattuk a napi 3.000 bpd kapacitású víz visszasajtoló rendszer üzemeltetését. Összesen 1.200 hordónyi termelt vizet sajtoltunk vissza, a rendszer 2016-tól már teljes kapacitással működik.

A kutatási és termelési tevékenységekben kitermelt víz mennyisége 2015-ben (m³) [GRI OG5]

	EU MŰKÖDÉSI TERÜLETEK	NEM-EU MŰKÖDÉSI TERÜLETEK	TELJES MOL- CSOPORT
A kitermelt rétegvíz mennyisége	9.833.135	1.015.306	10.848.441
A visszasajtolt rétegvíz mennyisége	10.677.465	1.090.586	11.768.051

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

A visszasajtolt rétegvíz aránya meghaladhatja a 100 százalékot, mivel ez magában foglalja a teljes visszasajtolt mennyiséget. A kutatás-termelési telephelyeken a termelt vizet a föld alatti nyomás fenntartása érdekében sajtolják vissza, de további vizet is besajtolnak a nyomás fokozására.

Vízhiányos területek

A vízhiány azt jelenti, hogy nincs elégséges mennyiségű, vagy megfelelő minőségű (biztonságosan felhasználható) víz. A MOL-csoport a vízkészletek szűkösségét fontos kérdésnek tekinti, ennek megfelelően intézkedéseket tett és tesz a működésével kapcsolatos vízszükséglet csökkentése érdekében. Tevékenységeinknek csupán elenyésző részét végezzük vízhiányos területen.

Annak ellenére, hogy közép-kelet-európai kutatás-termelési létesítményeink nem vízhiányos területeken helyezkednek el, folyamatosan erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy csökkentsük vízigényünket (lásd a fentiekben bemutatott vízfelhasználás-csökkentési projekteket) és a vízszennyezést.

Lépéseket tettünk a külső tanulmányok (például a World Resource Institute által jegyzett hidrogeológiai térképek) szerint vízhiányosnak minősülő területeken folytatott tevékenységeink helyzetének részletesebb felmérésére (például Pakisztánban és Irak Kurdisztán Régiójában).

Ennek keretében részletes hidrológiai tanulmány készült a pakisztáni Teri vízgyűjtő medencéről (Pakisztán) a rendelkezésre álló vízforrások és tevékenységeink lehetséges hatásainak felmérésére. A tanulmány megállapítja, hogy a helyi körülményeket figyelembe véve működésünk nem zavarja vízgyensúlyt, de elővigyázatosságból már tettünk a vízforrások védelmére irányuló lépéseket, így többek között megfigyelőkutakon keresztül rendszeresen vizsgáljuk a felszín alatti vizek minőségét, folytatjuk a 2014-ben kidolgozott vízvédelmi akcióterv végrehajtását, valamint a kezelt használt víz kertészeti célú felhasználását.

A 2014 végére elkészült tanulmány tárgyalta az egyre jelentősebb vízhiány kérdését, valamint az egymással ütköző ipari- és helyi közösség igények közötti egyensúly megteremtésének lehetőségeit. Vízgazdálkodási lábnyomának sikeres felmérését követően a Kalegran B.V. (Irak Kurdisztán Régiója) vállalta, hogy kezelni fogja a vízhiányból fakadó kihívásokat és újszerű megoldásokat vezet be a fenntartható vízgazdálkodás megteremtése érdekében.

Annak ellenére, hogy Irak Kurdisztán Régiója szűkös vízkészletekkel rendelkező területként ismert, megállapították, hogy az Akri-Bijeel blokkban végzett tevékenységeink nem érintik kedvezőtlen a régió vízforrásait. Ennek ellenére számos összehangolt intézkedést hoztunk a vízhez való hozzáférés problémájának kezelésére, mivel ez a helyi közösségek egyik legégetőbb problémája. Mivel a MOL-csoport 2015-ben felfüggesztette tevékenységeit az Akri-Bijeel blokkban, újabb intézkedésekre nem került sor.

Kutatás-termelés nem hagyományos módszerekkel

A nem hagyományos kutatási technikák (pl. hidraulikus repesztés) forradalmasították az energiaipart, de számos környezeti- és közösségi aggodalomra adnak okot. Ezen aggályok közé tartozik, hogy a repesztéshez nagy mennyiségű vizet használnak fel, amelyet csak jelentős környezeti igénybevétel mellett lehet a repesztés helyszínére eljuttatni. Egy másik jellemző aggály a potenciálisan rákkeltő vegyszerek használatával és környezetbe kerülésével kapcsolatos, valamint azzal, hogy a repesztés helyszínén szennyeződhetnek a felszín alatti vizek. A harmadik, és egyben talán legfontosabb aggály abban áll, hogy a hidraulikus repesztési folyamat kisebb földlökéseket okozhat.

A MOL-csoport ugyan nem végez nem-hagyományos kutatási tevékenységeket, de felismerve a probléma fontosságát, környezetvédelmi normákat fogalmazott meg a hagyományos szénhidrogén mezőkön végzett korlátozott rétegrepestési tevékenységek felelős végzésére.

A fenti követelmények felölelik az érdekelt felek aggodalmait, a víz és föld használatát és védelmét, a kutak integritását, a vegyszerek alkalmazását és más előre látható kockázatokat, amelyek kifejezetten erre vonatkozó kockázatértékelésekből fakadnak. A MOL-csoport és leányvállalata, az INA sikeresen végeztek rétegrepestési munkálatokat néhány korábban kialakított kútnál, melynek keretében a tevékenység teljes életciklusa mentén – a szerződés kötéstől kezdve a kút termelési célú kiépítéséig – sikerrel kezelték az összes felmerülő kockázatot.

2.3 HULLADÉKGAZDÁLKODÁS, ELFOLYÁSOK, KÁRMENTESÍTÉS

Hulladékgazdálkodás

Kapcsolódó célkitűzés: „A hasznosított hulladék arányának 5%-kal történő növelése (kivéve kármentesítési hulladék) 2015 végéig.”

A MOL-csoport a keletkezett hulladék mennyiségének csökkentésével, a hulladékkezelési-, újrahasznosítási- és visszanyerési megoldások fejlesztésével folyamatosan törekszik a környezeti terhelés mérséklésére. A tevékenységek összetett jellegéből fakadóan a hulladék anyagáramok és -típusok rendkívül sokfélék lehetnek. A vállalat működése során szilárd és cseppfolyós hulladékokat is termel (beleértve az olajos iszapot, a hulladékká vált vegyszereket, az elhasznált katalizátorokat, stb.). A keletkezett hulladék mennyisége 2015-ben 62 százalékkal növekedett a 2010-ben keletkezett mennyiséghez viszonyítva. Ennek alakulását egyértelműen befolyásolta az alábbi jelentősebb beruházások/bontási projektek során keletkezett nem veszélyes hulladék mennyisége:

- A magyarországi működés tekintetében, mintegy 25 százalékkal növekedett a keletkezett hulladék teljes mennyisége a különböző építési/bontási projektek miatt, de 2014-hez képest az újrahasznosított mennyiség is 40 százalékkal nőtt.
- Hasonló a helyzet a szlovákiai finomítónál, ahol a beruházási tevékenységek és egyes üzemek karbantartása miatt szintén növekedett a keletkezett hulladék mennyisége.

A megnövekedett teljes hulladékmennyiség ellenére 2015-ben 25 százalékkal javult a MOL-csoport hulladékhasznosítási mutatója 2010-hez képest, mely jelzi, hogy sikerült felülteljesíteni a kitűzött célt.

A MOL-csoportban képződött hulladék mennyisége (t) [GRI G4-EN23]*

ÉV	2010	2011	2012	2013	2014	2015**	VÁLTOZÁS 2010-2015 (%)* **
Veszélyes hulladék	92.918	89.895	82.331	60.528	80.866	97.720	-0,2
Nem veszélyes hulladék	77.604	68.783	80.891	185.528	170.970	183.686	137
Összes keletkezett hulladék	170.522	158.678	163.222	246.056	251.836	276.406	62
Ártalmatlanított/lerakott hulladék	80.202	74.656	76.867	86.574	102.413	94.197	17
Újrahasznált/-hasznosított hulladék	90.320	84.023	86.355	159.482	149.423	182.209	102
Összes ártalmatlanított/lerakott és újrahasznált/-hasznosított hulladék	170.522	158.679	163.222	246.056	251.836	276.406	62
Újrahasznosítási arány	53%	53%	53%	65%	59%	66%	25

* A jelzett mennyiségek tartalmazzzák a működésből, kármentesítésből és építésből származó hulladékmennyiségeket is.

**2015-ben egy új, részletesebb adatgyűjtési módszer került bemutatásra.

*** A 2015. évi adatokat 2010-hez viszonyítjuk, mivel 2010 a stratégiánk kiinduló éve.

Számos kezdeményezés gyakorolt hatást a MOL-csoport hulladéktermelési és újrahasznosítási adataira, többek között az alábbiak:

- A szlovákiai finomítóban létesített fordított ozmózis elvén működő technológia segítségével 3.500 tonnával csökkentettük a szennyvízkezelő telepről származó hulladék mennyiségét.
- Szintén Szlovákiában, a 2011-2015 közötti időszakban 15.839 tonna használt katalizátor keletkezett és 2015-ben ezt a mennyiséget egy 98,4 százalékos újrahasznosítási rátát biztosító módszerrel ártalmatlanítottuk.
- 2015-ben folytatódott a használt háztartási sütőolaj begyűjtési kampány (három ország, Szlovákia, Magyarország és Románia kiskereskedelmi hálózatának bevonásával). Romániában 35 új töltőállomás csatlakozott a programhoz, míg Szlovákiában 15-ről 88-ra növeltük a töltőállomási gyűjtőpontok számát. Ennek eredményeként a Szlovákiában begyűjtött olaj teljes mennyisége a 2014. évi 3 tonnáról 2015-ben 9 tonnára nőtt, míg Romániában és Magyarországon a begyűjtött mennyiség csökkent. 2015-ben összesen 228,6 tonna használt sütőolajat gyűjtöttünk be, ami 30 százalékos csökkenést jelent 2014-hez képest (325,3 tonna).
- Horvátországban folytattuk a kutatás-termelési tevékenységből származó különböző vegyi anyagok ártalmatlanítását, a keletkezett veszélyes hulladék mennyisége továbbra is igen magas.
- Pakisztánban összesen 3.362 tonna olaj alapú iszap biológiai kezelését végeztük el. A kezelt iszapot újra felhasználjuk útépítési töltőanyagként.

A MOL-csoport környezetvédelmi normái határozzák meg a fűrási iszapok kezelésével kapcsolatos előírásokat, beleértve az iszap kiválasztásával, a hulladék minimalizálásával, újrahasznosítással és a felelős elszállítással kapcsolatos követelményeket is. Az alábbiakban tárgyaljuk az ezzel kapcsolatos adatokat.

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

A kitermelt fűrési iszap és hulladékok mennyisége 2015-ben (t) [GRI OG7]

	EU MŰKÖDÉSI TERÜLETEK	NEM-EU MŰKÖDÉSI TERÜLETEK	TELJES MOL-CSOPORT
Veszélyes hulladék vizes alapú fűrési iszaptól és hulladékokból	532	1.479	2.011
Veszélyes hulladék nem-vizes alapú fűrési iszaptól és hulladékokból	0	3.360	3.360
Nem veszélyes hulladék vizes alapú fűrési iszaptól és hulladékokból	34.909	133	35.042

A MOL-csoport által ártalmatlanított/hasznosított fűrési iszap és hulladékok 2014-ben (t) [GRI OG7]

	EU MŰKÖDÉSI TERÜLETEK	NEM-EU MŰKÖDÉSI TERÜLETEK	TELJES MOL-CSOPORT
Vizes alapú fűrési iszap és hulladékok – mélyfúrású kutakba helyezett hulladék, szárazföldi lerakás	5.428	1.612	7.040
Vizes alapú fűrési iszap és hulladékok – hasznosított, újrahasznosított	30.924	0	30.924
Vizes alapú fűrési iszap és hulladékok – tengeri lerakás	0	0	0
Nem vizes alapú fűrési iszap és hulladék – mélyfúrású kutakba helyezett hulladék, szárazföldi lerakás	0	0	0
Nem vizes alapú fűrési iszap és hulladék – hasznosított, újrahasznosított	0	3.360	3.360
Nem vizes alapú fűrési iszap és hulladék – tengeri lerakás	0	0	0

A fáradt olaj visszagyűjtése és saját létesítményekben történő feldolgozása jelentős pénzügyi- és környezeti előnyökkel jár. 2015-ben további erőfeszítéseket tettünk az ilyen jellegű hulladékok visszagyűjtött mennyiségének növelésére. A hulladékot saját hulladékfeldolgozó létesítményeinkben dolgozzuk fel, ez jelentősen hozzájárul a gőztermeléshez és a bitumengyártás alapanyagaként használt fluxus olaj előállításához.

2015-től kezdődően központilag gyűjtjük a tevékenységeinkkel kapcsolatos exportált/importált veszélyes hulladékokat és jelentjük ezek mennyiségét. Néhány hulladék anyagáram tekintetében nem állnak rendelkezésre helyben a megfelelő hulladékkezelő létesítmények, így ezeket a korlátozott mennyiségben keletkező, rendkívül specifikus hulladékokat (például finomítói katalizátorok/tartályiszap) Németországba vagy Ausztriába exportáljuk feldolgozásra. A megfelelő feldolgozás érdekében exportált veszélyes hulladék teljes mennyisége elérte a 3.930 tonnát.

Elfolyások

A MOL-csoport tisztában van az elfolyások környezetre és közösségekre gyakorolt hatásával, így az elfolyások megelőzésére irányuló intézkedések prioritást élveznek a műszaki létesítmények tervezése és üzemeltetése során. Minden telephelyen rendszeresen karbantartást és ellenőrzéseket végzünk és rendelkezésre állnak a rendszeresen aktualizált vészhelyzeti tervek. Az elfolyás észlelését követően azonnal megteszük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a szennyezett területeken maradéktalanul helyreállítsuk az eredeti állapotot.

2015-ben összesen 6 darab (1 m³-nél nagyobb mennyiségű szénhidrogént tartalmazó) elfolyás történt, MOL-csoport szinten az elfolyt szénhidrogén teljes mennyisége 16,9 m³ volt. Ez nem tartalmazza a telephelyen kívül bekövetkezett közúti balesetekkel kapcsolatos elfolyásokat. Ez növekedést jelent a 2014-ben regisztrált 5 elfolyáshoz képest.

Másrészt jelentős csökkenés figyelhető meg a 2014-ben regisztrált 193,5 m³ elfolyt szénhidrogén mennyiséghez képest, melynek oka, hogy 2014-ben 2 nagyobb, összesen 170 m³ volumenű szénhidrogén elfolyást regisztráltunk a horvátországi működés során. 2015-ben nem következett be hasonló nagyságrendű esemény működésünk során.

A két legnagyobb elfolyást a horvátországi és szlovákiai működés területén regisztrálták. Az első 6 m³ volumenű elfolyás a Sisaki Finomítót és a JANAF kőolajszállító távvezeték összekötő szelvényben következett be korróziós problémák miatt, míg a második 4,9 m³ volumenű elfolyást a Slovnaft Finomító területén bekövetkezett üzemzavar okozta. A további 4 elfolyás, melyek volumene 1-2 m³ volt, korróziós problémák (2), gépészeti hiba (1) és lopási kísérlet (1) miatt következett be. Az összes elfolyás korlátozott környezeti hatással járt és nem érintett egyetlen közösséget sem. A 6 elfolyás kármentesítésének összköltsége 93.490 EUR volt.

A MOL-csoport 2015-ben nem üzemeltetett egyetlen tengeri létesítményt sem. A MOL-csoport kizárólag nem üzemeltetői partner minőségben, vegyesvállalatokon keresztül vett részt offshore kutatási vagy termelési tevékenységekben. A MOL-csoport ennek ellenére mindent megtesz a tengeri ökoszisztéma védelme érdekében a tengerpart közelében működő telephelyeken (például a horvátországi Rijekai Finomítónál, vagy az Északi-tenger angliai szakaszán).

Kármentesítés

2015-ben a MOL-csoport folytatta a vállalati szintű kármentesítési program megvalósítását, melynek célja a korábbi szennyezések felszámolása.

2015-ben 187 magyarországi telephelyen végeztünk kármentesítést, 12 helyszínen fejeztük be a kármentesítési munkálatokat (a 2011 bázisévben összesen 32 helyszínen teljesítettük a kármentesítési programot). 2015-ben mintegy 1.191,6 millió Ft-ot (4,26 millió USD) fordítottunk a környezeti károk kezelésére.

A szlovákiai telephelyeken 6 helyszínen, 4 logisztikai és 2 kiskereskedelmi telephelyen folytattuk a kármentesítés programot. Egy logisztikai telephelyen befejeztük a kármentesítési feladatokat és megkezdtük az utókövetési tevékenységeket. 2015-ben a kármentesítési program teljes kiadása 47 millió Ft (azaz 0,17 millió USD) volt a 2014-es 732 millió Ft-hoz (2,48 millió USD) képest.

A Rijekai Finomítónál 1993 óta folyamatosan végzünk kármentesítést. A kármentesítési program hármas célja: a tenger és a tengerparti szakasz védelme, a korábban keletkezett felszín alatti szennyeződések folyamatos felszámolása és a felszín alatti szennyeződések napi figyelemmel kísérése (2015-ben 5 új megfigyelőkutat létesítettünk a magas kockázatú területeken). A horvátországi működés kármentesítéssel kapcsolatos összkiadása 2015-ben 744,79 millió Ft-ot (2,66 millió USD) tett ki.

A kármentesítési projektek megvalósítása az olaszországi működés területén is folytatódott. 2015-ben összesen 124 millió Ft-ot (0,44 millió USD) terveztünk be a kármentesítési tevékenységekre, de végül 76,99 millió Ft-ot (0,27 millió USD) használtunk fel, mivel külső tényezők hatására csúszik az egyik projekt indítása. A mantovai telephelyen a legérzékenyebb területek emelt szintű védelme érdekében optimalizáltuk a hidraulikus szivattyú- és kezelő rendszert.

A nemzetközi kutatás-termelési telephelyeken, Oroszországban a Matyuskinszkaja Vertical mezőin 21 hektárnyi, a Baitex-nél 37 hektárnyi területen állítottuk helyre az eredeti állapotot. Emellett 25 iszapgödört számoltunk fel a Baitex leányvállalatban.

A kármentesítési és környezetvédelmi kötelezettségek kiemelt jelentőséggel bírnak működési területek felhagyása során. A MOL-csoport folyamatosan optimalizálja az eszközeit érintő tevékenységeket is. 2015-ben egyetlen jelentősebb területet sem hagytunk fel. A nemzetközi kutatás-termelés területén nincs új vagy felhagyott telephelyünk.

2.4 BIOLÓGIAI SOKFÉLESÉG

Kapcsolódó célkitűzés: „Biodiverzitási Akciótervek végrehajtása tevékenységünk összes kritikus helyszínén.”

A MOL-csoport tisztában van azzal, hogy a természetes környezet és helyi közösségek védelme érdekében biztonságosan és felelősségteljesen kell végeznie tevékenységeit. Ennek megfelelően szigorú előírások alkalmazásával csökkentjük a működésünk által potenciálisan érintett kritikus, biológiai szempontból sokszínű vagy védelem alatt álló élőhelyek kitérttségét. Minden új nagyobb projektre és jelenlegi működést érintő jelentősebb bővítésre biodiverzitással kapcsolatos tanulmányt készítünk (a környezeti hatásvizsgálat részeként).

A MOL-csoport kockázati kitérttsége a biodiverzitás tekintetében nem számottevő. 2014-ben csoportszintű felmérés készült a jövőben alaposabb figyelmet igénylő, potenciálisan érzékenyebb területek felmérésére, ennek keretében összesen 162 helyszínt mértünk fel.

A felmérés szerint csak 8 (6 Upstream és 2 Downstream) helyszín tekinthető biodiverzitás szempontjából kritikus területnek, de 35 Upstream telephely üzemel Natura2000 (európai természetvédelmi területként nyilvántartott) területen vagy annak közelében. Két kutatás-termelési helyszín található vízhiányos területen (lásd a Vízgazdálkodás fejezetben), egy található vízvédelem alá eső területen.

A védett területen vagy annak közelében folytatott tevékenységek feltérképezésére irányuló 2014-es program folytatásaként 2015-ben biodiverzitás-védelmi akciótervet dolgoztunk ki minden ebbe a kategóriába sorolt kutatási- és termelési telephelyre.

2015-ben szintén kiemelt szerepet kapott a biodiverzitás szakértők és helyi közösségek bevonásával végzett biodiverzitás megőrzésére irányuló munka:

- Magyarországon a tudatosság elmélyítését szolgáló projekteket indítottunk az Őrségi Nemzeti Parkkal, a Hortobágyi Nemzeti Parkkal, a Kiskunsági Nemzeti Parkkal és a Körös-Maros Nemzeti Parkkal együttműködésben. Ennek keretében számos ismertetőt nyomtattunk, különböző rendezvényeken vettünk részt, stb.
- Szlovákiában folytattuk az SOS Szlovák Madártani Egyesülettel kialakított együttműködést, ennek keretében élőhelyeket alakítottunk ki a dunai Šamorín Madárszigeten az ott élő a madaraknak. Mintegy 40 Slovnaft munkavállaló támogatta az SOS Szlovák Madártani Egyesület szakembereinek munkáját, melynek keretében megtisztították a sziget területét és a madarak számára fészekrakó helyeket készítettek elő. Ez a madársziget ad otthont a legnagyobb kelet-európai szarcsensirály kolóniának (több mint 250 sirálpár), míg a sziget szomszédságában található terület számos kelet-európai kacsafaj legfontosabb telelőhelye.
- Pakisztánban folytattuk a Margala Hills Nemzeti Parkkal kialakított együttműködést, ennek keretében több mint 1.000 előnevelt fát ültettünk el. Emellett a Tal Bloknál 100 mesterséges madárfészket helyeztünk el és a vadon élő állatoknak készült sónyaló helyet alakítottunk ki.

2.5 EBK MEGFELELÉS

2015-ben a MOL-csoport 11 esetben összesen 21,0 millió Ft (75,1 ezer USD) EBK jellegű (egészségvédelmi, biztonsági és környezetvédelmi) bírságot fizetett. A legjelentősebb egyösszegű bírságot (11 millió Ft) az INA d.d. vállalatra szabták ki, mivel egy helyszín rekonstrukciós program keretében nem tartották be a vonatkozó hulladékgazdálkodási és ügyviteli előírásokat. Az oroszországi Matyuskinszkaja Vertical leányvállalatra 6,8 millió Ft bírságot szabtak ki kísérőgáz égetés miatt. Az egyéb bírságok kisebb költséget jelentettek, ezek többnyire ügyviteli problémákhoz kapcsolódtak, pl. a telephelyeken nem állt rendelkezésre a megfelelő dokumentáció.

3. BIZTONSÁG- ÉS EGÉSZSÉGVÉDELME

Cél: EBK kiválóság biztosítása működésünk során.

EREDMÉNYEK:

- ▶ 2015-ben a MOL-csoport minden karbantartó vállalata megszerezte a nemzetközileg elismert SCC (Safety Checklist Contractors) tanúsítványt.
- ▶ A súlyos (Tier1) folyamatbiztonsági események száma 25% százalékkal csökkent 2014-hez képest.
- ▶ Nem következett be munkaidő-kieséssel járó sérülés (LTI) a MOL Petrolkémia Zrt. (korábbi TVK) Butadién kinyerő üzem és a Slovnaft Finomító LDPE-4 üzem létesítési projektjeinek keretében ledolgozott 1,5 és 2,4 millió munkóra során.

KIHÍVÁSOK:

- ▶ Több vállalkozói haláleset következett be Pakisztánban a nemzetközi kutatás-termelés területén.
- ▶ A közlekedésbiztonsági események számának csökkenése.
- ▶ Megfelelő számú SCC tanúsítvánnyal rendelkező vállalkozó alkalmazása minden magasabb EBK kockázattal járó tevékenységre.
- ▶ A személyi sérülések leggyakoribb okának minősülő megcsúszások és botlások megelőzése.

3.1 MUNKAVÁLLALÓK VÉDELME

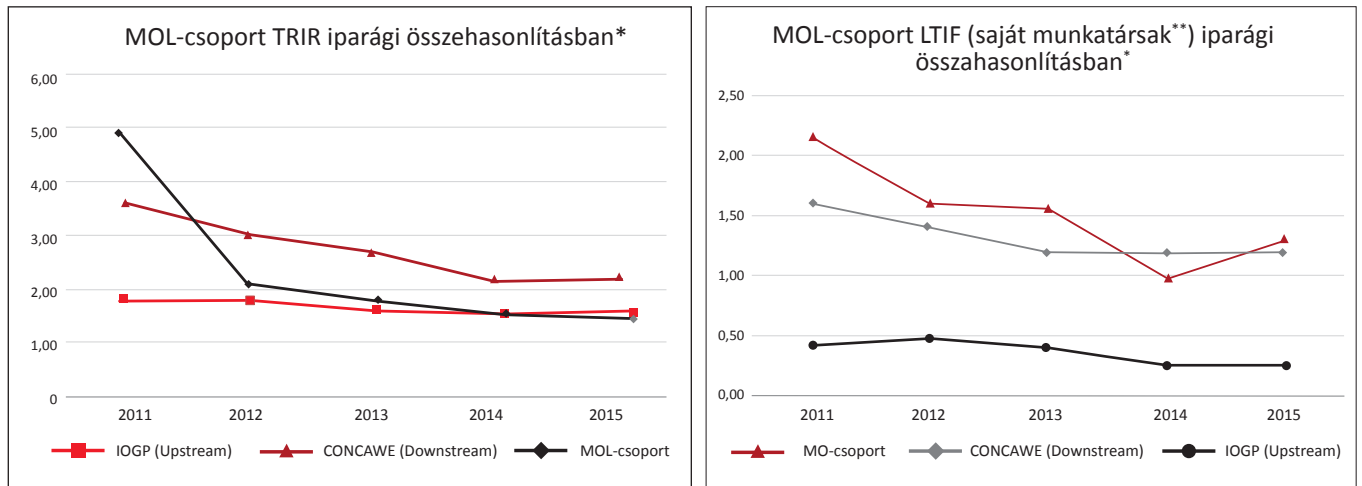
Munkabiztonság

Kapcsolódó célkitűzés: „Nulla balesetet célzó programok bevezetése.”

Célunk, hogy biztonsági teljesítményünkkel 2020-ig bekerüljünk az olaj- és gázipari vállalatok felső kvartiliséba. Munkavállalóink és beszállítóink körében a személyi sérülések gyakorisága 2015-ben a mindenkorinál legalacsonyabb szintet érte el mind a munkaidő-kieséssel járó (100), mind a munkaidő-kieséssel nem járó (39) balesetek (elsősegély-nyújtási esetek nélkül) tekintetében. Ami a további mutatókat illeti, a MOL-csoport 2014-től alkalmazza a TRIR mutatót (összes jelentésköteles baleseti rátát) elsődleges teljesítménymutatóként a személyi biztonság terén mind a saját, mind a szerződéses munkatársak vonatkozásában, ezzel összesítve az orvosi ellátást igénylő munkabaleseteket (vagyis ez a mutató magában foglal egyes munkaidő-kieséssel nem járó baleseteket is és így terjedelmét tekintve nagyobb területet fed le, mint az alábbiakban tárgyalt LTIF mutató). A saját és szerződéses tevékenységeket

is magában foglaló csoport szintű összes jelentésköteles baleset száma majdnem 14 százalékkal csökkent, így a TRIR mutató 2015-ben kismértékű javulást mutat (1,44) az előző évhez képest (1,50), ahol mind a Downstream, mind az Upstream üzletág az IOGP és CONCAWE 2014 iparági átlag felett vagyis jobban teljesítettek.

Biztonsági teljesítményünk másik fontos mutatója a munkaidő kieséssel járó balesetek gyakorisága (LTIF). A saját állományra vonatkozó LTIF mutató (2010 óta megfigyelhető) folyamatos javulást mutató tendenciája megtorpant, mivel az INA-csoportnál 2015-ben jelentősen emelkedett az előfordulási gyakoriság, míg a MOL-csoport esetében az LTIF valamelyest csökkent az előző évhez képest, ami összességében több mint 25%-os növekedést eredményezett a MOL-csoport teljesítményében.

* A 2015. évi benchmark megegyezik a 2014. évi benchmarkkal, mivel nem álltak rendelkezésre újabb adatok a jelentés készítése során

** A töltőállomások személyzetével együtt

Az LTIF országokénti alábontásával látható, hogy az elmúlt négy év javuló biztonsági teljesítményét követően 2015-ben megnövekedett a baleseti frekvencia, így egyes országokban jelentős emelkedés figyelhető meg.

LTIF (egymillió munkaóra ra jutó munkaidő kieséses balesetek száma) országok szerint, a MOL-csoport saját munkavállalóira nézve, 2015-ben

ORSZÁGOK	MAGYARORSZÁG	SZLOVÁKIA	HORVÁTORSZÁG	MÁS EU-S ORSZÁGOK	NEMZETKÖZI KUTATÁS ÉS TERMELÉS
2015	0,94	0,33	2,2	1,24	0

Ezzel párhuzamosan sajnálattal kell beszámolnunk arról, hogy egy saját munkatársunk és öt beszállító által foglalkoztatott munkavállaló szenvedett halálos kimenetelű balesetet. Ezzel a MOL-csoporton belül 6,23-ra nőtt a halálos kimenetelű balesetek aránya (FAR), mely magasabb, mint az IOGP (1,03) és a CONCAWE (1,38) vonatkozó benchmark mutatója. 2015-ben az összes halálos kimenetelű munkabaleset közötti szállítás során, minden vállalkozói haláleset veszélyes anyagok (HAZMAT) közötti szállítása (ideértve a kiszállítási, töltési- és lefejtési tevékenységeket) során következett be.

2015 októberében egy súlyos baleset következett be a MOL-csoport pakisztáni működése során, ahol négy vállalkozó által foglalkoztatott munkavállaló szenvedett súlyos égési sérüléseket, majd vesztette életét a kórházba szállítást követően. Egy tartálykocsi töltése során gázrobbanás következett be az egyik kútkörzetben, ahol párhuzamos munkálatok folytak (létesítés és próbaüzem cseppfolyós veszélyes anyagok töltése és szállítása mellett). A vizsgálat során kiderült, hogy a MOL-csoport számos nemzetközi és helyi műszaki és EBK előírását és követelményét nem tartották be és megsértették az Életvédelmi Szabályokban foglaltakat is. Ennek nyomán a helyi irányított vállalat (MOL Pakistan) teljes irányítási rendszerének rendkívül alapos átvilágítására került sor.

Munkabiztonsági programok

A MOL-csoport munkabiztonsági alapprogramja Életvédelmi Szabályok (LSR) néven ismert. Ez egy egységes iparág-specifikus program, mely azokra a legfontosabb biztonsági szabályokra összpontosít, amelyek megszegése súlyos sérülést vagy halálos kimenetelű balesetet okozhat. 2015-ben az Életvédelmi Szabályok betartásának elősegítésére több kapcsolódó munkabiztonsági programot indítottunk, ilyen például a zuhanásvédelem, a kizárás és kitáblázás (LOTO), a Stop kártya, a munkabiztonsági elemzés (JSA), a munkavégzést közvetlenül megelőző kockázatértékelés (LMRA), melyek megvalósítása több évet vesz igénybe a MOL-csoport tagvállalatoknál és az irányított vállalatoknál. A MOL-csoport területén bekövetkezett személyi sérüléssel járó események

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

alaposabb elemzését követően csoportszintű kampányt és helyi kísérleti projektet indítottunk az (azonos magasságban bekövetkező) „megcsúszások, botlások és zuhanások” veszélyeinek tudatosítására az adminisztratív (irodai) és az operatív személyzet számára a „Különböző helyszínek, azonos veszélyek” mottó jegyében.

2015-ben folytattuk a saját munkavállalók EBK elkötelezettségének felmérésére és a biztonságos működés ellenőrzésére szolgáló helyszíni szemlék gyakorlatát. Számos esetben tapasztaltuk, hogy nem tartják be az Életvédelmi Szabályokat és az egyéb vonatkozó előírásokat, a szabályszegésekre különböző szankciókat alkalmaztunk.

A MOL-csoport négy működése által érintett országban elindította EBK vezetői elkötelezettség programját. Először egy anonim felmérés keretében vizsgáltuk a vezetők és az üzemi (fizikai munkát végző) munkavállalók munkabiztonsági kultúráját, majd ezt követték a MOL-csoport TOP150 vezetője számára biztosított, az EBK kultúra és irányítás fejlesztésére és elmélyítésére szolgáló EBK vezetői elkötelezettség képzések.

A MOL-csoport működési területén elért fontosabb eredmények az alábbiak voltak:

2015 negyedik negyedében fejeződött be a Slovnaft Finomítónál a LDPE-4 kivitelezési projekt. A projekt megvalósítása során 11 ország képviseltette magát, átlagosan 500 (a csúcsidőszakban: 900) munkavállaló dolgozott egyidejűleg a helyszínen. Több mint 2,4 millió ledolgozott munkaórát regisztráltak (ebből több mint 1,2 millió órát 2015-ben) munkaidő-kieséssel járó sérülés (LTI) nélkül.

A MOL Petrolkémia Zrt. 2015 augusztusában fejezte be az új butadién kinyerő üzem kivitelezési munkálatait, a munkaidő-kieséssel járó sérülés (LTI) nélkül ledolgozott munkaórák száma megközelítette az 1,5 millió órát. A projekt megvalósítás csúcsidőszakában 600 munkavállaló dolgozott a kivitelezési projekten, összesen 12.000 tonna betonszerkezet kialakításával, 2.100 tonna acél és 18.000 méter csővezeték felhasználásával.

Közlekedésbiztonság

2015-ben tovább nőtt a közúti (utazással és veszélyes anyagok szállításával kapcsolatos) balesetek száma (110 kontra 109), annak ellenére, hogy a levezetett kilométerek száma több mint 7 százalékkal csökkent. Az összes MOL-csoport munkavállalói (1) és vállalkozói (5) haláleset közúti szállításhoz kapcsolódóan következett be (beleértve a kiszállítást, a veszélyes anyagok töltését és lefejtését).

A MOL-csoport 2015-ben indította útjára a saját és vállalkozó állományban foglalkoztatott munkavállalók számára kidolgozott átfogó közlekedésbiztonsági programját. A program két főbb területre fókuszál: 1) a közúti teher szállításra és 2) a személygépkocsikra. A tehergépjárművekre kidolgozott közúti szállítási program a veszélyes anyagokra, a biztonságos tehergépjármű vezetésre és a tehergépjármű vezetői biztonsággal kapcsolatos alapismeretekre koncentrál. A munkavállalói közlekedésbiztonsági programot a MOL-csoport egyik felső vezetője szponzorálja, aki 2014-ben maga is súlyos közlekedési balesetet szenvedett. Ez a személygépkocsit vezetőik részére készült program kötelező defenzív vezetéstechnikai képzést ír elő a rendszeresen vezető gépkocsivezetők részére, de hozzáférhető az üzleti célú utazás során autóval közlekedő munkatársak számára is.

A halálos kimenetelű baleseteket leszámítva, a MOL Pakistan vállalatnál jelentős mértékben, húszról kilencre csökkent a veszélyes anyagok közúti szállítása során bekövetkezett balesetek száma és nem volt telephelyen kívül bekövetkezett halálos kimenetelű baleset sem. Ez alapvetően a megtett különleges intézkedéseknek, többek között a tankautók ellenőrzőlista-alapú szigorú ellenőrzésének, valamint az újonnan létrehozott Logisztikai részleg által kialakított Logisztikai Irányítási Rendszernek (LMS) köszönhető.

A MOL Nyrt. kidolgozta első közúti közlekedésre vonatkozó elektronikus képzését, valamint a hozzá tartozó kötelező vizsgát azon munkatársaink számára, akik üzleti célú utazás során autóval közlekednek. Az új online képzés célja, hogy a MOL munkavállalói naprakész ismeretekkel rendelkezzenek a hatályban lévő szabályok és a biztonságos vezetési gyakorlatok terén.

2015-ben folytatódott az INA közúti biztonsági programja, amely a személyzet képzésére és a programnak más INA leányvállalatokra történő kiterjesztésére összpontosít. Számos INA és STSI munkavállaló részesült gyakorlati képzésben biztonságos vezetés témakörben. A Kalegran biztonsági ellenőrzési rendszert alakított ki a vészhelyzeti reagálás és evakuálás során használatos személygépjárművekre és minibuszokra Irak Kurdistan Régiójában.

Az IES 2015-ben kezdte meg a flottajárművek GPS követését a gépjárművezetők vezetési stílusának figyelemmel kísérése érdekében. 2015 májusában üzletkötők és vezető beosztású munkavállalók vehettek részt a Bonara Nemzetközi Versenypályán tartott közlekedésbiztonsági képzésen.

A MOL Szerbia a legforgalmasabb nyári időszakban indított közlekedésbiztonsági kampány keretében szórólapon népszerűsítette a biztonságos vezetés előnyeit. Emellett a MOL Serbia a hatóságokkal együttműködésben szervezte meg a „Biztonságos és könnyű léptek” rendezvényt a „Kis herceg” gyermekotthonban, 134 gyermek részvételével.

2010 óta jelentős mértékben javult az egyéb szállítási módokat érintő közúti balesetek frekvenciája (1 millió kilométerenként bekövetkező közlekedési balesetek száma), azonos szintre állt be mind az INA-csoport, mind a MOL-csoport tekintetében. Ennek ellenére 2015-ben az INA tekintetében kismértékben emelkedett a mutató értéke, míg a MOL-csoport teljesítménye évről-évre változatlanul javulást mutat.

Beszállítói biztonság- és egészségvédelem

Kapcsolódó célkitűzés:

- „A vállalkozói EBK irányítási program továbbfejlesztése.”
- „Átfogó beszállítói kockázatértékelés és előminősítés bevezetése minden leányvállalatnál a kritikus fontosságú beszállítók legalább 80 százalékánál.”

Az iparág jellegéből adódóan az ellátási lánc egyik legjelentősebb kihívása a vállalkozók által végzett beruházások és karbantartási tevékenységek EBK (egészségvédelmi-, biztonságtechnikai- és környezetvédelmi) kockázatainak kezelése. Ennek megfelelően a MOL-csoport ugyanazon előírásokat alkalmazza a saját és a vállalkozók által végzett tevékenységekre.

2015-ben csökkent a munkaidő kieséssel járó sérülések gyakorisága a vállalkozói oldalon. Összesen 21 munkaidő-kieséssel járó sérülést és 13 munkaidő-kieséssel nem járó sérülést regisztráltunk a vállalkozói oldalon, melyek 46 százalékos csökkenést mutatnak az előző évhez képest. Azonban ez magában foglalja a fentebb említett halálos kimenetelű baleseteket is.

A vállalkozói EBK teljesítmény javítására szolgáló kulcs kontrollok közé tartoznak az előminősítő auditok, a szerződések részletes EBK mellékletei, a nagyobb léptékű komplex projektekre előírt kötelező napi 24 órás fővállalkozói EBK koordinációs felügyelet, az EBK tervek, a kritikus tevékenységekre vonatkozó munkabiztonsági elemzések (JSA), az Életvédelmi szabályok szigorú érvényesítése, a rendszeres helyszíni szemlék, valamint az EBK teljesítmény utóértékelése. A kockázatok teljes értéklánc mentén történő minimalizálása érdekében legfeljebb két alvállalkozói szint megengedett.

Az EBK szempontokat már a beszállítók kiválasztása során érvényesítjük. 2015-ben az alábbi lépéseket tettük meg:

- Megkezdtük egy új átfogó és integrált beszállítómenedzsment információs rendszer kidolgozását (ennek része a pénzügyi, jogi, etikai és EBK előszűrés, valamint a kezdeti kockázatértékelés).
- Az ajánlatok műszaki értékelése során, a magas utóértékelési pontszámmal és preferált EBK tanúsítványokkal rendelkező cégek további pontokat kaphatnak (max. 5%).
- Tervek szerint a jövőben kizárólag SCC/VCA (vállalkozói biztonsági) tanúsítvánnyal rendelkező vállalatokkal kötünk szerződést magas EBK kockázatú tevékenységek végzésére az európai szárazföldi működés területén. Az ennek megvalósítása iránti elkötelezettség nyomatékosítása jegyében 2015 végéig a MOL-csoport összes tulajdonában álló ún. egy-szervizcéges karbantartócége (Magyarországon a Petrolszolg Kft., Szlovákiában a SMAo, Horvátországban az STSI, összesen mintegy 2.200 munkavállalót foglalkoztatnak) megszerezte ezt a tanúsítványt. Az SCC egy kivitelezői tevékenységekkel kapcsolatos kockázatokra és kihívásokra fókuszált munkabiztonsági keretrendszer, melynek része a munkavállalók tanúsítása is (például Magyarországon 750 dolgozó és munkairányító vett részt a kétnapos képzésen).
- 2015-ben összesen 348 magas EBK kockázatú tevékenységre vonatkozó szerződést kötöttünk (ezek összértéke 587 millió EUR). 348 vállalat előminősítését végeztük el annak ellenőrzésére, hogy teljesítik-e a projektek által támasztott műszaki és EBK követelményeket.
- A stratégiai fenntarthatósági terv részeként Magyarországon 3 beszállítói fenntarthatósági auditot bonyolítottunk le. A felkeresett cégek vállalták az EBK követelményeken túlmutató javasolt helyesbítő intézkedések végrehajtását.

Beszállítói előminősítési auditok száma jelentős régióként 2015-ben [GRI G4-LA14, G4-EN32]

BESZÁLLÍTÓI ELŐMINŐSÍTÉSI AUDITOK SZÁMA	MAGYARORSZÁG	SZLOVÁKIA	HORVÁTORSZÁG	OLASZORSZÁG	NEMZETKÖZI KUTATÁS ÉS TERMELEÉS	ÖSSZESEN
2015	187	21	11	5	124	348

A projekt megvalósítása során számos intézkedést tettünk az EBK események kockázatának minimalizálása érdekében:

- Beszállítói fórumok keretében tájékoztatjuk a vállalkozókat az aktuális kérdésekről és a várható projektekről, többek között a finomítói nagyleállításokról.

- A MOL-csoport belső szabályzata minden fővállalkozó számára előírja a napi 24 órás EBK koordinációs felügyelet biztosítását a munkavégzés időtartama alatt (magas kockázattal járó komplex projektek esetén).
- Minden telephelyen tevékenységet végző vállalkozó köteles minden évben elvégezni az EBK bevezető alaptanfolyamot és letenni a megfelelő vizsgát.

Csoport szinten összesen 10.659 helyszíni szemlét bonyolítottunk le a vállalkozói EBK teljesítmények ellenőrzése keretében. Az auditok keretében azonosított közel 2.000 nemmegfelelőség alapján azonosítottuk a szükséges helyesbítő intézkedéseket és indokolt esetben kötbért állapítottunk meg. 29 dolgozót tiltottunk ki különböző telephelyekről és 131 írásbeli figyelmeztetést adtunk ki. 2015-ben nem volt az EBK előírások megsértése miatt felmondott szerződés.

A vállalkozók részére is készítettünk munkabiztonsági programokat, többek között a munkabiztonsági elemzést, a stop kártya rendszert vagy a munkavégzést közvetlenül megelőző kockázatértékelést. A Slovnaft-nál új rendszert vezettek be, mely segítségével egy könnyen megjegyezhető telefonszámra küldött SMS-ben is jelenthetőek a kvázi balesetek, a nem biztonságos cselekedetek és körülmények.

3.2. EGÉSZSÉGVÉDELEM ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Munkahelyi egészségvédelem

Kapcsolódó célkitűzés: „Munkahelyi egészségfejlesztési programok megvalósítása.”

A korábbi évekhez hasonlóan 2015-ben sem regisztráltunk foglalkozási megbetegedést a MOL-csoporton belül. Az egészséges munkahely megteremtése kritikus fontosságú a MOL-csoport sikere szempontjából. Törekszünk arra, hogy a számos helyi program megvalósításával biztosítsuk a munkavállalók egészségének megőrzését, megfelelő orvosi ellátását és kezelését, kezeljük a kialakult stresszt, munkavállalóink körében népszerűsítsük az egészséges életmódot, a munka és magánélet közötti egyensúly fontosságát.

2015-ben a MOL-csoport csatlakozott a WASH (munkahelyi vízellátás, közegészségügy és higiénia) kezdeményezéshez, ezzel vállalva, hogy minden munkahelyeken biztosítja munkavállalók számára a biztonságos vízhez, tisztálkodási és higiénés lehetőségekhez való megfelelő hozzáférést.

2015-ben átfogó egészségvédelmi és egészségfejlesztési hiányelemzés készült a MOL-csoport működési területeire. Az elemzés részeként elvégeztük az ipari higiéniai kockázatértékelést, az egészségügyi alkalmassági vizsgálati-, sürgősségi ellátási-, ergonómiai- és rehabilitációs folyamatok egészségügyi értékelését, hogy felmérjük az esetleges hiányosságokat, valamint akciótervet dolgozzunk ki ezek összehangolt kezelésére.

Általánosságban elmondható, hogy az éves egészségügyi alkalmassági vizsgálatok a fenti munkahelyi kockázatértékelésen alapulnak, így jóval szigorúbbak, mint a vonatkozó helyi jogszabályi előírásokban foglalt követelmények.

Fokozott erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy kiküszöböljük a rákkeltő vegyszerekkel való érintkezés lehetőségét. Például a Dunai Finomítóra átfogó megelőzési stratégiát dolgoztunk ki. Folytattuk az olaj- és gáziparban széles körben elismert citogenetikai monitoring programunk megvalósítását a MOL Nyrt-nél. Összesen 110 munkavállaló vett részt vizsgálatokon.

Folytattuk rendszeres biológiai monitoring programunk végrehajtását a MOL Nyrt. operatív egységeinél dolgozó munkavállalókra, a Slovnaft 3. kockázati kategóriába sorolt munkavállalóira (akik a napi munkavégzés során rákkeltő anyagokkal kerülhetnek kapcsolatba), és a Petrolszolg Kft. 198 munkavállalójára, ahol egy határérték feletti expozíciót azonosítottunk.

2015 során az INA d.d (Horvátország) 130 eltérő egészségügyi háttérrel rendelkező és különböző munkakörökben foglalkoztatott munkavállalóját fizette be egy tíznapos egészségügyi programmal összekötött aktív pihenésre (MPAV) a gyógyvizeinek jótékony egészségügyi hatásairól ismert Topusko-i Gyógyfürdőbe.

Oroszországban, valamint a pakisztáni Központi feldolgozó egységnél (CPF) és gázfeldolgozó üzemben (GPF) a „Speciális munkahelyi környezetfelmérés” keretében végezték el a minőségi egészségügyi kockázatértékelést. Nem azonosítottak potenciális foglalkozási megbetegedést a munkavállalók körében. Továbbá a MOL-csoport működése által potenciálisan érintett területeken mintát vettünk a környezeti levegőben található szénhidrogének (BTEX) azonosítására, zaj- és rezgésvizsgálatokat végeztünk.

2015-ben a MOL Pakistan a kirendeltségen és a központi feldolgozóegységnél indított stresszkezelési kampányt.

Munkahelyi egészségfejlesztés

2015-ben a MOL Nyrt.-nél (Magyarország) több mint 7.100 munkavállaló vett részt összesen körülbelül 21.000 alkalommal különböző munkahelyi egészségfejlesztési programokon, elsősorban egészségügyi szűrések, mozgás-orientált tevékenységek és védőoltás kampányok keretében. A Petrolszolgnál elérhető mobil masszázs és tornaterem projekt összesen mintegy 1.900 érdeklődőt vonzott.

A MOL Nyrt. 78 munkatársa vett részt a 30. Budapest Wizzair Félmaratonon, 27 munkavállaló vett részt a 3 legjelentősebb szlovéniai maratonon (Radenci, Maribor és Ljubljana), ahol a részvételi díjat első alkalommal lehetett rendezni a STEP program terhére.

Az INA vállalatnál (Horvátország) indított „Futás - XXI. századi kihívás” kampány célja az volt, hogy a munkavállalókat megismertesse a sporttevékenységek egészségre gyakorolt kedvező hatásaival és egész családokat ösztönözzön mozgásra. Az INA minden munkavállalója hozzáfér a „Kérdezd az orvosaidat” szolgáltatáshoz, melyen keresztül foglalkozás-egészségügyi és általános egészségügyi kérdéseket tehetnek fel a vállalat által szerződtetett cég szakorvosainak, vagy akár vizsgálatra is bejelentkezhetnek.

A MOL Pakistan a kirendeltségen, központi feldolgozóegységnél/gázfeldolgozó üzemben dolgozó munkavállalók részére indított preventív egészségügyi programot, melynek keretében egészségvédelmi előadásokat is tartottak ezeken a helyszíneken. A kiválasztott munkavállalóknál elvégezték a GCT (vércukor, triglicerid és koleszterin), BMI, vérnyomás és D-vitamin vizsgálatokat.

Az oroszországi BaiTex vállalatnál minden munkavállalót rendszeres sporttevékenységre ösztönöznek, a férfiaknál a röplabdázást, a nőknél a jégkorcsolyázást és az edzőtermi tevékenységet támogatják. A BaiTex röplabdacsapata részt vett a buguruszláni „Munkahelyi sportolók fesztiválján”.

3.3. FOLYAMATBIZTONSÁG ÉS KOCKÁZATKEZELÉS

Folyamatbiztonsági irányítási rendszer

Cél: „Technológiai biztonság erősítése, benchmark pozíció javítása.”

A folyamatbiztonság irányítás (PSM) elsődleges célja egy olyan hatékony irányítási rendszer kialakítása és működtetése, mely biztosítja a veszélyes technológia üzemeltetéséből eredő események megelőzését, valamint az emberek, eszközök és környezet védelmét a balesetek következményeivel szemben. A MOL-csoport a PSM-szemlélet meghonosításával arra törekszik, hogy folyamatosan csökkentse a folyamatbiztonsági események számát és azok súlyosságát, valamint teljesítménye alapján bekerüljön a Concawe és az OGP nemzetközi benchmark legjobb 25 százalékába.

2015-ben 41 TIER1-2 szintű folyamatbiztonsági eseményt regisztráltunk a MOL-csoporton belül, ami négyel kevesebb, mint 2014-ben. Annak ellenére, hogy az előző évekkel összehasonlításban csökkent az események száma, ezek következményeiket tekintve jóval jelentősebbek voltak, mint a MOL-csoport történetében korábban bármikor.

A TIER 1-2 Folyamatbiztonsági események (PSE) száma a MOL-csoport vállalataiban 2015-ben [GRI G4-LA14]

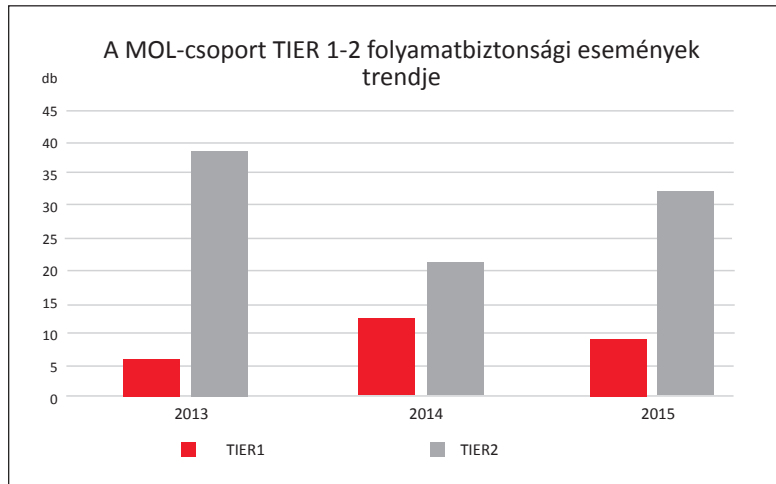
2015 FOLYAMATBIZTONSÁGI ESEMÉNYEK (PSE)	MOL-CSOPORT	MAGYAR-ORSZÁG (MOL+TVK)	SZLOVÁKIA (SLOVNAFT)	HORVÁT-ORSZÁG (INA)	OLASZ-ORSZÁG (IES)	NEMZETKÖZI KUTATÁS ÉS TERMELÉS
PSE TIER 1	9	2	1	4	0	2
PSE TIER 2	32	17	8	4	0	3
PSE TIER 1+2	41	19	9	8	0	5

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

A MOL-csoport TIER 1 folyamatbiztonsági események pénzügyi hatása 2015-ben mintegy 9 millió USD volt, melyen belül az üzem-kimaradásból eredő közvetett kár a felmerülő költségek 90 százalékát tette ki.

A MOL-csoport TIER 1-2 folyamatbiztonsági események alakulását az alábbi ábra szemlélteti:

Megjegyzés: A TIER 1 besorolású események következményeiket tekintve súlyosabbak a TIER 2 eseményeknél. A besorolás alapja az API RP 754 szabvány.

A folyamatbiztonság irányítás kiemelt jelentőségű kérdés a felső vezetők számára, amit egyértelműen bizonyított az is, hogy a MOL-csoport vezérigazgatója személyesen is részt vett 3 folyamatbiztonság témában szervezett helyszíni auditon (MOL és Slovnaft Termelés, INA Horvátország)

2014-ben szerveztük az első, minden évben megrendezendő legjobb PSM gyakorlatok egyeztetésére szolgáló workshopot. 2015-ben erre októberben került sor. Ez kiváló lehetőséget adott arra, hogy megosszuk egymással és megismerjük a jó/legjobb Downstream és Upstream üzletági PSM gyakorlati megoldásokat, valamint a külső résztvevőként meghívott Česka Rafinerska (Cseh Köztársaság) idevágó tapasztalatait.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük és mérjük a PSM rendszer megvalósításának hatékonyságát és szintjét. A megvalósítási szint mérésére használjuk a PSM kereszt-felülvizsgálatokat (az éves audit terv alapján), melynek keretében elvégezzük a megvalósított PSM elemek és az előre meghatározott auditkérdések összehasonlítását.

2015-ben 17 keresztauditot végeztünk és a PSM megvalósítás általános értékelési eredményei javuló tendenciát mutatnak, különösen a folyamatbiztonsági információk (PSI), a változáskezelés (MoC) és veszélyhelyzetekre való felkészülés és elhárítás (EPR) elemek tekintetében, ahol az elért eredmények meghaladják a 90 százalékot. Az összes elem megvalósításához rendszerszemléletű megközelítésre és a rendszer működését biztosító folyamatos erőfeszítésekre van szükség.

A 2015-ben végrehajtott belső auditok mellett egy külső cég, az AON Risk Solutions is elvégzett 2 külső felmérést a kialakított PSM folyamatokra és műszaki megoldásokra. Az egyik felmérés a MOL Petrolkémia magyarországi telephelyén készült. A felmérés eredménye egy kockázati besorolás, mely a vizsgált kockázatokat a 'Standard' kategóriába sorolta a világ más pontjain működő hasonló létesítményekhez képest.

A PSM vonatkozású programok helyi megvalósításának eredményeit rendszeresen tárgyalta a csoportszintű PSM fórum, ahol az üzletek beszámoltak a helyi tevékenységek státuszáról. 2015-ben a műszaki állapot került a figyelem középpontjába a Downstream által indított UPTIME program által, melynek célja a műszaki megbízhatóság fokozása és a nem tervezett leállások számának érdemi csökkentése. A projekt fontosságát alátámasztották az UPTIME felmérés megállapításai, egyértelműen jelezve, hogy a munkavállalók határozottan elkötelezettek a program megvalósítása iránt.

A technológiai változáskezelés folyamat tekintetében is jelentős fejlődést értünk el, különösen a MOL Nyrt. és a Slovnaft tekintetében. A MOL, a Slovnaft és a MOL Pakistan elkészítette, illetve aktualizálta a tűzkockázat elemzést.

Vészhelyzetek kezelése

A vészhelyzeti és válsághelyzeti felkészültség üzleti szempontból is rendkívül fontos az olaj- és gáziparban, a vészhelyzeti reagálási képességek fejlesztése és szinten tartása kritikus fontosságú feladatot jelent.

2015-ben a MOL-csoport számos új projektet indított a vészhelyzeti és válságkezelési képességek fejlesztésére. Ezzel összhangban növeltük az üzleti és funkcionális érdekelt felek részvételét, miután megvizsgáltuk, hogy éles helyzetben milyen feladatokat kell ellátniuk. Ezzel párhuzamosan tudatosítottuk a folyamat előkészítésének fontosságát. Emellett részletesen megvizsgáltuk a MOL-csoport működésre nézve potenciális fenyegetést jelentő események körét.

A FER Tűzoltóság és Szolgáltató Kft. (MOL Magyarország leányvállalat) szervezte meg és bonyolította le Budapesten az Ipari Létesítményi Tűzoltóságok 8. Nemzetközi Konferenciáját. A kétévenként megrendezett konferencia kiváló lehetőséget nyújt a nemzetközi szakemberek számára, hogy megismerkedjenek a szakterület legújabb fejlesztéseivel.

4. HUMÁN TŐKE

Általános cél: „A változások korában képesség fejlesztés és szervezeti teljesítmény növelés kerül a fókuszba.”

EREDMÉNYEK:

- ▶ A Csoportszintű KT és Csoportszintű HR 2015-ben a kulcsfontosságú kutatás-termelési szakterületek teljes diplomás szakértői állományára kiterjedően bevezette a Szakmai Karrierutat (Technical Career Ladder, TCL), összesen 940 olajipari-műszaki szakembert (Petro-technical professional, PTP) rendelt hozzá a 7 TCL szinthez 14 munkakör-család mentén.
- ▶ A Peshawari Műszaki Egyetemmel kialakított partnerség elismeréseként a MOL-csoport 2015-ben „oktatási együttműködés” kategóriában elnyerte a Getenergy díjat.
- ▶ A MOL-csoport „Globális kitekintés” kategóriában elnyerte a Workforce Optimas díjat a MOL Pakistan kompenzációs és juttatási modelljének személyzeti fluktuáció hatékony kezelésére optimalizált átalakításáért.
- ▶ A MOL-csoport „Intensity” vezetőképző program keretében 489 vezető képzése valósult meg, a kurzusok megítélését tekintve összességében 83 százalékos elégedettségi mutatóval.
- ▶ 11 országból összesen 186 fiatal diplomás csatlakozott a MOL-csoporthoz a 2015. évi Growww program keretében, ahol a nők 36 százalékos részvételi aránya meghaladja az iparági átlagot.

KIHÍVÁSOK:

- ▶ A szakmai tapasztalattal rendelkező szakemberek munkaerőpiacon rendelkezésre álló korlátozott száma miatt tovább szűkül a felvehető szakemberek köre.
- ▶ Az egyre gyorsabb ütemű változás, az iparágon belüli visszaesés és a piac volatilitása kedvezőtlen hatással van a hozzáférhető tehetségek számára is.

4.1 TEHETSÉGEK VONZÁSA

Kapcsolódó célkitűzés:

- „A földtudományi és mérnöki háttérrel rendelkező fiatal szakemberekre szabott és számukra vonzó lehetőséget nyújtó tehetségfejlesztési megközelítés, mely biztosítja az utánpótlást a Kutatás-termelés számára.”
- „Az olaj- és gázipari terület iránt érdeklődő fiatal generáció minél korábbi elköteleződését segítő programok megvalósítása.”

Az olaj- és gázipar egésze, így a MOL-csoport is ki van téve a humán erőforrás terület teljes átalakulásával járó változásoknak. A szakmai pályafutásuk közepén lévő szakemberek munkaerőpiacon rendelkezésre álló korlátozott, és a nyugdíjba vonuló szakemberek jelentős száma miatt tovább szűkül a felvételre alkalmas szakemberek köre. Emellett az Y generáció globális munkaerő-piaci megjelenése nyomán a munkáltatói elvárások is alapjaiban változnak. A MOL-csoport olyan tehetségfejlesztési- és toborzási stratégiát dolgozott ki, mellyel vonzó, fokozatos építkezésen alapuló műszaki és vezetői karrierlehetőségeket nyújt a tehetséges frissdiplomások számára.

A MOL-csoport tehetségfejlesztő stratégia fő programjai a középiskolai Junior Freshhh és MesterM, a Freshhh és UPPP nemzetközi diákverseny, valamint a Growww frissdiplomás toborzási- és fejlesztési program. A középiskolai programok célja, hogy minél korábbi életszakaszban kialakuljon a fiatal generáció természettudományok iránti elköteleződése. A Freshhh program célja az olaj-

és gázipar vonzerejének és összetettségének, valamint a MOL-csoport nemzetközi tevékenységeinek népszerűsítése. Az UPPP a vállalat kutatás-termelési területre kidolgozott nemzetközi tehetségfejlesztő programja. A legjobb teljesítményt nyújtó hallgatók lehetőséget kapnak arra, hogy a MOL-csoportnál kezdjék meg szakmai karrierjüket az új 18 hónapos UPPP szakmai utánpótlás program keretében. A program kiemelkedő szakmai fejlődési lehetőségeket, többek között üzleti és műszaki oktatást nyújt, betétként enged a MOL-csoport központi szervezet működésébe, a kutatás-termelés szakmai tevékenységeibe. A 2007-ben újtárra indított Growww frissdiplomás toborzási- és fejlesztési program egyedülálló lehetőséget nyújt a frissdiplomások számára abban, hogy szakmai karrierjüket egy globális vállalatnál kezdjék meg, hasznos tapasztalatra teyenek szert különböző tréningeken, szakmai feladatokon keresztül, az olaj- és gázipar különböző területeit legjobban ismerő szakemberek és vezetők által nyújtott mentori támogatással, interkulturális munkakörnyezetben.

A fenti programok mellett a MOL-csoport jelentős forrásokat fordít közösségi média stratégiájára, hogy vonzó munkáltatóként jelenjen meg a globális piacon.

A MOL-csoport programjai és erőfeszítései egyre nagyobb nemzetközi elismertségre tesznek szert. 2015-ben a vállalat 3 rendkívül rangos nemzetközi elismerésben részesült tehetségfejlesztő programjai révén:

- „Munkáltatói márkaépítés” kategóriában a „HR Distinction” díj
- 2015. évi Getenergy díj (oktatásfejlesztési együttműködés kategóriában)
- HRO Today Europe Forum által jegyzett „Global HR” díj (első helyezés a „HR technológiai innováció” kategóriában)

Oktatási kapcsolatok

Középszkolák

Annak érdekében, hogy minél korábbi életszakaszban felkeltsék a fiatal tehetségekben az olaj- és gázipar iránti érdeklődést és megteremtsék a megfelelő elköteleződést, késztetést érezzenek arra, hogy a természettudományi-, technológiai-, mérnöki és a matematikai területet állítsák a hosszú távú karrier elképzeléseik középpontjába, a MOL-csoport szoros kapcsolatot alakított ki és ápol különböző gimnáziumokkal és szakközépszkolákkal.

2015-ben folytatódott a „MesterM” program, ennek keretében 12 egyetemi tanárt választottunk ki a több mint 560 jelölt közül Magyarországon, Horvátországban és Szlovákiában. A Junior Freshhh programot második alkalommal indítottuk újtárra Horvátországban, harmadik alkalommal Szlovákiában és hatodik alkalommal Magyarországon. 2015-ben összesen mintegy 1.200 csapat jelentkezett Magyarországról, Horvátországból és Szlovákiából. A MOL-csoport vállalatok szoros partnerséget alakítottak ki az érintett szakközépszkolákkal, hogy a fizikai munkakörökben is biztosított legyen a megfelelő utánpótlás.

Egyetemi koncepció és partnerség

A MOL-csoport elkötelezett a hosszú távú utánpótlási csatornák fenntartása iránt, így a vállalat támogatja és keresi az egyetemekkel és a releváns tanszékekkel kialakítható stratégiai együttműködés lehetőségeit.

Például ilyen a MOL Pakistan és a Pesavari Műszaki Egyetem (UET) között létrejött sikeres együttműködés - utóbbi a MOL Pakistan működése által érintett tartomány legnagyobb műszaki egyeteme. Eddig az egyetem közel 70 egykori mérnökhallgatója csatlakozott a MOL Pakistan vállalathoz, igazi stratégiai partnerként ezzel hozzájárulva az egyre növekvő üzleti igények kielégítéséhez. E partnerségen keresztül a MOL-csoport 2015-ben oktatási partnerség kategóriában elnyerte a Getenergy díjat, melyet június 15-én vehetett át Londonban.

A MOL, az INA és a Slovnaft hosszú távú együttműködést alakított ki az olaj- és gázipar szempontjából releváns szakterületeken oktatási tevékenységet folytató helyi egyetemekkel. A MOL-csoport számos nemzetközi diákszövetséget (például: BEST) és hallgatók számára szervezett szakmai rendezvényt szponzorál.

Tehetségvonzó programok

Freshhh: innovatív online nemzetközi diákverseny egyetemi hallgatók, a MOL-csoport potenciális jövőbeni munkavállalói számára. A legtehetségesebb hallgatók bekerülhetnek a MOL-csoport Growww szakmai gyakorlati programjának szelekciós szakaszába. A 2007 óta megrendezett vetélkedőn már több mint 20.000 hallgató vett részt. 2015-ben rekordszámú, 70 országból összesen (2.210) három fős csapat regisztrált a vetélkedőre.

2015-ben összesen 1.114 háromtagú csapat jelentkezett az UPPP tehetség programra 45 országból - az Egyesült Királyságtól, Közép-Európán át egészen a Közel-Keletig. A zsűri döntése alapján három team osztozott a EUR 25.000 összegű díjon. A 2014. évi verseny résztvevői közül 2015-ben 9 fiatal tehetség kezdte el szakmai pályafutását a 18 hónapos UPPP EDU szakmai utánpótlás program keretein belül, ahol a maga nemében legjobb szakmai és üzleti képzés segítségével léphetnek feljebb a megszokottnál jóval gyorsabban a szakmai ranglétrán.

A 2015. évi Growww keretében 186 új résztvevő csatlakozott a MOL-csoport 11 országban működő 25 vállalatához. A Growww program női résztvevőinek 36 százalékos aránya jóval meghaladja a MOL-csoporton belüli és az iparági átlagot. 2007 óta több mint 1.700 frissdiplomás csatlakozott a MOL-csoporthoz a Growww programon keresztül.

4.2. MUNKAVÁLLALÓK MEGTARTÁSA ÉS ÖSZTÖNZÉSE

Kapcsolódó célkitűzés:

- „A MOL-csoport teljesítmény alapú javadalmazási kultúrájának erősítése a kiemelkedő üzleti eredmények elérésére ösztönző versenyképes jutalmazási megoldások alkalmazásán keresztül.”
- „A teljesítmény- és karrier menedzsment területet is magában foglaló integrált Éves Humán Ciklus strukturált megközelítést biztosít a fejlesztéshez és utánpótlás tervezéshez.”

2015-ben kedvezőtlenül alakult a piaci környezet az olaj- és gáziparban. Ebben a környezetben 2014-hez képest 6 százalékkal csökkent a MOL-csoport munkavállalóinak teljes létszáma, bár megjegyzendő, hogy e csökkenés elsősorban az üzleti célokkal összhangban végrehajtott hosszú távú intézkedések eredménye. A létszámcsökkenés elsődleges okai között szerepel az INA-csoportnál és leányvállalatainál folyamatban lévő optimalizálási program, a kiválasztott piacokon a kiskereskedelmi hálózati működési modell változása, a támogatási funkciók ügyintézési feladatainak kiszervezése, valamint a konszolidált vállalatok körének változása.

Versenyképes javadalmazás

A MOL-csoport olyan javadalmazási konstrukciókat alkalmaz, melyek erősítik az érdemeken alapuló kultúrát, egyértelműen arra ösztönzik a munkavállalókat, hogy egyre magasabb célokat tűzzenek ki a kiemelkedő eredmények elérése érdekében. A MOL-csoport a hasonló üzleti profillal rendelkező vállalatok mentén egységesíti és konszolidálja a javadalmazási rendszert, a helyi vállalatok pénzügyi forrásainak és piaci pozíciójának megfelelő bérstratégia alkalmazásával.

A MOL-csoport a főbb javadalmazási elemek - így többek között a MOL-csoport javadalmazási stratégiájának alapjául szolgáló éves alapbér, a rövid- és hosszú távú ösztönzők és juttatások -, strukturálására kialakított nemzetközi Teljes Javadalmazás megközelítést alkalmazza a fenti elvek megvalósítása során.

A javadalmazási és juttatási struktúra alappillére a nemzetközi HAY munkakör értékelési módszertan. Az egységes és átlátható csoportszintű munkakör-értékelési módszertan és besorolási irányelvek 2014-es bevezetésével a MOL-csoport egy olyan egységes munkakör rendszerezési és javadalmazási struktúrát hozott létre, melynek keretében a vállalatok ugyanazon bérezési elveket alkalmazták. 2015 végére a MOL-csoport vállalatainál megvalósult a teljes HAY lefedettség.

Vállalati minimum bér és a helyi minimálbér aránya a jelentősebb (min. 100 főt foglalkoztató) vállalatoknál (%) [GRI G4-EC5]

ORSZÁG (FŐ VÁLLALAT)	2015
AUSZTRIA (ROTH HEIZÖLE GMBH)*	119%
Bosznia-Hercegovina (Energopetrol d.d.)	105%
Cseh Köztársaság (MOL Česká republika, s.r.o.)	245%
Horvátország (INA d.d.)	133%
Magyarország (MOL Nyrt.)	137%
Olaszország (IES S.p.A.)**	118%
Pakisztán (MOL Pakistan Ltd.)	563%
Románia (MOL Romania PP s.r.l.)	151%
Oroszország (BaiTex LLC)	206%
Szerbia (MOL Serbia d.o.o.)	223%
Szlovákia (Slovnaft a.s.)	148%
Szlovénia (MOL Slovenija d.o.o.)	100%

* Az iparági (kereskedelmi) kollektív szerződés alapján, az ausztriai béradatok nélkül kalkulált ráta.

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

A MOL-csoport szigorú elvek érvényesítésével biztosítja a munkavállalók egyenlő, nemtől, kortól és nemzetiségétől független javadalmazását. Az átlátható Csoport-szintű javadalmazási irányelvek megjelennek a csoportszintű és a helyi szabályzatokban, és ezekhez minden munkavállaló hozzáfér. A társasági szintű szabályokat a kollektív szerződések (KSZ) is rögzítik.

Rövid- és hosszú távú ösztönzők

A MOL-csoport javadalmazási stratégia rövid- és hosszú távú ösztönzők együttesén alapul.

A MOL rövid távú ösztönzési rendszer célja, hogy a munkavállalók teljesítsék a hosszú távú vállalati stratégia keretein belül meghatározott főbb éves üzleti prioritások megvalósítására irányuló, igazi kihívást jelentő pénzügyi-, működési- és egyéni teljesítménycélokat.

A hosszú távú ösztönzési rendszer célja a fenntartható értékteremtés ösztönzése és jutalmazása, valamint a MOL-csoport felsővezetői és részvényesi stratégiai érdekeinek teljes körű összehangolása. A hosszú távú ösztönzési rendszer két alkotóeleme a részvényopciós és a teljesítmény-alapú részvényprogram.

Munkavállalói jólét és jutalmak

A MOL-csoport kiemelt figyelmet fordít a folyamatosan változó és rendkívül sokszínű, több generációt felölelő munkaerő-állományra. A munkavállalók juttatásokkal kapcsolatos és jóléti elvárásait számos program, juttatás és kezdeményezés támogatja életük legfontosabb dimenziói mentén, így többek között egészségi állapotuk és jólétük, anyagi lehetőségeik, munkakörnyezetüket és szociális ellátásuk tekintetében.

A munkavállalók jólétét támogató befektetések hozzájárulnak a munkavállalói elkötelezettség elmélyítéséhez, teljes potenciáljuk eléréséhez, a produktív és innovatív munkavégzéshez.

A választható egészségügyi és jóléti lehetőségek lehető legszélesebb skálájának biztosítása érdekében a MOL-csoport versenyképes juttatási konstrukciók bevezetésével növeli a Teljes Javadalmazás értékét. Az alapvető juttatási elemek meghatározása során a helyi jogszabályokban foglaltakat, az adózási környezetet és a helyi piacok versenyképességét, valamint ezek csoportszintű konzisztenciáját veszi figyelembe a vállalat.

A helyi juttatási és jóléti programok mellett a MOL-csoport több mint 50 vállalatánál állnak a munkavállalók rendelkezésére különböző élet- és balesetbiztosítások, egyszeri díjas kockázati élet- és balesetbiztosítások 24 órás nemzetközi lefedettséggel.

Éves Humán Ciklus (APC)

A MOL-csoportnál alkalmazott Éves Humán Ciklus célja egy kiemelkedő teljesítmények elismerésén alapuló kultúra megteremtése, ahol megvalósul az egyéni célkitűzések és a vállalati stratégiai célok közötti összhang.

Az Éves Humán Ciklus a teljesítmény menedzsmentet, a szakmai fejlődést és karrier tervezést foglalja magába. Célja egy olyan folyamatot biztosítani, amely ezek tervezését és végrehajtását hatékonyabban, hiteles, méltányos, egységes és átlátható módon valósítja meg.

2015-ben elvégeztük a folyamat alapos felülvizsgálatát, az üzleti igények pontosabb leképezése és a változó környezethez való hatékonyabb alkalmazkodás jegyében egyes lépéseit leegyszerűsítettük.

Az évközi értékelés lépésével a célok és eredmények folyamatos fókuszban vannak, mely a változó környezetben fontos eszköz. Ez megkönnyíti a szervezetek számára az eredményekkel kapcsolatos, a változó üzleti követelményekre való gyors reagálást.

Az új Éves Humán Ciklus informatikai platform bevezetését követően a vezetők 45 százalékkal kevesebb időt töltenek a folyamattal kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátására.

A Vezetői Teljesítmény Menedzsment Rendszer három pilléren nyugszik, melyek a vállalati célok, a divíziós célok és az egyéni célok. A kulcsfontosságú pénzügyi mutatók mellett a fenntartható fejlődési, egészségvédelmi, biztonságtechnikai és környezetvédelmi, valamint HR célok is megjelennek a célok között, melyeket koherens módon bontunk alá az egyes szervezeti szintekre, a felsővezetés céljaiból levezetve az irányításuk alá tartozó vezetői szintek célkitűzéseit.

A Munkavállalói Teljesítmény Menedzsment Rendszer (MTMR) teremti meg a kapcsolatot a társasági célok és az egyéni teljesítmények között. Eredménye egy differenciált munkavállalói ösztönző kifizetés, mely összhangban van a teljesítményértékelés eredményével.

A MOL-csoport már megkezdte az MTMR minden vállalatra történő kiterjesztését az egységes folyamatok alkalmazása érdekében.

A Karrier Menedzsment Rendszer (CMS) és Fejlesztés folyamatai lehetővé teszik az azonosított tehetségek fejlesztését és megtartását. A kalibrációs megbeszélések (People review meeting, PRM) keretében tekintik át a beazonosított tehetségeket, a részükre kidolgozott fejlesztési- és karrierterveket.

A folyamatos fejlesztés keretében a MOL Nyrt. 9 vállalatnál (kb. 1.000 főt érint) vezetett be egy informatikai rendszert a folyamatok magas színvonalú végrehajtásának támogatására.

A horvátországi INA az első MTMR ciklust követően az üzleti igények és visszajelzések alapján elvégezte a folyamat felülvizsgálatát és 2016. január 1-i hatállyal módosításokat vezetett be az üzleti eredmények támogatása és egy megfelelő hatékonyságú ösztönzési rendszer megvalósítása érdekében.

2016-ban 5 további (mintegy 1.600 főt érint) vállalatnál kerül bevezetésre az MTMR folyamat.

Az előre meghatározott és standardizált teljesítményértékelési folyamatban részt vevő munkavállalók aránya (%) [GRI G4-LA11]

MUNKAVÁLLALÓI BESOROLÁS	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Felsővezetők	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Középvezetők	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Közvetlen vezetők	100%	85%	85%	100%	100%	100%
Szakértők	78%	48%	64%	64%	70%	72%
Munkavállalók (HAY 18 és ez alatt)	73%	40%	41%	42%	51%	54%

A MOL-csoport CMS (karrier menedzsment rendszer) és Fejlesztés folyamataiban résztvevők száma [GRI G4-LA11]

APC FOLYAMAT	RÉSZTVEVŐK SZÁMA (ÉVENTE)				
	2011	2012	2013	2014	2015
CMS & Fejlesztés	1.320	1.535	2.000	2.100	2.100

Munkavállalói elkötelezettség

A munkavállalói elkötelezettség a MOL-csoportban az egészséges és produktív munkahely stratégiai eleme, a humán tőke és üzleti stratégia egyik kiemelt prioritása. Kétévenként elkészítjük a „Kerekasztal felmérés” néven ismert munkavállalói elkötelezettség felmérést a legtöbb MOL-csoport vállalatnál. Két felmérés között végeztük több fókuszcsoporthoz felölelő felmérést, ennek keretében értékeltük az akciótervek sikeres megvalósítását és további fejlesztési lehetőségeket azonosítottunk.

2015-ben mintegy felére csökkentettük a kérdések számát és a válaszadók különböző csatornák közül választhattak: a kérdőívet kitölthették on-line, vagy akár mobiltelefonon is. 16 ország közel 50 vállalata vett részt a felmérésben a MOL-csoporton belül, 80 százalékos válaszadási aránnyal, ami az előző felméréshez képest jelentős (18 százalékos) javulást jelent.

Munkavállalói Elkötelezettség Felmérés eredményei (%)

MUNKAVÁLLALÓI ELKÖTELEZETTSÉG FELMÉRÉS EREDMÉNYEI	2008	2010	2012/13	2015
Lefedettség	90	90	96	85
Válaszási ráta	50	64	62	80
Munkavállalói elkötelezettség szintje	67	70	47*	45

* 2012-ben az új szolgáltató megjelenése miatt változott az elkötelezettség-felmérési módszertan. Ennek megfelelően a táblázatban szereplő elkötelezettségi szintre vonatkozó adatok nem mutatják a 2010-2012. közötti időszakra jellemző változásokat, mivel más a viszonyítási alap. A 2010. évi eredményekkel összehasonlításban az eltérés 2% csökkenést mutat.

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

A munkavállalói elkötelezettség 2 százalékponttal csökkent a 2015-ös felmérés nyomán. Ez többek között annak tudható be, hogy a felmérés időszakában a bizonytalan piaci körülmények hatására szervezeti átalakulás volt folyamatban, ennek ellenére a részvételi arány különösen magas volt (80%).

Számos regionális szinten kidolgozott intézkedés irányul az elkötelezettség elmélyítésére. Az alábbiakban tárgyaljuk a legjobb gyakorlatok egy részét.

A MOL Nyrt.-nél a MOL Magyarország program volt az egyik első lépés egy közös nyelv kialakítása felé, mely növeli a munkavállalói elkötelezettséget, a vezetés hitelességét és a munkavállalók jólétét. Meghatároztuk a MOL Vezetői Kódex 4 fókuszterületét, melyek mentén mérhetővé válnak a vezetők menedzsment készségei és az általuk alkalmazott munkamódszerek. A Vezetői Kódex keretében 20 vezetői (mintegy 200 résztvevő) és 25 műszakfelelősi workshop-ot tartottunk (mintegy 250 résztvevő), valamint elvégeztük a vezetők 360 fokos értékelését.

2015-ben az INA arra fókuszált, hogy a koordinátorokat a változás vezetőivé fejlessze. Ezt követően elindult a „Pozitív szervezeti változások” programot, mely felvértezi a koordinátorokat a változások megvalósításához, a munkatársak változási folyamat keretében való ösztönzéséhez és irányításához szükséges ismeretekkel. Emellett számos csapatépítő workshop-ot tartottunk az akciótervek kidolgozásában való munkavállalói részvétel ösztönzésére csoportos/egyéni változáskezelési módszerek felhasználásával. A workshop-okat követően 2015-ben megvalósítottuk a kidolgozott akcióterveket.

4.3. A HUMÁN TŐKE FEJLESZTÉSE

Kapcsolódó célkitűzések: „Vezetői kompetenciák fejlesztése, szakmai kompetenciafejlesztés és egy globális vezetői kompetencia keretrendszer kialakítása.”

Az egyre gyorsabb ütemű változásra és az elkerülhetetlen piaci változásokra való reagálásként a MOL-csoport aktualizálta humán erőforrás-fejlesztési gyakorlatát, hogy agilisabb legyen és időben felkészüljön a változási görbe következő fázisában várható feladatokra.

A MOL-csoport képzés-fejlesztési adatai [GRI G4-LA9]

MOL-CSOPORT KÉPZÉSI ADATOK			
	2013	2014	2015
Átlagos egy főre eső tréningóra (óra)	22	24	34
Átlagos egy főre eső tréning költség (ezer Ft)	57	76	114
Átlagos egy főre eső képzési óraszám (óra)			
Felsővezetők (HAY 24 és felette)	19	52	53
Középvezetők (HAY 21 - 23)	34	53	77
Közvetlen vezetők (HAY 18 - 20)	40	52	69
Szakértők (HAY 14 - 17)	37	38	61
Egyéb munkavállalók (HAY 13 és alatta)	20	21	19
Átlagos egy főre eső képzési költségek (Ft)			
Felsővezetők (HAY 24 és felette)	464	1.107	1.433
Középvezetők (HAY 21 - 23)	287	854	1.426
Közvetlen vezetők (HAY 18 - 20)	207	368	483
Szakértők (HAY 14 - 17)	127	200	161
Egyéb munkavállalók (HAY 13 és alatta)	42	61	42

Képzési és fejlesztési célok

A MOL-csoport fontosnak tartja, támogatja és segíti munkavállalóinak szakmai fejlődését, mivel ez a stratégiai célok megvalósításának egyik meghatározó eszköze. 2015-ben a MOL-csoport bevezette működési szempontból döntő fontosságú, a MOL-csoport stratégiai átalakulását támogató globális humán erőforrás fejlesztési programját. Ezek a képzési beavatkozások két témakörre fókuszálnak:

1. Szakmai kompetenciák elmélyítése. A XXI. század olaj- és gázipari kihívásoknak való megfelelés érdekében a szakembereknek minden szinten naprakész szakismeretekkel kell rendelkezniük.
2. Vezetői kompetenciák fejlesztése. Amellett, hogy jelenlegi vezetők számára is biztosítja a szükséges új készségeket, a MOL-csoport már a globális vezetők következő generációjának képzésével foglalkozik egyedülálló tehetségprogramjain keresztül.

Szakmai kompetenciafejlesztés

A Csoportszintű HR megoldásokat vezetett be az iparági konjunktúra ciklusai és a piaci volatilitás kezelésére, melyek lehetővé teszik a munkavállalókkal kapcsolatos kockázatok hatékony kezelését, a szervezeti erősségek és teljesítmények javítását.

A legkritikusabb műszaki munkakörök szerepköreinek, munkafadatainak és főbb kompetenciakövetelményeinek pontosítása érdekében a MOL-csoport bevezette és folyamatosan bővíti szakmai kompetencia menedzsment rendszerét. A rendszer rögzíti az egyes munkaköri feladatokkal szemben támasztott kompetenciakövetelményeket. Így a kompetencia-felmérések eredményei alapján azonosíthatóak a képzési követelmények és a tanulási célok mentén nyomon követhető a tanulás folyamata.

A kritikus munkakörök betöltéséhez szükséges fenntartható belső kapacitások és tudástranszfer kialakítása érdekében 2015-ben a MOL-csoport a Kutatás-termelés üzletágon belül a fontosabb olajipari-műszaki munkakörökre bevezette a Szakmai Karrierút programot. A MOL-csoport emellett létrehozott egy célirányos és rendkívül hatékony, gyorsabb szakmai fejlődést kínáló tanulási programot a szakmai pályafutásuk elején álló olajipari-műszaki szakemberei számára.

A Szakmai Kompetencia Mérésbe bevont dolgozók száma

	2011	2012	2013	2014	2015
Kutatás-Termelés	630	650	750	850	1.100
Downstream	230	500	750	950	950
EBK	-	30	30	300	300
Összesen	860	1.180	1.530	2.100	2.350

Kutatás-Termelés HR munkacsoport

A fentiek mellett 2014 júniusában a Kutatás-Termelés (KT) és HR szervezet elindította a „Szakmai kompetenciák kialakítása” programot, mely az olajipari-műszaki szakemberek számára biztosít strukturált szakmai előmenetelt és célirányos fejlesztési programot. A 2014-ben lebonyolított tervezési fázist követően 2015-ben a KT közösségen belüli megvalósítás volt az elsődleges feladat. A program különböző elemei a KT szakmai közösség bevonásával került kidolgozásra és megvalósításra, az 2015-ben az alábbi főbb eredményekkel:

- 4 szakterület és 14 munkakörcsalád meghatározása
- 7 egyértelmű és egységes szakmai karrierút (TCL) szint azonosítása
- 34 kompetenciamodell és tanterv kidolgozása több mint 150 workshop keretében és 50, adott témában kijelölt szakértő bevonásával
- 940 olajipari-műszaki szakember (PTP) elhelyezése a legmegfelelőbb Szakmai karrierút illeszkedő szintjén (technikai önértékelések és keresztértékelések elvégzése)
- Mentor program elindítása, 36 mentor és 106 mentorált kijelölése
- 33 UPPP és GROWWW program résztvevő bevonása az UPPP EDU programba

A három legjelentősebb és kézzelfoghatóbb teljesítmény az alábbiakhoz kapcsolódik:

- Mintegy 106 olajipari-műszaki szakember áthelyezése a nekik megfelelő szintre a karrierúton belül
- Minden olajipari-műszaki szakemberre személyre szabott kétéves egyéni fejlesztési terv készült
- Jávahagyott 2016-2017. évi szakmai képzési keret

A KT HR munkacsoport 2015-ben befejezte a megvalósítást, a továbbiakban ezek a tevékenységek az éves ciklus és a rendszeres munkafeladatok részét képezik.

Vezetői kompetenciák fejlesztése

A MOL-csoport változatlanul kiemelt figyelmet fordít vezetői fejlesztésére, biztosítva számukra a vállalatcsoport üzleti céljainak teljesítéséhez szükséges ismereteket és tudást, megteremtve a vállalatcsoport jövőbeni sikereinek alapját akár szélsőséges piaci viszonyok mellett is.

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

A folyamatos vezetői utánpótlás biztosítása érdekében életre hívott LEAD I. program első generációjának sikerét követően a MOL-csoport 2015-ben elindította a vezetőképző program második generációját a vállalat kiemelkedő tehetségeinek részvételével, a regionális szinten elismert Cotrugli School of Business (Horvátország) és a nemzetközileg elismert Thunderbird Global School of Management (USA) intézménnyel együttműködésben. A program három egymásra épülő vezetői tehetségcsoportot céloz meg.

A LEAD I. program jelentős mértékben hozzájárult a MOL-csoport vezetői populációjának megerősítéséhez, melyet jól bizonyít, hogy a programban résztvevők 47 százaléka a program indulását követő két éven belül magasabb pozícióba került.

Az első év tapasztalatai alapján sikeresnek bizonyult a MOL-csoport moduláris felépítésű 'Intensity' vezetésfejlesztési programja is, melyet a fejlesztési programok európai és közel-keleti piacán legjelentősebb Management Centre Europe (MCE) szervezettel együttműködésben indított. A program keretében 2015-ben, az első évben 48 kurzus keretében 489 vezető és vezetői utánpótlás képzése valósult meg, a kurzusok megítélését tekintve összességében 83 százalékos elégedettségi mutatóval.

E kiemelkedő teljesítmény elismeréseként az „INTENSITY” program a résztvevők visszajelzései alapján a „Leghatékonyabb tantermi oktatás” kategóriában elnyerte a HR.com „Leadership Excellence” díját.

Downstream üzletág-specifikus programok

HOST program: a MOL-csoport folyamatosan fejlődő közép-kelet európai töltőállomás hálózatának hatékonyabb kihasználása mellett döntött. A MOL-csoport Kiskereskedelem ezt úgy kívánta elérni, hogy megkülönbözteti saját hálózatát a hagyományos üzemanyag-értékesítési szereplőktől a piacon. Ennek érdekében a 2014-ben kidolgozott stratégia részeként egy alapjaiban új, a vásárlói élményre fókuszáló koncepciót dolgozott ki.

A „HOST kútkezelő” program célja a kultúraváltás, annak elérése, hogy a munkatársak a belső követelményekre fókuszált működésről áttérjenek a vevőközpontú üzletvitelre. Várhatóan 2016 I. negyedévében zárul le a beszerzési folyamat és megkezdődhet a projekt következő fázisa a kiválasztott külső partner közreműködésével.

PIMS Academy 2015: A MOL-csoport a Pannon Egyetemmel együttműködésben 2015 szeptemberében ismét elindította akkreditált posztgraduális képzését. A kétévenként indított program célja olyan szakembereket képezni, akik képesek az olaj- és gázipari ellátási lánc üzleti tevékenységei során felmerülő komplex kihívások hatékony kezelésére, megbízható ismeretekre tesznek szert a piacvezető szoftverek használata terén.

Rotáció a Termelés területen: A MOL-csoport Termelési Rotáció programja remek lehetőséget nyújt a MOL-csoport különböző Downstream Termelés helyszínein dolgozó szakértők számára arra, hogy 1-2 hónapon keresztül más termelési területen dolgozzanak és tanuljanak. 2015-ben közel 30 munkavállaló vett részt a programban.

4.4. TISZTESSÉGES FOGLALKOZTATÁS IRÁNTI ELKÖTELEZETTSÉG

Kapcsolódó cél: „A felelős munkáltatói gyakorlatok, biztosítása a sokszínű és elkötelezett munkaerőért.”

Munkavállalói kapcsolatok

A MOL-csoport elkötelezett az egyesülés szabadságának és a kollektív szerződéshez (KSZ) való jogok biztosítására, továbbá célunk, hogy folyamatosan javítsuk a társadalmi párbeszédet. Az Európai Üzemi Tanács (EÜT) számításai szerint 2015-ben az érdekképviselettel rendelkező munkavállalók (a csoport összlétszámának 94,9%-a) több mint fele tagja volt valamely szakszervezetnek.

Érdekképviseletek és kollektív szerződések (%) [GRI G4-I1]

	2011	2012	2013	2014	2015
Érdekvédelmi képviselettel rendelkező munkavállalók	95	95	96	94	95
Kollektív Szerződés hatálya alá tartozó munkavállalók	95	92	90	89	92

A fent említett elkötelezettséget támasztja alá, az Új Európa Program, amelyet 2015-ben hosszabítottunk meg a 2016-2020 időszakra. Ez a szerződés 2006 óta van érvényben az EÜT és a MOL-csoport között, és a MOL-csoport fenntartható és felelős működésének fő irányait foglalja keretrendszerbe.

A program hat területre fókuszál (társadalmi párbeszéd, tehetségek vonzása és menedzsmentje, kompetencia-fejlesztés, javadal-mazás és elismerés, sokszínűség és esélyegyenlőség, egészségvédelem és -fejlesztés, munka- és folyamatbiztonság), és ezekhez rendel 2016-2020 között megvalósítandó tevékenységeket, amelyek a munkavállalók javát szolgálják.

Az EÜT a munkavállalók csoportszintű érdekképviselőt biztosítja. Az EÜT tagjai között minden főbb leányvállalat képviselői megtalálhatók. A MOL Felügyelőbizottságának munkavállalói tagjait (a tagok egyharmadát) a MOL Nyrt Üzemi Tanácsa delegálja.

A MOL Nyrt munkavállalói képviselői részt vesznek a Kollektív Szerződést érintő tárgyalásokon és szakmai egyeztetéseken, a havi rendszerességű üzemi tanács üléseken és a munkáltató tevékenységét véleményező megbeszéléseken. 2015-ben összesen 51 alkalommal történt egyeztetés. Ezen felül 35 találkozó is létrejött meghatározott témák megtárgyalására, vagy megbeszélésére.

Az INA Üzemi Tanácsa (ÜT) 2011-ben jött létre 25 taggal. A munkáltató folyamatos párbeszédet folytat az ÜT-vel az alábbi témákban: általános egyeztetés, a vállalat üzleti terveinek bemutatása, az ÜT által szervezett munkavállalói gyűléseken való részvétel (2 ilyen gyűlés jött létre 2015-ben), és a törvény és kollektív szerződés által előírt támogatás biztosítása az ÜT és a szakszervezetek működéséhez. 22 általános találkozó jött létre a szociális partnerekkel (ÜT és szakszervezetek). 15 szakszervezeti találkozót szerveztünk, amelyek két, munkavállalókat érintő, szociális záradékot eredményeztek. Az INA minden munkavállalójának van lehetősége szakszervezeti taggá válni. Az INA-ban összesen 5 szakszervezet működik: Olajipari Szakszervezet (INAŠ), Olajipari Egyesülés (SING), Energiaipari, Vegyipari, és Nem-Fémipari Dolgozók Független Szakszervezete (EKN), Horvát Gépjárművezetők Szakszervezete (SHV), Új Szolidaritás Szakszervezet (SNS).

34 találkozó jött létre a Slovnaft (Szlovákia) és szakszervezeti képviselők között 2015-ben. A Slovnaftban is minden munkavállalónak jogában áll, hogy szakszervezeti taggá váljon.

A munkavállalók biztonság- és egészségvédelme szerves részét képezi a szakszervezetekkel kötött egyezményeknek és megbeszéléseknek. Az Egészségvédelem és egészségfejlesztés fejezetben található példák a MOL-csoport tagvállalatai által megvalósított programokról.

Esélyegyenlőség és sokszínűség

Az esélyegyenlőség és sokszínűség a MOL-csoport humán tőke platformjának fontos pillére és motorja, amivel fenntartjuk nemzetközi növekedésünk erejét. A csoport esélyegyenlőség és diverzitás víziója, hogy a befogadó és a sokszínűséget előtérbe helyező munkakultúra előmozdításával versenyelőnyre teszünk szert. Az üzletágak erős támogatását élvezve, a MOL-csoport elkötelezett a sokszínűség kultúrájának meghonosítása iránt és egy olyan munkakörnyezet megteremtésére törekszik, amely a különböző hátterű, tapasztalatú és elképzelésű munkavállalóknak lehetőséget ad, hogy határok nélkül érjenek el közös eredményeket. A MOL-csoport egyenlő esélyeket biztosít minden munkavállalónak és jelentkezőnek tekintet nélkül a faji, bőrszínbeli, vallási, nemi, nemzeti hovatartozásbeli különbségekre.

A MOL-csoport esélyegyenlőség és sokszínűség stratégiájának 3 fő iránya van: a nemzetközi munkakörnyezet kialakítása, a fiatal tehetségek megtartása és a generációk közötti tudástranszfer.

A nemzetközi munkakörnyezet kialakítására tett erőfeszítéseinket egyértelműen mutatja a MOL-csoport központja, ahol az összes munkavállaló 14%-a nem magyar állampolgárságú és 29 különböző nemzet képviselőiből áll össze. Ezen felül 280 munkavállaló dolgozik nemzetközi kiküldetésben. Emellett a Growww fiatal tehetséggondozó programunkban 36% a nők aránya.

A stratégia második pillérének megvalósításához a MOL-csoport kialakította a munkavállalói sokszínűség ajánlatot, amellyel a fiatal tehetségeket (az Y-generációt) kívánja megszólítani és megtartani. 2015 egyik nagy eredménye a rugalmas munkavégzés program (Flexiwork), amelynek a hatékonyság-növelés, a produktivitás és az innováció növelése, valamint a munka-magánélet egyensúlyának fenntartása volt a célja. A részmunkaidős foglalkoztatás szintén növekvő tendenciát mutat. A Kutatás-Termelés üzletágban kialakításra kerültek a technikai karrier lépcsőfokok is, amit a fenti „A humán tőke fejlesztése” alfejezetben bővebben fejtünk ki.

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

Részmunkaidős foglalkoztatás a MOL-csoporton belül

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Részmunkaidőben dolgozó munkavállalók (fő)	191	261	293	263	282	380
A részmunkaidőben dolgozók aránya a teljes munkaerőn belül (%)	0.59%	0.83%	0.99%	0.91%	1.03%	1.46%

A Női Vezetői Hálózatot azért indítottuk el, hogy a női munkavállalók közötti kommunikációt, együttműködést és szakmai munkát erősítse, valamint elősegítse a generációk közötti tudásmegosztást. 2015 júliusában körülbelül 60, a MOL-csoport különböző vállalataiból érkező női vezető egy közös csoportszintű eseményen vett részt.

Az esélyegyenlőségi és sokszínűségi (E&S) stratégia további támogatására egy olyan keretrendszer került kialakításra, amely új kezdeményezéseket eredményezett 2015-ben és továbbiakat hoz majd létre 2016-ban. 2015-ben elkezdődött az előkészítése olyan munkavállalói hálózatoknak, mint az „E&S Champions Network”, több Munkavállalói Tudásmegosztó Csoport (például a fiatal munkavállalók hálózata, a multikulturális hálózat, stb.), hogy segítse a munkavállalók közötti együttműködést. A FEMMe (női mérnököknek szervezett) program is ennek keretében látott napvilágot, amely az olaj és gáz iparágban tevékenykedő női munkavállalók előtt álló kihívások leküzdésében kíván támogatást adni.

2015-ben az INA a MAMFORCE partnere lett, hogy elnyerje a Mamforce tanúsítványt. Ezt a tanúsítványt olyan szervezetek kapják, amelyek felmérik munkavállalóik igényeit, biztosítani tudják a munka és magánélet egyensúlyát és minden munkavállalónak egyenlő esélyeket biztosítanak a fejlődésre.

A MOL-csoport elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítására a toborzás, karrierfejlesztés, előléptetés, képzés és javadalmazás folyamataiban.

Magyarországon a MOL Nyrt és az ott tevékenykedő képviselői szervek 2015-ben aláírták a harmadik Esélyegyenlőségi tervet a 2015-17 időszakra vonatkozóan. További esélyegyenlőségi terveket írtak alá és hirdettek ki a MOL Petrolkémia Zrt.-ben és Petrolszolg Kft.-ben is.

A MOL-csoport megváltozott munkaképességű alkalmazottainak rehabilitációjára és fogyatékossgal élő munkavállalóira kiemelt figyelmet fordít. Amennyiben bármelyik munkavállalónk egészségkárosodást szenved, minden esetben megvizsgáljuk a további foglalkoztatás lehetőségét. Külön rehabilitációs bizottság működik a vállalaton belül ennek a folyamatnak a támogatására.

A MOL Nyrt-n belül korábban felmérés készült annak meghatározására, hogy mely munkaköröket/beosztásokat töltheti be megváltozott munkaképességű munkavállaló. Emellett új munkaerő-toborzási csatornákat használunk a csökkent munkaképességű munkavállalók alkalmazása érdekében. Folyamatosan nyomon követjük a megváltozott munkaképességű munkavállalóink számát, hogy jobb munkakörülményeket tudjunk biztosítani számukra. Célunk az, hogy mindenki számára munkalehetőséget tudjunk biztosítani, ami kihívásokkal teli feladat egy olyan iparágban, ahol sokszor nehéz fizikai munkát végeznek a munkavállalók. 2015-ben 545 megváltozott munkaképességű személy dolgozott a MOL-csoporton belül, ami az összlétszám 2,3%-át tette ki. A MOL Nyrt. 12 megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztatott, mely 9,8 millió Ft rehabilitációs járulékfizetési megtakarítást eredményezett.

5. KÖZÖSSÉGEK

Általános cél: „Bizalom és hitelesség erősítése az érintett felekkel.”

EREDMÉNYEK :

- ▶ 2015-ben a MOL-csoport EBITDA eredményének 0,27 százalékát, azaz 1,9 milliárd Ft-ot fordított a társadalmi befektetésnek minősülő projektek megvalósítására (az adóalap optimalizálására szolgáló, leírható mecénatúra tevékenységek nélkül).
- ▶ A MOL-csoport tagvállalatainak 80 százaléka 2015 végéig kiadta a társadalmi bevonásra vonatkozó helyi operatív szabályzatát.
- ▶ A Nemzetközi Upstream működés területén bevezettük a LBG (London Benchmarking Group) társadalmi célú befektetések mérésére és jelentésére szolgáló modelljét.

KIHÍVÁSOK:

- ▶ A közösségi észrevételek és helyi panaszok kezelésére alkalmas rendszerek bevezetése a jelentős telephelyeken.
- ▶ Hosszú távú stratégia kialakítása a helyi közösségekkel és civil szervezetekkel az európai működési területen kívül.

5.1. KÖZÖSSÉGI KAPCSOLATOK

Kapcsolódó célok:

- *„Csoportszintű társadalmi szerepvállalási terv kidolgozása.”*
„Minden országnak legyen éves szinten frissített társadalmi szerepvállalási terve, amely révén az aktív szerepvállalás legfőbb szempontjai megvalósíthatók.”

A MOL-csoport összes tagvállalatát tekintve – 2015 végére – 80 százalékban teljesítettük a társadalmi felelősségvállalási tervben foglaltakat. Ez lefedi a MOL-csoport működése által érintett országok többségét.

Közösségi szerepvállalás

A közösségi szerepvállalás elsődleges célja, hogy megismerjük a működési terület közvetlen közelében élő közösségek véleményét, szükségleteit, szociális és környezetvédelmi aggodalmait, prioritásait, és velük a közösség fellendülését és fenntarthatóságát elősegítő partneri kapcsolatot alakítsunk ki, ezzel egyben a vállalat megbízható üzleti működését is támogatva.

A MOL-csoport és tagvállalatai számos különböző módon konzultálnak a helyi közösségekkel. Ezek leggyakoribb formája a telephely-szintű kapcsolattartás, a közmeghallgatás és a közös intézkedés. Az általános működéssel kapcsolatos aggodalmak az üzemeltetési technológiákkal, például a környezeti hatásokkal, többek között zajjal, kibocsátással, vagy immisszióval járó szeizmikus mérésekkel, beruházási projektekkel kapcsolatban merülnek fel. Természetesen rendszeres egyeztetést folytatunk a hatóságokkal és hivatalos szervekkel a szabályozási környezetet és működési engedélyeket érintő kérdésekben. A véleményformálókkal és az érdekérvényesítő csoportok képviselőivel folytatott egyeztetések és párbeszéd során érkező reakciókat, észrevételeket és felvetéseket értékes információforrásként kezeljük a tevékenységek tervezése során. Emellett egyedi megoldásokat is alkalmazunk az emberek fenntarthatósággal kapcsolatos szemléletének és gondolkodásának formálására.

2014 végén a MOL-csoport új belső társadalmi felelősségvállalási szabályzatot dolgozott ki, mely csoportszintű útmutatásként szolgál a helyi közösségekkel kapcsolatos szerepvállalás alapelveire és gyakorlati lehetőségeire, az érdekelt felek azonosítására és bevonására vonatkozóan. Ez kiterjed a helyi közösségek érdekelt feleivel kapcsolatos interakciókra, többek között a rendes üzleti működés keretében a véleményformálókkal, önkormányzatokkal, egyesületekkel, alapítványokkal és civil szervezetekkel folytatott egyeztetésekre. A MOL-csoport tagvállalatainak 80 százaléka 2015 végéig közzétette a vonatkozó helyi operatív szabályzatot.

2015 decemberétől a MOL-csoport Igazgatóság Fenntartható Fejlődés Bizottsága előtt kell beszámolni a szabályzat egyes vállalatok/telephelyek/operatív működés szintjén történő megvalósításával kapcsolatban felmerülő feladatokról, a társadalmi felelősségvállalási stratégiákról és tervekről.

A közösséggel kialakított együttműködés részeként külön figyelmet fordítunk a felmerülő panaszok kezelésére. A MOL-csoport minden, a helyi közösségek által megfogalmazott panaszt fontosnak tekint. A MOL-csoport mind Pakisztánban, mind Irak Kurdisztán Régiójában rendelkezik saját panaszkezelési eljárással. A belső és külső érdekelt felektől érkező panaszok megfelelő

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

fogadására és kezelésére kialakítottunk egy online panaszkezelési rendszert, melyen keresztül bárki tehet etikai bejelentést. A helyi panaszok egyik leggyakoribb oka a helyi közösségek környezetvédelemmel kapcsolatos észrevételeiben keresendő. 2015-ben egységeink 42 környezetvédelmi vonatkozású panaszt kaptak.

Európán kívüli telephelyek

A nemzetközi upstream működés területén alapvető fontosságú az iparági szereplőkkel, helyi közösségekkel, önkormányzatokkal és partnerekkel kialakított kapcsolat minősége a MOL-csoport céljainak teljesítése szempontjából. A folyamatos információáramlás minden vállalat és helyi közösségek között létrejött együttműködés alapköve, melyről szükség szerint a kijelölt közösségi kapcsolatokért felelős munkatárs gondoskodik. A MOL-csoport közösségi kapcsolatokért felelős munkatársai a helyi közösség tagjai. Ők a helyi közösségekkel kialakított kapcsolat elsődleges kapcsolattartói. Bárki megkeresheti őket üzleti tevékenységeinkkel kapcsolatban. Ők mérik fel a társadalmi befektetési tevékenységekkel kapcsolatos igényeket is. A közösségi kapcsolatokért felelős munkatárs rendkívül fontos szerepet játszik a helyi közösségtől érkező támogatási igények központi vállalati célokkal összhangban történő kiválasztásában.

Európai telephelyek

A közép-kelet-európai régióban az önkormányzatokkal és kormányzati szervekkel, évtizedes múltra visszatekintő kapcsolatainkra támaszkodunk. A MOL-csoport legfontosabb európai működési területei a már több mint 50 éve működő létesítmények. A létesítmények környezetében élő közösségekkel kialakított kapcsolat a napi működés szerves része.

A Slovnaft jelentős hangsúlyt fektet a helyi érdekelt felek tudatosságának elmélyítésére. Az átlátható működés iránti elkötelezettség jegyében indított 2014-es „Felelős szomszéd” kampány keretében a Slovnaft felmérte, hogy milyen tényezők zavarják leginkább a pozsonyi finomító környékén élő lakosságot és mit lehet tenni a negatív hatások minimalizálására. Ennek eredményeként 2016-ban egy új SMS/email bejelentési rendszert valósítanak meg a szlovák főváros lakosainak hatékonyabb tájékoztatása érdekében.

Az INA rendszerszemléletű megközelítést alkalmazva azonosítja a helyi közösségek sajátos igényeit és ezek ismeretében, a kölcsönös megértés és támogatás jegyében fejleszti tovább, bővíti partnerkapcsolatait. A közösségek tájékoztatása a környezeti hatásvizsgálatok és környezetvédelmi engedélyek beszerzése keretében rendszeresen megtartott nyilvános meghallgatások keretében valósul meg.

5.2. TÁRSADALMI CÉLÚ BEFEKTETÉSEK

Kapcsolódó célkitűzések: „Mérhető célokkal rendelkező helyi társadalmi beruházási terveket is tartalmazó, átfogó, hatékony társadalmi beruházás-menedzsment rendszer kidolgozása minden országban, ahol a MOL-csoport tevékenykedik.”

2015-ben a MOL-csoport EBITDA eredményének 0,27 százalékát fordította társadalmi befektetésnek minősülő projektek megvalósítására.

Adományok, természetbeni juttatások és önkéntes munka a MOL-csoporton belül [GRI G4-EC8]

VÁLLALATI ADOMÁNYOK A FŐBB ORSZÁGOKBAN ÉS RÉGIÓKBAN*	MÉRTÉKEGYSÉG	MAGYAR-ORSZÁG	ROMÁNIA	SZLOVÁKIA	HORVÁT-ORSZÁG	OLASZ-ORSZÁG	NEMZETKÖZI UPSTREAM	ÖSSZESEN
Pénzbeli adomány**	millió Ft	675,2	176,0	177,9	168,7	1,9	601,1	1.800,8
Természetbeni adomány (termékek és szolgáltatások)	millió Ft	18,1	-	5,6	10,6	-	-	34,3
Forrás-bevonás	millió Ft	2.212,9	-	-	-	-	-	2.212,9

* beleértve a jóváhagyott társasági adományozási tervvel rendelkező vállalatokat

**Az önkéntességi akciók értéke nélkül

A társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos célkitűzések megvalósításával kívánjuk fejleszteni a szociális és környezeti feltételeket, előmozdítani a közösségek hosszú távú gazdasági-társadalmi fejlődését – szemben a közösségi beruházások egyszerű finanszírozásával.

Az érdemi változások érdekében az üzleti érdekeket a helyi közösségek hosszú távú prioritásaival összhangban lévő magasabb szintű szociális és környezetvédelmi szempontokhoz igazítjuk.

A MOL-csoport társadalmi befektetéseinek prioritást élvező területei:

- Oktatás: a MOL-csoport törekszik arra, hogy a hátrányos helyzetben lévő területeken is mindenki számára hozzáférhető legyen az alap- és középfokú oktatás. A helyi humán tőke fejlesztésére irányuló befektetések hasznát hoznak mind az üzletre, mind a társadalomra nézve.
- Egészségügy: célunk, hogy az adott helyi közösség sajátos szükségleteivel összhangban az egészségügyi szolgáltatásokhoz és ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, vagy a sporttevékenységek és egészséges életmód népszerűsítésével teremtsünk értéket.
- Környezetvédelem: a természetes környezet megőrzését támogató belső szabályokat és projekteket dolgozunk ki. Előnyben részesítjük az olyan diverzifikált kezdeményezéseket és projekteket, melyek csak a kezdeti szakaszban igényelnek támogatást és idővel önfenntartóvá válnak, valamint alapvetően globális problémákra keresik a megfelelő választ.

A maga nemében legjobb eszközt, az LBG (London Benchmarking Group) módszertant vezettük be csoport szinten a társadalmi befektetések és az ezekkel kapcsolatos jelentéskészítési feladatok kezelésére. Ezt a modellt 2015-ben kiterjesztettük a nemzetközi kutatás-termelési vállalati működésre is az üzleti- és közösségi előnyök mérése és a vállalati adományozási programok hatékonyságának javítása érdekében. Az LBG keretében kezelt társadalmi befektetések összege 2015-ben 100%-ban lefedi a csoport szintű társadalmi befektetések összegét.

Európán kívüli telephelyek

Alapvető fontosságú az iparági szereplőkkel, helyi közösségekkel, önkormányzatokkal és partnerekkel kialakított kapcsolat minősége a MOL-csoport céljainak teljesítése szempontjából. A nemzetközi kutatás-termelési működés területén a közösségi kapcsolatokért felelős munkatársak választják ki a helyi közösségtől érkező támogatási igényeket a központi célkitűzések mentén. A MOL-csoport folyamatosan arra törekszik, hogy megértse a helyi közösség igényeit és a helyi sajátosságokkal összhangban alakítsa ki társadalmi befektetési akciótervét az adott területre. E társadalmi befektetések egyik közös jellemzője, hogy a MOL-csoport hozzájárul a megfelelő hatékonysággal működő helyi közszolgáltatások fenntartásához és infrastruktúra fejlesztéséhez, mely jelentős hatással van az érintett közösségek életminőségére.

Pakisztánban (MOL Pakistan), bizonyos szinten kötelező feladatot jelent a társadalmi befektetés. A MOL Pakistan megfelel és egyben túlteljesíti a vonatkozó követelményeket az érdekelt felek számára folyósított önkéntes hozzájárulásokon keresztül. Szerződések rögzítik a kötelező hozzájárulásokat, így többek között az eróziós gátak és vízellátó rendszerek fejlesztését szolgáló infrastruktúrafejlesztési hozzájárulást, vagy az általános szociális támogatási kötelezettségeket, melyek mintegy 75,5 millió Ft-ot tesznek ki (TAL, Margala és Margala-North blokkok).

A MOL-csoport Irak Kurdisztán Régiójában működő leányvállalata, a Kalegran számos projektet támogatott a stratégiai prioritásokkal összhangban. Többek között említésre érdemes a Meerbalian faluban létesített új egészségház, az Akre-i ifjúsági központ csarnokának bővítése és sportközpontjának felújítása, valamint a Shush-i faluközpont megépítése. A MOL-csoport Irak Kurdisztán Régiójában a helyi beszállítók bevonásával és a helyi Természeti Erőforrások Minisztériumának támogatásával humanitárius segítséget nyújtott a helyi menekülteknek.

Európai telephelyek

A MOL-csoport tagvállalatai Közép-Európában már jól ismertek. Ezek a vállalatok figyelemmel kísérik a társasági adományozások hatékonyságát és ismertségét, vizsgálva a vevői szokásokat és a programok elismertségét, mely alapján részletesen feltérképezhetőek a társadalmi elvárások. 2014-hez hasonlóan csoport szinten több mint 8.000 érdekelt fél vett részt a felmérésben. A felmérés eredményei alapján az egészségügyi ellátás és az egészségfejlesztés tartozik a legnépszerűbb témakörök közé. Az érdekelt felek 55 százaléka fordítaná a támogatások legnagyobb részét az egészséges életmód népszerűsítésére és a betegségek megelőzésére. A listán második helyen szerepel a környezetvédelem (54%), míg az oktatás a negyedik helyen végzett (38%). A tehetségek felkutatását és támogatását a népesség 30 százaléka támogatja.

A MOL-csoport társasági adományozási keretét az üzleti ráfordításokkal és a közvélemény elvárásaival összhangban határozzuk meg. Saját adatgyűjtésünk alapján az LBG adatgyűjtő eszköztár segítségével kezelt támogatások 40 százaléka az oktatásra és a fiatalokra fókuszál, 6 százaléka az egészségfejlesztés területén hasznosul. A MOL-csoport társasági adományozása az üzleti érdekekhez is kapcsolódik, így többek között a nemzetközi kutatás-termelés fentebb már említett Európán kívüli projektjeihez, melyek a teljes

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

társadalmi befektetési keret 28,4 százalékát teszik ki. A hasonló egyéb kezdeményezések között megemlítendő a fontosabb ügyfelekkel és szakmai szervezetekkel kialakított együttműködés. Az LBG vonatkozású adatok nem tartalmazzák a társasági adóoptimalizálással kapcsolatos támogatásokat.

A MOL-csoport tagvállalati közép-európai társadalmi befektetési elsősorban alapítványokon keresztül valósulnak meg, melyek különböző célokat támogatnak, így többek között a fiatal tehetségeket (a sport és művészetek terén), krónikus betegségben szenvedő gyermekek egészségügyi ellátását vagy speciális kezelését. Társadalmi befektetéseink többségét tekintve az ügyviteli feladatokat eltérő arányban, de ilyen jellegű szervezetek látják el (Magyarország: 85%, Szlovákia: 51% Románia: 100%, Horvátország: 60%).

Magyarországon, Szlovákiában, Romániában, Horvátországban és Olaszországban a „Zöldövezet” programok keretében támogatjuk a helyi környezetvédelmi kezdeményezéseket. 2016-ban a Cseh Köztársaságban is újtára indítjuk ezt a projektet.

Önkéntesség

A MOL-csoport jelenlegi önkéntességi platformja rendkívül sokféle, de részben szegmentált akcióra épül. Számos hasonló és jól működő kezdeményezés megvalósítása van folyamatban.

A MOL-csoport Önkéntesek klubja - mely a vállalati önkéntesség csoportszintű gyűjtőplatformja - 2014 májusában jött létre hosszú távú kezdeményezésként. A MOL-csoport Önkéntesek klubja rendszeresen szervez a helyi közösségekkel kapcsolatos felelősségünk kinyilvánítására szolgáló, de a munkavállalói elkötelezettség elmélyítésére is alkalmas rendezvényeket.

A munkatársak által végzett vállalati önkéntes tevékenység

	MAGYAR-ORSZÁG	SZLOVÁKIA	HORVÁT-ORSZÁG	ROMÁNIA	NEMZETKÖZI UPSTREAM	OLASZ-ORSZÁG	ÖSSZESEN
Munkatársi önkéntes munkavégzés (óra)	592	320	4.624	368	0	0	6.085

2015-ben az INA Önkéntesek klubja 36 akciót bonyolított le 546 tag részvételével, összesen 4.360 óra ráfordítással. Elsősorban az ökológiai és humanitárius segítségnyújtásra, gyermek- és ifjúságvédelemre irányuló projekteket valósítottak meg. Az önkéntesek saját Facebook oldallal rendelkeznek, ahol a támogatók és látogatók javaslatokat fogalmazhatnak meg, vagy szavazhatnak a különböző önkéntes alapon megvalósítandó projektekre. Az INA Önkéntesek klubja jelenleg 737 tagot számlál, ez a létszám 41 százalékkal magasabb 2014-hez képest. Az INA Önkéntesek klubja második alkalommal kapta meg az „Önkéntesség” üzleti szektorban való népszerűsítéséért járó elismerést”. Ez az elismerés is igazolja, hogy mennyire fontosak ezek az INA és az INA önkéntesei által felvállalt értékek.

Számos egyéb kezdeményezés megvalósítása is folyamatban van a MOL-csoporton belül, ilyen például a magyarországi és olaszországi „Zöldövezet” önkéntes program.

Ennek része a városfejlesztési programunk, a hátrányos helyzetű szlovákiai családok támogatására létrehozott adományozási program, vagy a „Dévai Szent Ferenc” Alapítvánnyal együttműködésben létrehozott romániai rekonstrukciós program.

A MOL-csoport 2016. évi célja egy középtávú stratégia kidolgozása és egy közös munkavállalói önkéntességen alapuló gyűjtőplatform létrehozása, mellyel biztosítható a megfelelő szinergiák kiaknázása a magas szintű irányelvek és legjobb gyakorlatok megvalósítása mentén.

5.3 HELYI BESZÁLLÍTÓK ÉS MUNKAERŐ

Helyi beszállítók

A helyi lakosok foglalkoztatása, valamint a helyi beszállítók lehetőség szerinti szerződtetése jótékony hatással van a helyi gazdaságra, mivel az így megtermelt jövedelmek növelik a működésünk által érintett országokban élő emberek vásárlóerejét.

A MOL-csoport felismerte, hogy a helyi beszállítókkal való együttműködés számos előnnyel jár, és kiváló lehetőséget teremt a helyi közösségekkel való pozitív kapcsolat kialakítására. Ezért törekszünk arra, hogy lehetőség szerint helyi beszállítókkal szerződünk, ha ez üzletileg is előnyös – figyelembe véve a helyi kormányzati elvárásokat is.

A közép-európai országokban a helyi beszállítók abszolút többségben vannak, 89 százalékuk az adott országban bejegyzett és tevékenységeit helyben végző vállalkozás. Ezáltal a MOL-csoport kulcsfontosságú szerepet játszik ezen nemzetgazdaságok életében.

Helyi beszállítók száma és aránya* [GRI G4-EC9]

RÉGIÓ/ORSZÁG	HELYI BESZÁLLÍTÓK	ÖSSZESEN	HELYI BESZÁLLÍTÓK	
	DARAB	DARAB	SZÁMARÁNY	BESZERZÉSI ÉRTÉK SZERINT
Magyarország (MOL Nyrt. és más leányvállalatok)	13.211	14.211	93%	66%
Magyarország (MOL Petrolkémia Zrt.)	1.172	1.586	74%	47%
Szlovákia (SLOVNAFT a.s.)	1.950	2.497	78%	44%
Horvátország (INA d.d.)	1.086	1.279	85%	78%
Közép-Kelet / Dél-Kelet Európa - összesen	17.419	19.573	89%	62%
Nemzetközi Kutatás és Termelés - Összesen	855	1.138	75%	79%
MOL-csoport összesen	18.274	20.711	88%	64%

* Helyben regisztrált beszállítók

Azon országokban, ahol nemzetközi kutatás-termelési tevékenységet folytatunk, különösen fontos a helyi beszerzés, mivel a működési területünk nagyon gyakran alacsony jövedelmű közösségek által lakott helyeken található. A helyi vállalkozások és munkavállalók foglalkoztatásával ezért a MOL-csoport tovább erősíti az összes érdekelt féllel, többek között a helyi önkormányzatokkal és közösségekkel ápoltságát.

Azokban az országokban, ahol a MOL-csoport kizárólag kutatási tevékenységet végez, korlátozottak lehetnek a helyi beszállítók foglalkoztatási lehetőségei a speciális szakismereti és technológiai követelmények miatt. Azonban ahol a MOL-csoport termelési tevékenységet is végez, már magasabb lehet a helyi beszállítók aránya, különösen az orosz régióban, ahol a helyi vállalkozások részvételi aránya megközelíti a 100 százalékot.

Helyi beszállítók aránya a Nemzetközi Kutatás és Termelésben* [GRI G4-EC9]

	PAKISZTÁN	OMÁN	OROSZORSZÁG	IRAKKURDISZTÁN RÉGIÓ
Helyi beszállítók aránya * (összes beszállítóhoz viszonyítva)	74%	59%	98%	42%

* Helyben regisztrált beszállítók

A helyi ellátási lánc létrejötte jelentős előnyt jelent az adott társadalomra és helyi gazdaságra nézve, mivel így a helyi tulajdonban lévő kisvállalkozások is megjelenhetnek a vállalkozói állományban. A MOL-csoport és a helyi tulajdonban lévő (nem kizárólag helyben bejegyzett) vállalkozások között létrejött szerződések értéke 2015-ben 44 milliárd Ft (141 millió EUR) volt az Upstream működés által érintett országokban (Pakisztán, Omán, Irak Kurdisztán Régiójában, Oroszország).

Beszállító menedzsment

2015-ben megkezdjük a Beszállító Minősítési Rendszer (BMR) kidolgozását. Ennek megvalósításával létrejön egy csoportszintű, integrált rendszer, mely kezeli az összes beszállítókkal kapcsolatos információt, az előszűréstől az utóértékelési fázisig. A BMR-ben

Fenntarthatósági teljesítményadatok (GRI G4)

regisztráljuk a beszállítókkal kapcsolatos alapvető jogi-, etikai-, pénzügyi- és EBK információkat, és ez megkönnyíti az előszűrési folyamatot támogató automatikus kockázatértékelések elkészítését.

A stratégiai fenntarthatósági terv részeként Magyarországon 3 beszállítói fenntarthatósági auditot bonyolítottunk le. A felkeresett cégek vállalták a javasolt helyesbítő intézkedések végrehajtását, többek között az Etikai Kódexben foglaltak megvalósítása, a fenntarthatósági célok, KPI-ok vezetői ösztönzési rendszeren belüli alkalmazása, valamint a munkavállalói teljesítmény menedzsment rendszer bevezetése terén.

Helyi foglalkoztatás

A Kutatás-termelés közel-keleti és afrikai régióban (MOL Pakistan, Kalegran, MOL Oman), volt Szovjetunió utódállamaiban (orosz irányított vállalatok: MOL Russ, Baitex, Matyuskinszkaja Vertical) és Északi-tenger menti országokban (MOL Norge, MOL Energy UK) működő nemzetközi irányított vállalatai tekintetében a MOL a helyi szabályozási előírásokban és termelésmegosztási szerződésekben foglalt (vonatkozó) követelmények mentén biztosítja a helyi tartalmat és az expatrióta kvóták teljesülését. E szabályozásokkal összhangban a munkavállalók többsége minden nemzetközi kutatás-termelési leányvállalatnál helyi illetőségű. A MOL minden irányított vállalat esetében arra törekszik, hogy helyi műszaki és irodai állományt hozzon létre, valamint biztosítsa az expatrióta tudástranszfert (pl. mentorálás, konzultációk, belső képzések, stb.).

A helyi felső vezetők helyi állampolgársággal rendelkező, HAY 21 vagy e feletti, míg a vezetők szintén helyi állampolgársággal rendelkező, HAY 17-20 kategóriába sorolt munkavállalók.

Helyi vezetők a jelentősebb nemzetközi kutatás-termelési helyszíneken [GRI G4-EC6]

ORSZÁG	INDIKÁTOR	HELYI VEZETŐK	ÖSSZESEN
Oroszország	Helyi felsővezetők száma	2	2
	Helyi menedzserek száma	7	8
Pakisztán	Helyi felsővezetők száma	2	4
	Helyi menedzserek száma	18	29
Összesen	Helyi felsővezetők száma	4	6
	Helyi menedzserek száma	18	37

Közvetett gazdasági hatások

Integrált olaj- és gázipari vállalatként a MOL-csoportnak jelentős közvetlen hatása van az energiaellátáson keresztül a tevékenysége által érintett országok gazdaságára. Emellett jelentős pozitív hatásunk lehet a fogadó ország társadalmára, az infrastruktúrához és az energiához való jobb hozzáférés biztosításán keresztül. Az infrastruktúrához és energiához való hozzáférés fejlesztése közvetlenül kapcsolódhat a működéshez, de szerződéses alapon vagy egyéb kötelezettségvállalás keretében is történhet.

2014-ben a MOL Pakistan pénzügyi támogatást nyújtott egy új híd megépítéséhez. Az új Khushal Garh-híd biztonságosabb és hatékonyabb kapcsolatot biztosít a két legnagyobb pakisztáni tartomány, Kiber Paktunkva és Pandzsáb között.

A MOL-csoport Pakisztánban támogatja a helyi közösségek védelmét szolgáló eróziós gátak építését. Ezek a gátszerkezetek lelassítják a vízáramlást, ezzel megkönnyítve a mezőgazdasági célú felhasználást. 2014-ben ilyen gát épült Ahmadi Banda-ban, egy másik 2015-ben Makoriban. Várhatóan 2016-ban kerül átadásra a Hangu területben található serki piala-i gát.

6. ETIKA ÉS FELELŐS VÁLLALATIRÁNYÍTÁS

Általános cél: A felelős működés és a hosszú távú gazdasági fejlődés biztosítása.

EREDMÉNYEK:

- ▶ A nemzetközi kutatás-termelés területéről érkezett a második legtöbb etikai bejelentés, mely jelzi, hogy a célközönség ismeri és használja a panaszbejelentő rendszert.
- ▶ 2015-ben a Csoportszintű Etikai Megbízott munkakör létrehozásával, valamint minden, több mint 20 főt foglalkoztató leányvállalatnál helyi etikai megbízott leányvállalati kinevezésével fejlesztettük tovább az etikai rendszert.
- ▶ Megújult a Csoportszintű Etikai Tanács tagsága, valamennyi üzleti és funkcionális terület csoportszintű felső vezetője a Tanács tagja.
- ▶ A működésünk által érintett európai országokban összesen 14.855 óra etikai tréninget, e-learning képzést és vezetői előadást tartottunk, beleértve többek között a Downstream üzletág töltőállomási személyzetének nyújtott oktatást.

KIHÍVÁSOK:

- ▶ Az ellátási láncban felmerülő emberi jogokkal kapcsolatos kockázatok alaposabb felmérése és megismerése, különös tekintettel a külföldi működésre.
- ▶ Az etikus vállalati kultúra továbbfejlesztése, valamint a panaszok hatékony és átfogó kivizsgálását, az érdekelt felek számára tényleges jogorvoslatot biztosító erős intézmények létrehozása.

A MOL-csoport működésének egyik legfontosabb eleme az etikus magatartás iránti elkötelezettség. A minket körülvevő verseny piac kihívásainak hosszú távon csak úgy tudunk sikeresen megfelelni, ha egyéni és vállalati szinten is elfogadjuk a velünk szemben támasztott, morális felelősségvállalásból fakadó követelményeket. Tisztában vagyunk azzal, hogy az etika a felelős vállalatirányítás központi eleme, mely a vállalati stratégia és működés szerves része kell hogy legyen. Fenntarthatósági stratégiánk ezt a megközelítést tükrözi, összekapcsolva az etikai és felelős vállalatirányítással kapcsolatos kérdéseket. Ennek megfelelően az éves jelentés egy új etikai és felelős vállalatirányítási fejezettel egészül ki, ezen belül mindkét területet külön alfejezetben tárgyaljuk.

6.1. ETIKA ÉS TISZTESSÉGES PIACI MAGATARTÁS

Kapcsolódó célkitűzés: „Az etikai menedzsment rendszer alappilléreinek (etikai kódex, e-learning, vezetői prezentáció, üzleti partneri etikai kódex) megvalósítása minden vállalatnál, és 100%-os lefedettség elérése.”

A MOL-csoport határozott célja, hogy jóhiszeműen, a vonatkozó jogi keretek között, a jogszabályi rendelkezések, törvényi előírások és szabályok betartása mellett végezze tevékenységét. A jogszabályi megfelelést alapkövetelménynek tekintjük, ugyanakkor etikai keretrendszerünk – a vállalati érintettek elvárásaival összhangban –, túlmutat a jogszabályi előírások támasztotta követelményeken.

A tisztességes piaci magatartás erősítése, az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása, a korrupció elleni küzdelem, etikai értékeink megőrzése és fejlesztése érdekében átfogó etika menedzsment rendszert működtetünk. Ennek alapja az Etikai Kódexünk (EK) mely többek között foglalkozik az emberi jogokkal, az átláthatóság és integritás különböző témaköreivel, a korrupció ellenes magatartással, a magánszféra védelmével, a helyi közösségi kapcsolatokkal, az EBK, valamint a tisztességes piaci magatartás kérdéseivel. Az EK 13 nyelven érhető el (angol, bosnyák, horvát, lengyel, magyar, német, olasz, orosz, román, szerb, szlovák, szlovén és ukrán nyelven). A MOL-csoport minden munkavállalója megkapja és aláírja az Etikai Kódexet. Erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy az etikai értékeket és elvárásokat integráljuk a teljes ellátási láncunkba. Az Üzleti Partneri Etikai Kódex az ellátási lánc szempontjából legfontosabb etikai értékekre helyezi a hangsúlyt, – többek között tárgyalja az emberi jogokkal, korrupció ellenes és a tisztességes piaci magatartással kapcsolatos kérdéseket – és a beszállítói szerződések 98 százalékának részét képezi. A kisebbségi MOL-csoport tulajdonban lévő közös vállalatok 68 százaléka elfogadta az Etikai Kódex tulajdonosok által jóváhagyott változatát.

Jelentős szervezeti változásokat hajtottunk végre az etika menedzsment rendszer hatékonyságának növelése érdekében. A MOL-csoport Etikai Tanácsának – legmagasabb szintű etikai döntéshozó testületként – a feladata az Etikai Kódex normáinak érvényesítése. 2015-ben a Tanács összetételében megújult, minden üzleti és funkcionális egység csoportszintű felső vezetője, többek között a kiemelt MOL-csoport vállalatok (MOL Nyrt., Sloznaft a.s.) operatív vezérigazgató-helyettesei (COO) is az Etikai Tanács tagjai lettek. Folytatjuk azt a bevált gyakorlatot, hogy az ET elnöki pozícióját független külső üzleti etikai szakértő tölti be, és munkavállalói képviselő is tagja az ET-nek. Az INA-csoport külön Etikai Tanácsot működtet, mely negyedéves gyakorisággal számol be tevékenységeiről a MOL-csoport Etikai Tanácsának.

Az Etikai Tanács működésének megerősítését szolgálja a Csoportszintű Compliance és Etika szervezetten belül létrehozott Csoportszintű Etikai Megbízott funkció. A Csoportszintű Etikai Megbízott feladata az etikai bejelentési és vizsgálati rendszer kezelése, a szakmai megfelelési feladatok ellátása, valamint a külsős Etikai Tanács elnök felügyelete mellett a Tanács támogatása a döntések előkészítésével. A helyi etikai működés további megerősítése érdekében 2015-ben minden 20 főnél több munkavállalót foglalkoztató leányvállalatnál helyi etikai megbízott került kinevezésre (a korábbi küszöbérték 200 fő volt). 2015-ben első alkalommal szerveztük meg a munkájuk támogatására szolgáló helyi etikai megbízott workshop-ot.

Az etika menedzsment rendszer keretein belül a MOL-csoport kiemelt hangsúlyt fektet az Etikai Kódexben foglalt normák és értékek tudatosítására, többek között etikai tréningek biztosításával.

- A Slovnaft Česká, a Papiol, a MOL Kiskereskedelem, a MOL Čerpací stanice, a MOL Romania, a MOL Slovenija, és részben a MOL Nyrt. és a MOL LUB Kft. munkatársai sikerrel vettek részt az Intranet rendszeren keresztül elérhető, az Etikai Kódex minden témakörét lefedő etikai e-learning kurzusokon.
- A vezetők 100, a munkavállalók 96 százaléka vett részt a munkahelyi vezetők által tartott, az etikai vonatkozású eredményeket és etikai ügyeket bemutató és megvitató éves prezentációkon. Erről az 1-4 szintű vezetők az Intraneten etikai nyilatkozatot tettek a nyilvánosság és az átláthatóság növelése érdekében.
- Az etikai tudatosság kiskereskedelmi hálózaton belüli növelése érdekében Szlovákiában és Magyarországon célcsoportra szabott tréningeken vettek részt a töltőállomás üzemeltető partnerek és a töltőállomás kezelők. Horvátországban a vezetők speciális etikai tréningen vettek részt.
- Becslések szerint az e-learningre, a vezetői etikai prezentációkra és a töltőállomási tréningekre fordított idő összesen 14.855 órát tett ki.

2011 óta az etikai kockázatértékelés az etika menedzsment rendszer egyik alappillére. 2015-ben folytattuk e tevékenység továbbfejlesztését a széles körben alkalmazott valószínűség-hatás mátrix alkalmazásával valamint, a működésünk által érintett országokra vonatkozó külső benchmark adatok segítségével. Emellett 15 ország 33 leányvállalata biztosított adatokat a kockázatértékeléshez.

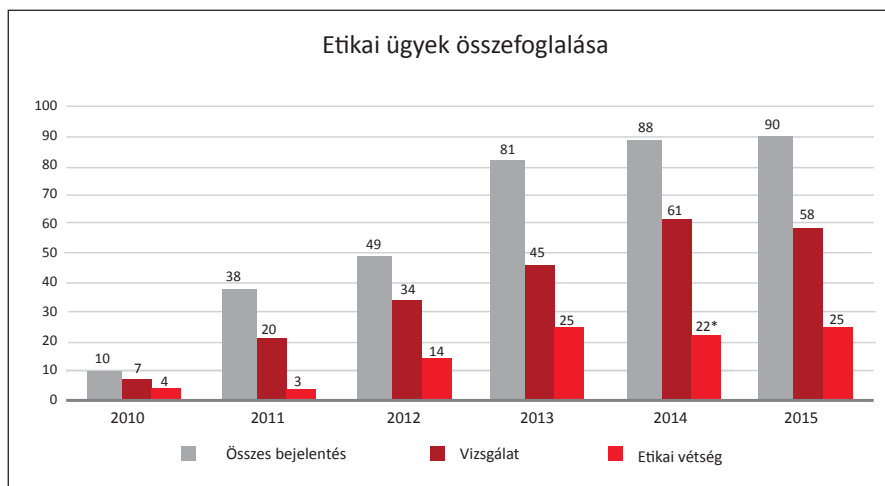
A vizsgálat eredményei alapján a MOL-csoporton belül a legmagasabb etikai kockázatot a csalások, az EBK szabályok megsértése, valamint az üzleti partnerektől kapott ajándékok jelentik, míg a MOL-csoport működése által érintett országok közül mind a korrupció, mind az emberi jogok szempontjából Irak, Pakisztán, Oroszország és Ukrajna a legkockázatosabbak. A kockázatok csökkentése érdekében számos programot valósítottunk meg:

- kiskereskedelmi vonatkozású ügyek részletes megvitatása
- a magyarországi biztonsági tréningek továbbfejlesztése;
- az etikai tudatosság növelése, többek között a 2014-ben megkezdett, és 2015-ben minden MOL-csoport vállalatnál folytatott zaklatás, hátrányos megkülönböztetés és korrupció elleni plakátkampánnyal.

6.2. ETIKAI ÜGYEK

A panaszok és bejelentések fogadását, az etikai bejelentések vizsgálatát, a bejelentők védelmének biztosítását, az etikai kérdések megválaszolását, valamint az általános döntéstámogatást az Etikai Tanács megbízásából eljáró Csoportszintű Etikai Megbízott koordinálja. A panaszokat és etikai bejelentéseket bizalmasan kezeljük, a weben nyilvánosan hozzáférhető bejelentési csatorna áll rendelkezésre angol és magyar nyelven, a névtelen bejelentéseket is fogadjuk. Ezen kívül az Etikai Tanács egy 24 órás üzenetrög-zítő telefonszámon keresztül is elérhető.

Az etikai bejelentések és etikai vizsgálatok száma az elmúlt 5 évben növekvő tendenciát mutat. A 2014-ben érkezett 88 etikai vonatkozású panaszhoz/bejelentéshez képest idén a MOL-csoport és az INA-csoport Etikai Tanácsa több (90) bejelentést kapott. A lehetséges etikai vétséget tartalmazó bejelentések számának folyamatos növekedése a belső és külső érintettek egyre nagyobb etikai tudatosságát jelzi. Növekedett a külső érintettektől (nem MOL-csoporton belüli munkavállalóktól) érkező etikai panaszok és bejelentések aránya (2015-ben 53 százalék).

* A 2014-ben megkezdett és 2015-ben lezárt vizsgálatok további 6 etikai vétséget tártak fel, így összesen 22-re emelkedett a 2014. évi etikai vétségek száma. 2015 végén 14 vizsgálat volt folyamatban.

A külső bejelentések elsősorban vevőktől (23%), beszállítók által foglalkoztatott munkavállalóktól (19), korábbi munkavállalóktól (14), beszállítóktól (10%), valamint helyi közösségektől/állampolgároktól (6%) érkeztek. Emellett panasszal élt egy ajánlattevő, egy részvényes és egy újságíró is (6%). Mivel a bejelentő nem köteles feltárni minden részletet, a külső bejelentések 19 százalékánál nem adták meg a MOL-csoporttal való kapcsolatot.

Az etikai bejelentések 8 országból érkeztek. A legtöbb bejelentés a MOL-csoport működése szempontjából kiemelt jelentőségű országokból, Magyarországról (33%) és Horvátországból (17), illetve Pakisztánból (27%) érkezett. Ez utóbbi valószínűleg a gyengébb jogszabályi háttérrel, és a lehetőség szerinti alternatív igazságszolgáltatás keresésének tendenciájával van összefüggésben.

Az etikai bejelentések által leggyakrabban érintett témakörök az alábbiak: zaklatás/nem megfelelő kommunikáció (25%), csalás és lopás (13%), korrupció és vesztegetés (10%), hátrányos megkülönböztetés (6%), összeférhetetlenség (6%). Az alábbi táblázat szemlélteti az etikai bejelentések témakör szerinti megoszlását.

Az etikai bejelentések témái 2015-ben (%)

TÉMÁK	ARÁNY AZ ÖSSZES BEJELENTÉSEN BELÜL 2015-BEN
Zaklatás/nem megfelelő kommunikáció	25
Egyéb	28
Lopás/csalás	13
Korrupció/megvesztegetés	10
Diszkrimináció	6
Összeférhetetlenség	6
Jogtalan elbocsátás	5
Nem kielégítő szolgáltatás / Udvariatlanság	4
EBK normák megsértése	3

58 esetben volt indokolt etikai vizsgálat lefolytatása, és 25 esetben állapítottunk meg etikai vétséget. (Folyamatban lévő vizsgálatok: 13 a MOL-nál; 1 az INA vállalatnál).

A megállapított etikai vétség következményeként 7 esetben került sor munkaviszony megszüntetésére, 9 esetben írásbeli figyelmeztetésre, 2 esetben szóbeli figyelmeztetésre, 2 esetben a töltőállomás üzemeltető partner kötbért volt köteles fizetni. A fennmaradó ügyekben az Etikai Tanács a vevő kártalanítását, indulatkezelési tréninget, bocsánatkérést írt elő, bizonyos etikai és compliance kérdésekben rendkívüli állásfoglalás közzétételét rendelte el, illetve folyamatfejlesztési javaslatokat fogalmazott meg további vétségek elkerülése érdekében. A vizsgálat által igazolt 2 korrupciós vétség kapcsán munkaviszony megszüntetésre és két beszállító kizárására került sor. A vizsgálat által igazolt 1 összeférhetetlenségi ügyben egy beszállító megbízottja kizárásra került minden MOL-csoport megrendelésből.

2015-ben az érintettek 13 esetben keresték meg az Etikai Tanácsot etikai kérdéssel vagy dilemmával kapcsolatban, melyekre minden esetben kielégítő választ kaptak. Az Etikai Tanács rendszeresen beszámol az etikai vonatkozású ügyekről az EB (Ügyvezető Testület) és Felügyelő Bizottság felé, valamint minden évben anonim formában közzéteszi az interneten a vizsgálat által igazolt etikai vétségeket az etikai normák tudatosítása érdekében. A honlapunkon további információk találhatóak a különböző etikai vétségekről (www.molgroup.info/en/sustainability/ethics-and-governance/ethics-and-compliance/ethical-cases).

2015-ben összesen 1.241 biztonsági vizsgálatot végeztünk, a MOL-csoport Biztonság összesen 562 vétséget azonosított (45,2%). Az előző évhez képest jelentősebb számú vizsgálatot az indokolja, hogy Horvátországban egy rendszerszemléletű összeférhetlenségi vizsgálati módszert vezettünk be. Az etikai vétségek 71,4 százalékát töltőállomásokon követték el, 13 százaléka a MOL-csoport vállalatokon belüli lopás és visszaélés, 8,4 százaléka a vállalati vagyonnal való visszaélés vagy a biztonsági szabályok megsértése, 4,6 százaléka összeférhetlenség, 2,6 százaléka üzleti partnerekkel kapcsolatos biztonsági kockázat volt. A feltárt összeférhetlenségekről a munkáltatói jogkört gyakorló vezető tájékoztatást kapott, aki ennek ismeretében határozta meg az egyes érintetteknek vonatkozó szankciókat. A MOL-csoport töltőállomás hálózatán belül több esetben szabtuk ki kötbért egyes forgalmazókra, üzemeltetési szerződéseket és töltőállomás kezelői munkaszerződéseket bontottunk fel. A MOL-csoport vállalatok terhére elkövetett bűncselekmény esetén megtettük a szükséges büntetőfeljelentést az elkövetők ellen.

6.3. EMBERI JOGOK

A MOL-csoport elkötelezett az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása iránt, ahogy ezt az Etikai Kódexünk is rögzíti, és elkötelezettségünk kiterjed az ellátási láncra is a kötelező érvényű követelményként megjelenő Üzleti Partneri Etikai Kódex révén. Ezen felül, a MOL-csoport felelősséget vállal az emberi jogok megfelelő védelméért, az átvilágítási folyamatok lebonyolításáért és a megfelelő jogorvoslatért. 2015-ben folytattuk az üzleti szféra és az emberi jogok kapcsolatára vonatkozó ENSZ irányelv (Ruggie keretrendszer) megvalósítását.

2015-ben a Slovnaft Česká, a Papoil, a MOL Kiskereskedelem, a MOL Čerpací stanice, a MOL Romania, a MOL Slovenija, és részben a MOL Nyrt. és a MOL LUB Kft. munkatársai sikerrel vettek részt az Intranet rendszerünkben elérhető, többek között emberi jogi témákat tartalmazó e-learning kurzusokon.

2015-től kezdődően a kockázateértékelés során külső viszonyítási alapként figyelembe vesszük a Human Rights Watch és a Freedom House országértékeléseit. Ezek alapján a MOL-csoport működése által érintett és emberi jogok érvényesülése szempontjából legkockázatosabbnak ítélt országok: Irak, Pakisztán, Oroszország és Ukrajna. Összességében 15 ország 30 leányvállalatánál végeztünk emberi jogokkal kapcsolatos értékelést és hatásvizsgálatot.

2015-ben megerősítettük a nyilvánosan hozzáférhető etikai bejelentési csatornákat és továbbfejlesztettük az ügykezelési rendszert, létrehozva ezzel egy olyan átfogó panaszkezelési folyamatot, mely alkalmas arra, hogy tényleges jogorvoslattal szolgáljon az emberi jogok megsértése esetén. 2015-ben a belső és külső érintettek számos konkrét emberi jogi kérdést és aggodalmat fogalmaztak meg, többek között a személyes adatok, bizalmas információk kezelésével, elektronikus levelekkel és internethasználattal, valamint munkahelyi kapcsolatokkal és nem egyenlő bánásmóddal kapcsolatban. Több panasz érkezett helyi lakosoktól a levegőben érezhető szagok és feltételezett légszennyezés témakörben. Helyi lakosok fogalmazták meg aggodalmaikat a földterületen végzett kutatási munkálatokkal kapcsolatos jogok érvényesíthetőségével kapcsolatban. Az érintett leányvállalatok elkezdtek a panaszok kezelését és a megfelelő javító intézkedések megtételét.

Az emberi jogok ellátási láncon belüli védelmének biztosítása érdekében folyamatosan törekszünk Felelős Ellátási Lánc Menedzsment rendszerünk fejlesztésére és etikai értékeink és normáink egyre bővülő körben történő érvényesítésére, az emberi jogokkal kapcsolatos ismereteink átadására, előminősítések, auditokat és átvilágítások végzésére. Az Üzleti Partneri Etikai Kódex, ami az ellátási lánc tekintetében legfontosabbnak ítélt etikai értékekre, így többek között az emberi jogokra fókuszál, a beszállítói szerződések 98 százalékának részét képezi. Az etikai és emberi jogokkal kapcsolatos tudatosság kiskereskedelmi hálózaton belüli növelésének érdekében Szlovákiában és Magyarországon célcsoportra szabott tréningeken vettek részt a töltőállomás üzemeltető partnerek és a töltőállomás kezelők. Elkezdtük egy külön emberi jogi oktatási anyag kidolgozását, mely nem csak saját munkatársainkat célozza meg, hanem beszállítóink és partnereink munkavállalóit is megszólítja.

A pakisztáni, kurdisztáni és oroszországi kutatás-termelési működés területén 2014 óta a biztonsági képzéssel együtt emberi jogi tréninget is biztosítunk minden biztonsági munkatárs és külső biztonsági szolgáltató cég részére. A helyi körülményeket is figyelembe véve ezt kiterjesztettük az állami biztonsági szolgáltatókra is. Az emberi jogi tréning a biztonsági képzés része. 2015-ben továbbra is a biztonsági szolgáltató cégek számára nyújtandó, különböző, helyi szinten releváns témákkal foglalkozó, személyi készség tréning megvalósíthatóságát és a rendelkezésre álló gyakorlatát értékeltük. A tervek szerint 2016-ban kísérleti projektet indítottunk Pakisztánban.

A MOL-csoport nem folytat ős lakos populációt érintő tevékenységet. A MOL által alkalmazott működési rend mindazonáltal biztosítja a törzsi lakosság és ős lakos népcsoportok jogainak megfelelő védelmét. Ennek szellemében csak szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló hozzájárulás birtokában fogjuk megkezdeni ős lakos populáció áttelepítését a működés által érintett területről. Eddig azonban egyetlen nemzetközi működési területen sem fordult elő áttelepítés.

6.4. ÁTLÁTHATÓSÁG

A MOL-csoport legfontosabb fenntarthatósággal kapcsolatos éves beszámolója az Integrált Éves Jelentés. Számos egyéb kommunikációs lehetőséget és csatornát is használunk annak érdekében, hogy fenntarthatósági teljesítményünkkel kapcsolatban megfelelő tájékoztatást adjunk a belső és külső érdekelt feleknek. Több mint két éve, a negyedéves gyorsjelentés tárgyalja a kulcs fenntarthatósági teljesítmény mutatókat és tevékenységeket a kulcsfontosságú pénzügyi mutatók mellett. A MOL-csoport weboldalán (www.molgroup.info/en/sustainability) további részletek találhatóak az ebben a jelentésben tárgyalt témakörökkel kapcsolatban, melyeket itt egy szélesebb, de nem feltétlenül szakértői közönség számára megfelelő formában mutatunk be.

A MOL-csoport nagyobb leányvállalatai eltérő formában adják közre fenntarthatósági adataikat:

- Az INA-csoport integrált pénzügyi/nem pénzügyi éves jelentést készít. Az INA-csoport első integrált éves jelentése (2014) 2015-ben megkapta a Deloitte Horvátország első nemzeti „Green Frog” Díját a legjobb fenntarthatósági jelentés kategóriában.
- A MOL Termelés két évenként készíti el fenntarthatósági jelentését a három (Dunai, Tiszai, Zalai) finomítóra. 2015-ben publikálták a 2013-2014. évi eredményeket.
- A MOL Logisztika 2015-ben adta ki első környezetvédelmi jelentését
- A Slovnaft az éves jelentés részeként publikálja kulcs fenntarthatósági teljesítmény mutatóit,
- Az IES honlapján tesz közzé fenntarthatósági eredményeket

Számos érdekelt feleket tömörítő csoporttal folytatunk egyeztetéseket a fenntarthatósági teljesítmény általános aspektusai és jelentése témakörben. Egyéb 2015. évi kezdeményezések közül az alábbiakat tekintjük fontosabbnak:

- A korábbi évekhez hasonlóan az Európai Üzemi Tanács (EÜT) ügyvezető testülete még a jelentéskészítés fázisában értékelte a MOL-csoport éves jelentésében és honlapján közzétett munkavállalókkal kapcsolatos információkat.
- A Slovnaft közösségi szerepvállalási kampány keretében tájékoztatta a közvéleményt az LDPE4 üzem kivitelezési fázisairól (leküldéses SMS-ben) és felmérést készített a finomító helyi közösségen belüli megítéléséről. Ez utóbbi a helyi közösség bevonására irányuló 2016. évi stratégiai és célirányos tevékenységek alapja.
- Az INA a Horvát Gazdasági Kamara és a Horvát Fenntartható Fejlődési Üzleti Tanács közreműködésével kerekasztal-beszélgetést kezdeményezett és szervezett a GRI irányelvek szerinti fenntarthatósági jelentéskészítéssel kapcsolatos kérdések egyeztetésére és tapasztalatcserére, valamint annak előmozdítására, hogy kisebb vállalatok is készítsenek jelentést fenntarthatósági erőfeszítéseikről.
- A MOL Magyarország a Tiszai Finomítóban rendezett EBK napok keretében tartott fenntarthatósági fórumot az ipartelegen működő jelentősebb vállalatok bevonásával.

Azon országokban, ahol a MOL-csoport kizárólag kutatás-termelési tevékenységet végez, jellemzően az energiaipar termeli a nemzeti jövedelem jelentős részét (a rendszerhasználati díjakon és termelésmegosztási szerződéseken keresztül). Ennek következtében a MOL-csoport alapvető fontosságúnak tartja a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló EITI kezdeményezés alapelveinek és pénzügyi beszámolási követelményeinek betartását. A MOL-csoport 2013-tól nemzetközi szinten is támogatja az EITI tevékenységét és együttműködik az EITI szervezettel azokban az országokban, amelyek csatlakoztak a kezdeményezéshez. A MOL-csoport az alábbi, EITI-vel együttműködő országokban van jelen üzemeltetett és nem üzemeltetett eszközeivel és létesítményeivel: Irak Kurdisztán Régiójában, Kamerunban, Norvégiában és Kazahsztánban.

7. A FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉSRŐL

7.1. JELENTÉSTÉTELI MEGKÖZELÍTÉSÜNK

A MOL-csoport 2008 óta készít integrált jelentést pénzügyi, társaságirányítási, környezeti és társadalmi teljesítményeiről. 2013 óta a fenntarthatósági teljesítményre vonatkozó adatok is megjelennek a negyedéves menedzsmenet beszámoló részeként. Fokozatosan bővítjük a „három eredménykimutatási” megközelítés által lefedett társaságirányítási területek körét, olyan intézkedések megvalósításával, melyek tovább javítják a pénzügyi és nem pénzügyi irányítási területek közötti integráció hatékonyságát.

A „Megjegyzések a fenntarthatósági jelentéshez” fejezetben tárgyalta irányítási megközelítések keretében mutatjuk be ezeket a stratégiai tevékenységeket.

A jelentés üzleti működést és teljesítményt bemutató fejezete tárgyalja a MOL-csoport fenntarthatósági eredményeit és kihívásait, teljesítményadatait és a tendenciákat. A 2015. évi fenntarthatósági teljesítményről készült részletes beszámolót külön tárgyaljuk a Fenntarthatósági teljesítmény és Megjegyzések a fenntarthatósági jelentéshez fejezetekben.

Az Éves Jelentés elsődleges célközönsége a részvényesek, a befektetők és a fenntarthatósági elemzők csoportja. A fejezeteket az információs igények és olvashatósági szempontok alapján építettük fel. A MOL-csoport szabályzatait, irányítási megközelítéseit, az érdeklődési körének megfelelő egyéb fenntarthatósági témakörökkel kapcsolatos további információkat weboldalunkon találja meg: www.molgroup.info/en/sustainability.

Az EY ellenőrizte az ebben a jelentésben közreadott fenntarthatósági teljesítménnyel kapcsolatos adatokat. Minden évben az International Federation of Accountants által jegyzett ISAE3000 szabvány előírásaival összhangban tervezzük meg és bonyolítjuk le ezt a minőségbiztosítási eljárást. Az EY korlátozott terjedelmű ellenőrzés (limited assurance) keretében vizsgálja az összes adatot, és az elvárható bizonyosság (reasonable assurance) szabályainak megfelelő terjedelemben vizsgálja a széndioxid kereskedelem hatálya alá tartozó CO₂-kibocsátást és a munkaidő kieséssel járó sérülések gyakoriságát. 2014 óta az AA1000AS szabvány szerint is auditáljuk a fenntarthatósági teljesítményt a lényegesség elvének határozottabb érvényesítése érdekében.

A MOL-csoport a Global Reporting Initiative (GRI) legújabb G4 irányelveit alkalmazza, mely a legszélesebb körben használt fenntarthatósági jelentéskészítés szabályait rögzítő globális szabvány. Az Éves Jelentés GRI-megfelelőségi szintje „átfogó”, azaz a jelentés minden lényeges szempontból tárgyalja a releváns mutatókat (lásd még: lényegességi elemzés). A jelentésben tárgyalt mutatók tartalomjegyzéke megtalálható az alábbi webhelyen: www.molgroup.info/en/sustainability/report-and-data/global-reporting-initiative-and-united-nations-global-compact-compliance-table.

Emellett alkalmazzuk a GRI G4 „Olaj- és gázipari ágazati adatközlés” irányelveit, valamint az IPIECA-API "Útmutató az önkéntes olaj- és gázipari fenntarthatósági jelentéskészítéshez" protokollban foglaltakat a jelentés tartalmi vonatkozásainak meghatározása és az ebben megjelenő mutatók kiválasztása során.

7.2. LÉNYEGESSÉG

Lényegességi elemzés megállapításai alapján határozzuk meg a jelentéskészítés lényeges témaköreinek prioritásait, de nem zárunk ki egyetlen releváns témakört sem. A lényegesnek és stratégiai jelentőségűnek ítélt témaköröket részletesebben tárgyaljuk, míg a további témaköröket áttekintő jelleggel, egy lényegességi mátrixban mutatjuk be. A lényegességi elemzés során alkalmazott eljárást e jelentés elején mutatjuk be részletesebben. Megítélésünk szerint a leglényegesebb témakörök az alábbiak: ÜHG és energiahatékonyság, folyamatbiztonság, válságmenedzsmenet, etika és átláthatóság, valamint a munkavédelem és folyamatbiztonság irányítás.

2015-ben a kevésbé lényeges témakörök között szerepelnek a beszállítók, vevők, az emberi jogok és a biodiverzitás. A GRI G4 jelentéskészítés szempontjából ezek a témakörök nem minősülnek lényegesnek, így ezeknél csak a mutatók egy részét tárgyaljuk.

7.3. A JELENTÉS HATÓKÖRE

A MOL a fenntarthatósági információkat az „ellenőrzési megközelítés” alapján konszolidálja. A felhasznált fenntarthatósági adatok szinten kivétel nélkül a vállalat irányítása alatt végzett tevékenységekre vonatkoznak, beleértve azokat is, ahol a MOL vagy valamilyen leányvállalata látja el az üzemeltetői feladatokat.

Az EBK adatokat kizárólag jelentős potenciális egészségvédelmi-, biztonságtechnikai- és/vagy környezetvédelmi hatással járó tevékenységekre vonatkozóan gyűjtöttük. A 2014. évi adatokhoz viszonyítva nem változott jelentős mértékben a 2015. évi jelentésben

tárgyalt vállalatok köre. Mivel 2014 novemberében a Dunai Finomító területén működő Gőzfejlesztő üzem is bekerült a konszolidált és üzemeltetett egységek körébe, ez jelentős hatással volt a környezetvédelmi és ÜHG adatokra. A teljes bevétel arányában 90,6%-os az EBK adatlefedettség. 2015-ben az adatgyűjtés terén áttértünk egy kimondottan erre a célra kialakított, Enablon platformon működő irányítási rendszer, az ún. MARK HSE használatára. A MARK HSE rendszerben rögzítjük a környezeti adatokat, míg a biztonsággal kapcsolatos adatok gyűjtése az ún. EBK INFO rendszer keretében valósul meg 2016 januárjától. Ez 2016-ban fejeződik be, amikor minden EBK adatgyűjtés és -ellenőrzés a MARK HSE rendszerben valósul meg.

Az emberi erőforrásokkal (HR) kapcsolatos adatokat, többek között a fenntarthatósági jelentés szempontjából releváns adatok gyűjtését a MOL-csoport SAP vállalatirányítási rendszerén keresztül végezzük. A HR adatgyűjtés teljes egészében lefedi a létszám- és árbevételi adatokat. Az egyéb fenntarthatósággal kapcsolatos adatokat a 100 főnél nagyobb állománnyal rendelkező leányvállalatokra gyűjtjük. Ennek megfelelően ezen információk tekintetében az adatlefedettség szintje alacsonyabb, 2015-ben az árbevétel arányában 90,1 százalék volt.

A társadalmi befektetési adatokat a jóváhagyott társasági adományozás tervvel lefedett tevékenységekre, valamint az ilyen tervvel rendelkező leányvállalatokra vonatkozóan gyűjtjük. Ezeket a terveket a társadalmi felelősségvállalási szabályzatunkban foglaltaknak megfelelő rendszerszemléletű érdekelt fél besorolás alapján szegmentált üzleti- és helyi közösségi érdekek mentén dolgozzuk ki. A gyűjtött adatok között megtalálható szinte kivétel nélkül az összes mecenatúra tevékenység, bár ezek működésüknek csak 75,6 százalékát fedik le, mivel nem minden gazdálkodó egység végez ilyen jellegű tevékenységet. Az ellátási lánc a lényegességi elemzés szempontjából kevésbé lényegesnek minősül, mivel a MOL legjelentősebb potenciális hatással bíró tevékenységeit a vállalat fentiekben ismertetett működési határain belül végzi. Ennélfogva a MOL-csoport beszállítóinak teljesítménye kizárólag az alábbi mutatókban jelenik meg:

- Közvetett (Scope 2) és egyéb közvetett (Scope 3) ÜHG kibocsátások
- Halálos kimenetelű beszállítói biztonsági események
- Helyi beszállítókkal kapcsolatos kiadások

7.4. VEGYESVÁLLALATI BESZÁMOLÁS

A MOL-csoport által irányított vegyesvállalatok a jelentés adatszolgáltatási körébe tartoznak.

A nem MOL-csoport irányítása alatt működő vegyesvállalatoknál nem készül jelentés a fenntarthatósági adatokról tulajdoni hányad szerinti bontásban. A kivételek közé tartoznak az ÜHG-kibocsátások és az EBK bírságok, ahol a teljesítménytáblázatokban ismertetjük a vegyesvállalatok hatását is a MOL-csoport tulajdoni hányadának arányában.

A nem irányított vegyesvállalatokról a fenntarthatósági fejezet teljesítményadatokat, számszerűsített információkat nem tartalmaz, mivel a MOL-csoport ezekben operatív irányítási feladatokat nem lát el (kivéve a pénzügyileg konszolidált társaságok létszámadatait). Mindazonáltal a MOL-csoport kijelenti, hogy a jelentés e társaságok 2015. évi fenntarthatósági teljesítményével kapcsolatban minden lényeges információt tartalmaz.

Midstream vegyesvállalatok és nem üzemeltetett vállalatok:

- Magyarország (FGSZ): a földgázszállító vállalat teljesen konszolidált, de az Európai Unió vonatkozó tevékenységleválasztási (unbundling) rendeleteivel összhangban nem üzemeltetett leányvállalatként működik. Az alábbi táblázat tartalmazza az FGSZ kulcs fenntarthatósági teljesítmény adatait.

Az FGSZ Zrt. kijelölt teljesítménymutatói 2014-2015

INDIKÁTOR	EGYSÉG	2014	2015
Teljes közvetlen ÜHG (Scope 1) kibocsátás	millió t	1.061.98	1.076.32
Teljes vízfelhasználás	m ³	9.013	12.097
Elfolyások száma (>1m ³)	db	0	0
Halálesetek száma – saját munkavállalók		1	0
Munkaidő kieséssel járó sérülések gyakorisága (LTIF) - munkavállalók		2,9	3,7
Teljes munkaerő-állomány	fő	768	760
Mecenatúra	millió Ft	28	348

Downstream és Midstream vegyesvállalatok és nem üzemeltetett vállalatok:

- Magyarország (TVK Erőmű): az erőmű 2015-ben bekerült az irányított és konszolidált vállalatok körébe. Az erőműben jelentős energiahatékonysági fejlesztéseket valósítottak meg, ezek hatása érinti a jelentés MOL-csoport Scope 2 típusú kibocsátásai fejezetét. Az erőmű teljesítménye 2016-tól jelenik meg a jelentésben.
- Szlovákia (hőerőmű): az erőmű üzemeltetője (CMEPS) továbbra is a 2014-ben indított hulladékhasznosítási fejlesztésekre fókuszál, mely érinti a hulladék anyagáramból származó nemesfémek és a kénmentesítésből származó melléktermékek előállításán keletkező gipsz visszanyerhetőségét is.

Kutatás-termelési vegyesvállalatok és nem üzemeltetett vállalatok:

- Európa (Egyesült Királyság): Az EBK teljesítményt a vegyesvállalati partnerek felső vezetői megbeszéléseinek keretében egyeztetjük. Kiemelt problématerület vagy esemény bekövetkezése esetén, a tanulságokat a szükséges elhárítási intézkedésekkel együtt tárgyaljuk.
- Volt szovjetunió utódállamai (Kazahsztán): A jelentősebb intézkedések között megemlítendő a környezetközpontú irányítási terv auditja és a 2015. évi környezetvédelmi engedély iránti kérelem benyújtása.

Közel-Kelet (Irak Kurdisztán Régiója, Pakisztán) és nem üzemeltetett vállalatok:

- Pakisztánban a MOL-nak két nem irányított blokkban vannak érdekeltségei (Karak, Ghuri). A MOL operatív teamek (fúrás, projekt, stb.) a projekt szankcionálási és engedélyezési eljárás keretében vizsgálták a partnerek által vállalat projektek EBK aspektusait.
- Irak Kurdisztán Régiójában a Gulf Keystone (GKP) üzemelteti a Shaikan-mezőt. A partner rendszeresen megküldi az EBK teljesítményre vonatkozó adatokat.

7.5. MEGJEGYZÉSEK A FENNTARTHATÓSÁGI JELENTÉSHEZ

A jelen beszámolóban bemutatott fenntarthatósági teljesítménymutatók többnyire méréseken és számításokon alapulnak, ám szükség szerint a legjobb rendelkezésre álló becsléseket is felhasználjuk. Az adatok előállítás és összegyűjtése helyi szinten történik, a számításokat a helyi jogszabályok figyelembe vételével végezzük, ugyanakkor ezek összesítésére a vonatkozó társasági irányelveknek megfelelően kerül sor. A csoportszintű adatokat a különböző üzletágakon, illetve funkcionális szervezeteken keresztül gyűjtjük. Az adatok teljességét és pontosságát központilag ellenőrizzük.

A jelen beszámolóban közreadott fenntarthatósági teljesítménymutatókat mérések és számítások alapján határozzuk meg, ám szükség szerint a legjobb rendelkezésre álló becsléseket is felhasználjuk. A fenntarthatósági adatokat a helyi jogszabályi előírásokkal összhangban kezeljük és dolgozzuk fel. Az összesítéseket a vonatkozó társasági irányelvekben és szabályzatokban foglaltak szerint végezzük. A MOL-csoport 2015-ben frissítette Fenntarthatósági jelentéskészítési kézikönyvét, melynek adaptált változata a helyi szabályzatokban is megjelenik. Az adatgyűjtés szükség szerint a regionális divíziókon és helyi üzleteken keresztül valósul meg. Az adatok teljességét és helyességét csoportszinten felügyeljük egy erre a célra kialakított fenntarthatóság-ellenőrzési folyamat keretében, ahol a fenntarthatósági teljesítményadatok többségét korlátozott terjedelemben (limited assurance), míg két mutatót (munkaidő kieséssel járó sérülések gyakorisága és széndioxid kereskedelem (ETS) hatálya alá tartozó CO₂-kibocsátás) az elvárható bizonyosság (reasonable assurance) szabályainak megfelelő terjedelemben vizsgálunk.

Környezeti adatokkal kapcsolatos megjegyzések:

- A MOL-csoport a szennyvizet a felszíni vizekbe vagy a települési csatornarendszerbe bocsátja, de a telephely adottságaitól függően és a helyi szabályokkal összhangban kezeli (ez általában mechanikai és/vagy biológiai kezelés, de szükség esetén kémiai kezelést is jelent). A MOL-csoport megítélése szerint a befogadó közeg és a kezelési módszer szerinti alábontás nem lényeges, ezért ebben a formában nem jelennek meg a jelentésben.
- A hulladékkezelési kategóriák meghatározása az Európai Unió által előírt módszertan alapján történik, az információt a beszállítóktól kapjuk.
- A kommunális hulladék nem jelenik meg a MOL-csoport hulladékadatai között, mivel a hulladékgyűjtők jogszabályban előírt feladata, hogy beszámoljanak az összegyűjtött, elszállított és visszanyert hulladék mennyiségéről.

Megjegyzések a humán tőke adatokkal kapcsolatban:

- A MOL Services Center (MSC - szolgáltatóközpont), amely egy öt vállalatból álló holding, 2015-től kezdve pénzügyileg konszolidált vállalat, de mivel nem tartozik a MOL által működtetett szervezetek körébe, nem gyűjtöttünk róla EBK és HR adatokat. Az MSC beszállítóként szerepel a kapcsolódó HR indikátorokban.

Munkavállalói elkötelezettséggel kapcsolatos megjegyzések:

- Az elkötelezettségi pontszám a százalékos formában megadott válaszok átlagértékét jelenti. 2012 óta az Aon Hewitt-féle „Say, Stay, Strive” modellt alkalmazzuk. Az elkötelezettséget az egyes munkavállalók hat elkötelezettségi kérdésre adott vála-

szának átlaga alapján határozzuk meg az Aon Hewitt-féle hatpontos válaszadási skála mentén: Ha a munkavállaló átlag-pontszáma eléri vagy meghaladja a 4,5 pontot, "elkötelezettnek" tekintjük. Az elkötelezettségi pontszám az elkötelezett munkavállalók arányát jelzi.

Újraközölt adatok:

- Etika és felelős vállalatirányítás: A 2014-ben indított és 2015-ben lezárt etikai vizsgálatok további 6 vétséget azonosítottak, így a 2014. évi vétségek száma összesen 22, ennek megfelelően javítottuk a 2015. évi adatsort.
- Az energiafelhasználási adatoknál a 2014. évi adatsorból hiányzott a Croscos 554.061 GJ adata, ezt a jelentésben javítottuk.
- 2015-ben az összes jelentésköteles baleseti rátát (TRIR) kizárólag a MOL Group saját alkalmazottait figyelembe véve közöltük, így ez 1,52 volt a 2014-es évre vonatkozóan. 2016-ban, a teljesebb kép érdekében, a beszállítókra is kiterjesztettük ezt az indikátort és ezért a 2014-re vonatkozó adatot újraközöljük, ami a jelentés vonatkozó fejezetében 1,50-ként szerepel.